

ته ففانانی

منتدی اقرأ الثقافی

www.topa.ahlamontada.com

چییای ناگری

یه شار کمه مال

شوکور مستهفا

له تورکییه وه کردوو یه تی به کوردی

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

ئەفسانەى چىاي ئاگرى

دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی

زنجیره‌ی روشنبیری

*

خاوه‌نی شیمتیاز: شهوکه‌ت شیخ یه‌زه‌ین

سه‌رنووسیار: به‌دران شه‌مه‌د شه‌یب

ناوونیشان: دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی ئاراس، شه‌قامی گولان، هه‌ولیر

یه شار که مال

نُه فسانه‌ی چپای ناگری

شوکور مسته‌فا

له تورکییه‌وه کردوویه‌تی به‌کوردی

ناوی کتیب: ئهفسانه‌ی چیا‌ی ئاگری
نووسینی: یه‌شار که‌مال
وه‌رگیرانی له‌ تورکییه‌وه: شوکور مسته‌فا
بلاوکراوه‌ی ئاراس- ژماره: ۹۶۰
ده‌ره‌تینانی هونه‌ریی ناوه‌وه: ئاراس نه‌کرهم
به‌رگ: مه‌ریه‌م موته‌قییان
چاپی دووهم، هه‌ولتر - ۲۰۱۰
له‌ به‌رتوه‌به‌رایه‌تی گشتیی کتیب‌خانه گشتیه‌کان له‌ هه‌ولتر ژماره ۱۷۵ی
سالی ۲۰۱۰ی دراوه‌تی

چەند وشەيەك لەبارەى نووسەرەو

يەشار كەمال ئەو نووسەرەيە كە هونەرەكەى، بيروباوەرى سياسى، خامەكەى، و خودى خۆى لە بۆتەيەكدا تواندوووتەو. هەر كە ناوى دیتە گۆرئ ئەمانە هەموو تیکرا بە بێردا دین. ئەو بەرەمانەى كە سەر بەم بيروباوەرپانەن هەمووى لە ماوهى ۱۵ سالى نێوان ۱۹۵۹ و ۱۹۷۴دا نووسيون و بلاوويونەو. سەرلەبەرى بەرەمانەكانى بگري، دەبينى ئەوهى كە لە هەموويان پۆژانەتر و ئەمرۆ دەخوینىيەو سارە لە بېرت دەچیتەو و کاميان هەرە بابەتى دەموودەست و سەرپیتين، راستەقینەى هەرە گشتى و هەرە بنەمايى لى دەپۆژئ. چاكەيەكى بەردەوام، جوانى، راستى پەرورەى، خزمەت دۆستى، پيشەنگايەتيەكى لى دەچكين كە قەت كۆن نابن و وشكاوهيتان بە خۆه نابين.

يەشار كەمال كە ملى بابەتئ دەگرئ و پەيتا پەيتا هەر ئەو بابەتە دوو كاسنە و سى كاسنە دەكاتەو و لە كوتانەو و دووپاتكردنەوهى هېچ ناپرينگیتەو، مەبەستى ئەو يە سەرنجمان بۆ شتىكى راستەقینەى ژيانىكى كرنگ رابكيتشى و لەگەل سەر و سيمای زەق و زۆپى هەلكەوتدا بى پەنا و پەردە بەرەورپو ببينەو. ئەگەر پيشەكى بېر بكەينەو، بليين: «ديسان كوترانە ملى لە فلانە بابەت نا و دەستى بە بيلتەپ كرد» و تەنانەت بە كەميشى بزائين و بەسەريدا تى پەرين، پياو بيهوي و نيهوي پەوت و پۆى رووداوان بەرەو ئەو بابەتەى دەبا.

يەشار كەمال زۆرى نووسينەكانى با ۱۵ سال لەمەوه پيشيش نووسرابن، كاميان دەخوینىيەو، هەر دەلتى بۆ ئەمرۆ نووسراوه و كى دەزانئ بۆ چەندين سالى ديكەش، هەر تازە و تەرپور و كەللەتەزین و دلپەق هەژين نابى.

یەشار کەمال بابەتان زۆر دەکووتیتەوه، بەلام هێند وەستایانە و نووسەرانیان دوویات دەکاتەوه و دەکووتیتەوه، پیاو بە سانایی ناچیتەوه سەر ئەوهی پیشووی. مەبەستیش بیرو بپروا لە میتشکدا چەسپاندن و جووتکردن و پەرچینکردنە. یا کاریکی وات تۆ دەکا، وات شەقل دەکا، کێلە پتی ئەوتۆت بۆ دادەنێ کە بابەتەکەیت - بشتەوی - قەت لە بیر نەچیتەوه و شەقلی بە هیچ کوێر نەبیتەوه. ئەمەش لەوهوه سەری هەلداوه کە نووسەر لە ناو ژبانی بابەتەکا جێگای خۆی گرتوو و لێی نامۆ نییە و سەرتاپای لە خومخانەیی ئەو ژبانه هەلکێشاوه. قەت تووشی لە بلندییەوه تەماشاکردن، سەرچالانە بیرکردنەوه، کوێر بپاردان، سانایی، وشکە پەندادان نایەیت و نایە.

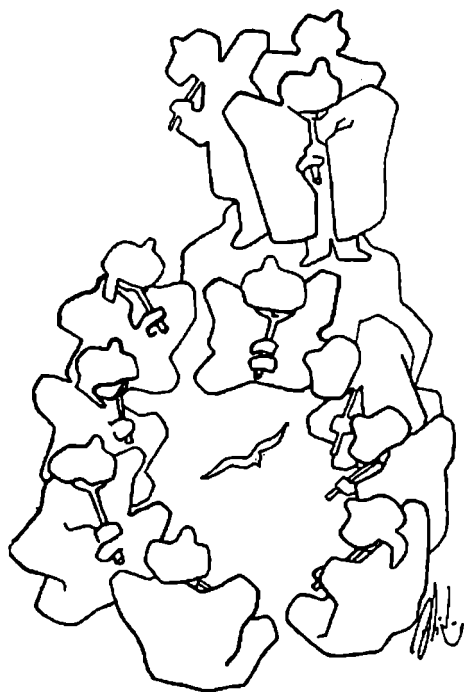
یەشار کەمال نەبەو نیازەیی کە لە پشت هونەری چیرۆکنووسی و شەخسییەتی هونەرماندانە و ناوبانگ و شۆرەتەوه کە تەنانەت هەرە خەنیم و دوژمنەکانیشی سەری لەبەر دادەنەوتین، دەنووسێ و نەش فیزی نووسەری بەفیز لێ دەدا و نەش لافی پالەوانیتی و گۆی هەموو دەودەوانی بردنەویەک لێ دەدا، ئەوه دەنووسێ بروای پتیەتی.

لە پیشەکی کتیبی (بالدەکی توز)

خوێنی نیو هەنگرینەکەوه وەرگیراوه

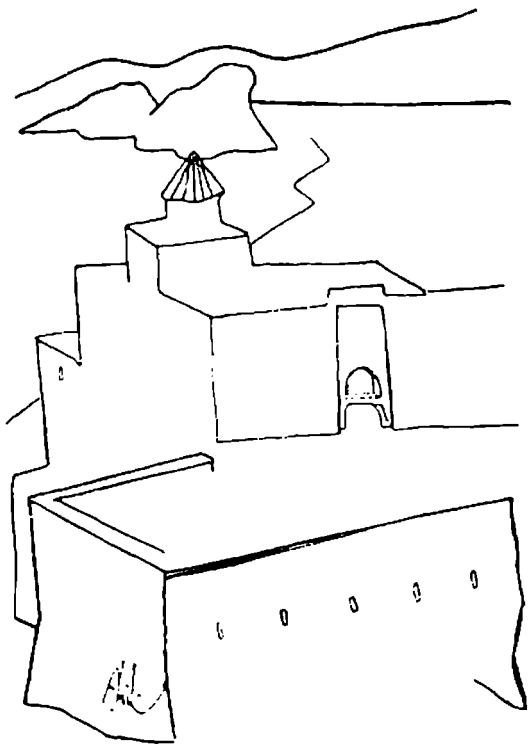
گۆلتىك بەسەر دوندى چىپاي ئاگرىيەۋەيە چوار ھەزار و دووسەت مەتر بلندە. نىۋى گۆلى كوۋپەيە، ھەر ھىندەي شوپىن جۆخىنىك دەپى، تا بلتى قولە. گۆل نىيە بىرىتكە بۇ خۆى. بەردى سوۋرى لووسى بىرىقەدار، رك رزد تىژ ۋەكو دەمى تىغ و سىكارد بە ھەر چوار نكاليدا زەق و زۆپ، دەنە دەنە، شمش شمش ھەلزەقىون. خاكىكى نەرمى مس رەنگ لە بەردەكانەۋە دارنىۋەتە خوارى و رچە رچە و رەگ رەگ توولەپتى بارىك بەرەۋ گەروۋى گۆلەكە دەكشىن و تا چاۋ ھەتەر دەكا ھەردى و بارىكتەر دەبنەۋە. جى جى ناسكە ھەرىزى سەوز لەسەر ئەۋ خاكە سووركانە مس رەنگە پرواۋە، ئەنجا لە پاشان شىنايىي گۆلەكە دەست پى دەكا بەلام لە ھىچ شىنايىيەك ناچى. ھىچ شىنايىيەك لە گوپن ئەم شىنايىيە نىيە. شىنىكى ئاسمانى تىرى نەرمى مەخمەلىيە.

ھەموو سالتى كە بەھار لەگەل بەفر چوونەۋەدا چاۋ ھەلدېنى و نەۋرۆزىكى بە شان و شكۆ و پىر ھەيت و ھووت لە چىپاي ئاگرى دەتەقىتەۋە. دەۋرۋەرى گۆلەكە، جۆگەتى بارىك، پىر دەبن لە گوللىكى كورتەبنە و تىژ، رەنگيان تا خەيال بىرگا گەش و روونە. كاميان لە ھەموۋان چكۆلەترە، شىن، سوور، زەرد، مۆر ھەر يەكە لە رەنگى خۆى دەنۆنى، لە دوورەۋە دەلىتى تىشكى رەنگە و دەچرىسكىنەۋە. بۇنيان زۆر تفت و تىژە. بۆن و بەرامەيەكى ھىند تىژ لە نىۋ گۆلەكە و خۆلە سوورەى مس رەنگ دى ئىدى بە جارنى پىاۋ گىژ و مەست دەكا.

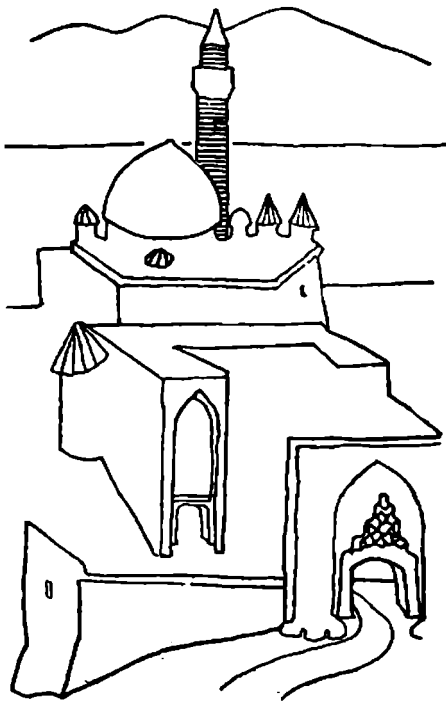

شوانه‌کان له‌سه‌ر گۆلی کوویه، له چیا‌ی ناگری بلوێتر
ده‌ژهنن

ھەر كە بەھار لە چىيائى چاۋ ھەلدىننى شۋانە چاۋ رەشە جوانە پرخەمە
 تىكسىمراۋە قامك درىژ و بارىكەكانى چىيائى ئاگرىش لەگەل گوليلكان، لەگەل
 بۆنى تىژ، لەگەل رەنگان، لەگەل خاكى مس رەنگدا بلوئىرەكانىيان ھەلدەگرن و
 دىنە سەر گۆلى كووپە. لەو بن زنارە سوورانەدا لەسەر ئەو خۆلە مس رەنگە،
 لەسەر سىنگى ئەو بەھارە ھەزار سالانەيە كەپەنكەكانىيان رادەخەن و بە چوار
 دەورى گۆلەكەدا چوار مشقى لىي دادەنیشن، بەر لە خۆركەوتن لە ژىر
 ئەستىرە خەرمانكراۋەكانى ئاگرىدا كە ھەمىشە كۆپە كۆپ دەسووتىن،
 بلوئىرەكانىيان لەبەر پشتىنيان دەردىن و دەست بە بلوئىرلەيدان دەكەن و تا رۆژ
 ئاۋا دەبى توورەيى ھەزاران سالى ئاگرى ھەلدەرىژن. لە زەردەپەردا مەلئىكى
 چكۆلەى سېى ۋەكو بەفر بەسەر گۆلەكەدا دەست بە فرىن دەكا، بالئەدەيەكى
 بەلەبارىكەى درىژكۆلەيە، ھەر دەلئى پەرسىلكەيە، زۆر خىرا و تىژ دى و
 دەچى، پەيتا پەيتا ئالغەى درىژ درىژ و سېى دەكىشى، ئىدى ھەر ئالغەى
 سېيە و تال تال دەكەونە نىو شىنايى گۆلەكەو، ئەوجا، كە بە تەۋاۋى رۆژ
 ئاۋا دەبى بلوئىرژەنەكان دەست لە بلوئىرلەيدان ھەلدەگرن و بلوئىرەكانىيان لەبەر
 پشتىنيان رادەكەنەو ۋە ھەلدەستن. مەلەكەش، لەو دەمى بە ھەموو ھىز و
 كورئىكەو، ۋەكو ترىشقە دىتە خوارى و شابالئىكى سى جاران لە شىنايى
 ئاۋى گۆلەكە ۋەردەدا و بۆى ھەلدەستتەو ۋە لى دەدا دەروا، لە چاۋ ون دەبى.
 شۋانەكانىش لە پاش ۋى يەكە يەكە و دوو دوو لىك ھەلدەبىرژن و لەگەل
 تارىكايىدا تىكەل دەبن و دەپۆن.

کۆشک و سهراکه‌ی

مه‌حموودخان

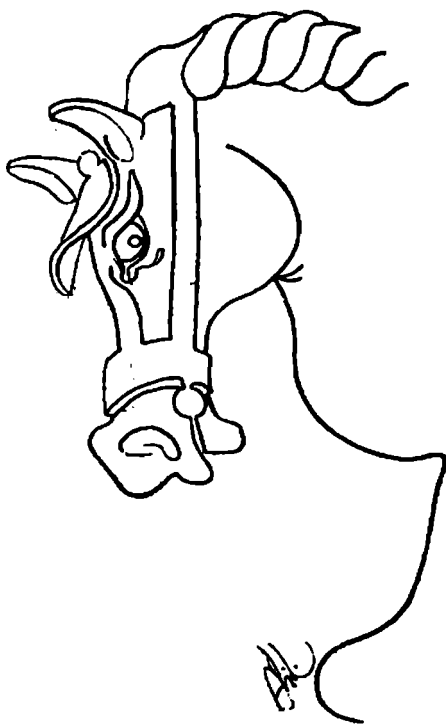
له دویتنی ئیواریتوه ئهسپیکى کویت له بهر دهرگه ی مالى ئهحمهد وهستا بوو. ملی دریز کردبوو، دهتگوت به کونهلووته ههراوهکانی بۆن به تهخته ی دهرگه وه دهکا. له پيشدا سوڤی رڊین سپی ئهسپهکه ی دیت، ئهسپهکه زینیکى چهرکهسیانە ی زیودۆزى لى کرابوو. زهنگوله کهشى هه ر زیودۆز بوو. سوڤى به کۆمه کۆم له ئهسپهکه ی نيزیک بووه وه، له ولاره قهدهرئ تى راما. دهسته رهشمه که ی سورمه هۆن بوو و به که لپووسه زپره سه دهف کوته که وه ی به سترابوو. نهرمه زینیکى چاک گيپر دراو به سهر ههردوو لاتهرکيدا کشابوو. وینه یه کی له مژینه ی زۆر کۆنى رۆژ، له وه دهچوو هی سه ردهمانى زۆر زوو بى، له سهر ههردوو دیوی نهرمه زینه که نهخش کرابوو. رهنگى ترنجیبه کی تیر بوو، وینه ی داریکى بلندی ژيانيش له پشت وینه ی رۆژه که وه، سهوز سهوز، به رهو ئاسمان هه لچووبوو. سوڤى ئه م رۆژه ی، ئه م داره ی له شویتنى دیتبوو. خه یال برديه وه. ئه م وینه و نهخش و دروشمانه وئ دهچوو هی هۆزیکى به ناویانگ و تیره یه کی گرینگ بى. سوڤى نهختى سه لمیه وه و سه لئه ژا. بگره تۆزیکيش ترسى رى نیشته و له ولاره رهق را وهستا: ده بى ئه م به ناویانگه کى بى، ئه م میوانه گه وره یه له کوته هاتبى؟ وینه ی دروشمه که ی له میشکيدا دینا و دهبرد، هه رچه ندی دهکرد و دهکوژا نه یدهزانى ببباته وه سه ر فلانه هۆز، یا فیساره بهگ و پاشا و هیچ سه ره و دهره ی لى دهرنه دهکرد، تا پترى بیر لى دهکرده وه هینه ی دیکه ی سام رى دهنیشته. ئه م جۆره دروشمانه ی پى شووم و به دووم بوو. بى و قهده میان به خیر نه بوون و به ترسه وه دههاتن و به ترسه وه دهریشتن. له وه هه ریمانه دا که سی وا نه بوو ئه سپ به وه رهنگه برازینیته وه و پرای ئه وهش سوڤى دروشمى هه موو هۆز و تیره کانى ئه وه ریمانه ی به چاکى ده ناسیبه وه و هیچیانى لى نامۆ نه بوو.

به‌هار بوو. به‌فری چیاى ناگرى پرووى له چوونه‌وه بوو. له خواری، لووتکه و ترۆپکی په‌وهز و زناران زهق و زۆپ به‌دیار که‌وتب‌وون. گولیلکی زهردی نیو به‌فران سه‌ریان ده‌رتنا‌بوو. له دووره‌وه قولینگ دوا به‌دواى یه‌ک، پۆل پۆل ریزیان به‌ستبوو و تى ده‌په‌رین، به‌ره‌و گۆلى وان ده‌چوون. نه‌حمه‌ر ناگای له هیچ نه‌بوو، به‌و تاریک و پروونه له ژووره‌وه ده‌نگى بلویر ده‌هات،... سوڤى ئەم ناوازه بلویره‌ی له پيشوونانه‌وه زۆر بیستبوو. سولتان ناغای باپیری نه‌حمه‌دیش هه‌ر به‌و ناوازه بلویری ده‌ژهنی، په‌سوولی باویشی هه‌ر وای ده‌ژهنی. تا ئیستا بلویرژهنیکی دیکه‌ی وا، مه‌گه‌ر سوڤى، له هیچ بنه‌ماله‌یه‌کی ناگریدا، له‌سه‌ر پرووى زه‌زى نه‌هاتبووه سه‌ر ئەو دنیا‌یه، چونکه سوڤى به‌ناویانگترین بلویرژهنی رۆژه‌لآت و قه‌فاس و ئیزان و تووران بوو.

سوڤى که‌مى له ئەسپه‌که نیزی‌کتر بووه‌وه، نۆریه‌ دروشمه‌که. ئەسپى تاین وای گوێ بۆ ده‌نگى بلویره‌که راداشتبوو، ده‌نگوت گوێ لى گرتووه. ئەحمه‌د کۆرانییه‌ک، تووره‌یى چیاى ناگرى ده‌ژهنی. ئەم گۆرانییه‌ش ته‌نیا سوڤى فیری بلویرژهنانى کردبوون.

ئەسپه‌که ملی زۆر جوان بۆ ده‌نگه‌که درێژ کرد. سوڤى له‌میتزبوو ئەو داستانه‌ی نه‌ژهنی‌بوو، نه‌بیستبوو. له دلى خۆیدا ده‌یگوت چیا‌یه‌کی وا گه‌وره و گران چۆن له ده‌نگ و ناله‌ی بلویرتکدا هیند تووره‌ ده‌بى و به‌و په‌نگه دلى گری ده‌گرێ، ئیدی هه‌روا به سه‌رسامییه‌وه بی‌ری ده‌کرده‌وه.

ده‌یگوت: چ له مرۆڤ بلیمه‌تتره، به‌راستی ئەقل برى پى نا‌کا. تۆ ته‌ماشه، ته‌ماشای چیا‌یه‌کی وا گه‌وره و زه‌لام له کونى بلویرتکی هینده ته‌سک و باریکه‌وه ده‌رده‌په‌رینتى. ئەم مرۆفانه جله‌وى ئەقل و هوش به‌ره‌و هه‌موو شتى شوپ ده‌که‌ن، له سړى فرینى شه‌هین و باز ده‌که‌ن، په‌ی به په‌نامى هه‌لپه‌ی زیان و شارستانیتى میروو ده‌به‌ن، مه‌ته‌لى مانگ و رۆژه‌لاتن و ناوابوون هه‌لدین. سړى مردن و ژبانیش ئاشکرا ده‌که‌ن، په‌رده له پرووى هه‌موو شتى هه‌لده‌مالن، ئەقلیان بر به تاریکی و پرووناکی ده‌کا، بی‌ریان بۆ هه‌موو شتى ده‌چى، به‌لام ته‌نیا له‌گه‌ل مرۆڤدا هیچیان پى نا‌کرێ و ئەقلیان به هیچ سړیدا

پاوهستانی ئه سپه که له بهر ده رکه می مالی ئه حمه د

ناشکئی و ناگه نه راز و نیازی دلی.

چیای گۆزین لهو دهنگ و نالهی بلویره دا وهرهوت کهوتبوو، ریتی دهکرد، هه لدر، تله به فر، هه رەس، شهوی سامال، ستیر و پتور دهنه قینه وه، مانگه شه و دهنه قیبه وه، چیا به هه موو رک و تووره بیبه کیه وه هه نگاوی هه راو و به رینی هه لدرناوه. ناگری وه کو دتوکی زه به لاح نارقه ی رهش و شینی ده رده دا، هه ناسه برکتی بوو. سو فی له ناخی ناخه وه کو تی له هه ناسه ی ناگری بوو، زۆر له دوور یا، به ره ناوهندی دنیا پشوو به گرم و هوژیک ده درا. نه حمه د ده یژه نی، هه ناسه ی ناگری، تووره بیی ناگری تا ده هات پتری به ره ده ستاند. نهو ده می سو فیش کو تی به خاکی پر گرم و هوژی چیا وه دهنه. چیا هینده ی دیکه تووره ده بوو، پشووی سوار ده بوو، هه ناسه ی قوول ده بووه وه، جارئ شاخی ده کرد، جارئ بالی ده کرد نهو جا هه پروون هه پروون ده بوو و به هه موو تووره یی و رک و کیش و گرانیبه کیه وه به سه ر دنیا دا ده قویا و رۆ ده چوو. پاشان خاموشیبه ک دنیا ی داده گرت، هه موو شتی بی سه رویه ر و بو ش و به تال، چیای ناگری سه ری خو ی هه لده گرت و له دنیا ی ئیمه ده کشایه وه. گورگ و په له وەر و مرۆی له که ل خو ی هه لده گرت، ستیر و مانگ و رۆژ، با و زریان، به فر و باران، گو ل و گولیلکانی له که ل خو ی هه لده گرت و ده ببردن و نهو دنیا به ی به بو ش و به تالی به جی ده هیشته. ره وه مامزی زتیر کفتی پر ده شته و ده رانی له که ل خو ی ده برد و ده رۆشته. بو شایی و خاموشی له نیتو دهنگی بلویره که دا ده مه یی و قه تیس ده ما.

له پاشان دنیا به هه موو گو ل و گولیلکانه وه، به ستیره وه، به بۆن و به رامه یانه وه، به رووباری روونی پر سووره ماسیبه وه، به چۆل و ده شتی پر ئاسک و مامزانه وه، له نکاو، له پیش چاوی سو فی پشکووت و خه ملی، نه سپه که ی پیش ده می گۆرا. رۆژی سه ر نه رمه زینه که ی وه گه شه که وت و چریسکایه وه، داری ژیان که لای وه ری و گو لی کرد.

بلویر پشوویک کر بوو. رۆژیش له پشت لووتکه ی ناگری به وه شابالتکی وه کو قاشی سوور ده ر خستبوو.

سۆڧى بە خۇدا ھاتەو، جارى نۆريە دەرکەى. ئەسپەكەش سەرى ھەلبىرى،
بە چاۋە درشت و خەمگىنەكانى تەماشايەكى سۆڧىيى كرد. سۆڧى ترسپىكى
بى سەرو شوپنى رى نىشت، قىزاندى.
«ئەحمەد، ئەحمەد».

ئەحمەد دەنگى سۆڧىيى ناسىيەو، بەرەو دەرکە ھات، دەرکەى لى وەكرد،
گوتى:
«فەرموو خالە».

ئەحمەد ھەر كە ئەسپەكەى دىت، پىشان شلەزا، ئىنجا سەيرىكى ئەسپەكە
و سەيرىكى سۆڧىيى كرد.
سۆڧى پرسى:

«مىوانەكەت كىيە ئەحمەد، بەخىر بى و خىر و بىرى بە پتوھ بى».

ئەحمەد وەلامى داو، گوتى:

«مىوانم نىيە».

ئەوجا ھەردووكيان تەماشايەكى ئەسپەكەيان كرد.

ئەسپەكە لە دەرکە دوركەوتەو، جارىكى بە دەورى مالتدا خولاو، ھات
دىسان لەبەر دەرکە وەستا. ئەسپىكى درىژ بوو، گوتى قوت كردبووھو. سەرى
بلىند كرد، وەكو بىيەوئى بحىلىتئى ... بەلام نەحىلانند ...

مالتى ئەحمەد لە بنارى رەوژىكدا بوو. چوار دەورى بە بەردى سوورى
نەتاشراو شوورە كرابوو. دەرکەى گەورەبوو، تەنيا يەك پەنجەرەى پتوھ بوو،
سۆڧى بىرى كردهو. ئەحمەدش بىرى كردهو.

سۆڧى گوتى:

«ئەم ئەسپە بەشى تۆيە».

ئەحمەد گوتى:

«پاستە، مادام ھاتووھ لەبەر دەرکەم وەستاو، ديارە بەشى منە بەلام دەبى

ئى كى بى؟».

سۆڧى گوتى:

«دروشمى خۆى به نەرمە زىنەكەۋەيەتى. چاۋم رەشكە و پەيشكە دەكا، وئ دەجى دروشمى شوئىتىك، ئى سەردەمانىك، ئى بنە و بنەچەكىكى زۆر كۆن بى. ھەبى و نەبى دروشمى شوئىتىكى بەدووم و شووم و ترسناكە. بەلام ئى ھەر كەسىك بى با بى، ئەم ئەسپە ئى تۆيە، خوا بە دىارى بۆى ناردوويە بەر دەرگەى».

ئەحمەد گوتى:

خۆشپىيە، شووم و بەلایە؟

ئەو سىبەر و تارمايىيەى لە رووى ئەحمەد نىشت سۆڧىش خوتىندىۋە:

ئى ھەر كەسىك بى با بى، ئەم ئەسپە ئى تۆيە، بەلام چاۋم رەشكە و پيشكە دەكا، پىم وايە دروشمەكەى ئى سەردەمانىكى زۆر كۆنە.

وئراى ئەۋەش ئەسپى بە رەخت و سىنەبەند و زىنى وا ئى ئەم و ئەو نەبوو.

سۆڧى گوتى:

«زۆرى بىر لى مەكەۋە، ئەسپەكە ببە لەو رىگايەى خوارى بەرەللاى كە و بگە رتۆە، ئەگەر گەراۋە بەردەرگەت، جارىكى دىكەشى ببە رەھاي كە و سى جارانى ئەو كارە دوويات كەۋە، نەخىر ھەر گەراۋە بەردەرگەى مالت، ئەۋە ئى خۆتە، جا خوا دەيكرد خاۋەن ئەسپ بەگ دەبوو، پاشا دەبوو، پادشاي عوسمانلى، شاي عەجەم دەبوو، رۆستەمى زال دەبوو، ئەگەر سەرت لە رى داۋە ئەم ئەسپە نەدەى. ۋە ناشى دەين.

رۆژھەلات، ھەورى زىركەفت، گەۋالە گەۋالە لىك ھەلبىران. بەفر و بەستەلەكان، تەم و مزى رووناكپىيەكى پىشنگداریان رى نىشت. ئەحمەد ئەسپەكەى گرت، ئەسپ دەساژۇ بوو، سواری بوو، بەرەخوار ئازۋاي، لەۋى رەھاي كرد و گەراۋە.

بەلام كە گەراۋە، چىى بىنى؟ ئەسپەكە جوان و زەرىف لە كىن سۆڧى

وهستا بوو، خو لاسه نهو کاره ی سټی جار ان دوویات کره وه.

نه حمده گوتی:

«خاله، چاره نووس هر ده بیټه دی.»

هر چوټی بیټی رڼوټی خاوهن نه سپ له نه سپی خوټی ده گه پټی و لټی ده پرسټه وه. جا هر که سټی ده بیټی بیټی. خو نه حمده نه گه ر سه ری داوه نه سپه که ناداته وه.

نه سپی کټشایه سه ر ناخوړ. شادیش بوو و ده شترسا. له وه تی خوټی ناسی بووه وه نه سپی وا جوانی نه دیت بوو.

سوټی به خوټی خوټی گوتی:

«ته قا خاوهن نه سپ شیر حه رام بوو پټی لټی له که وشټی کر دین: نیلان و بیلان نه سپی خوټم ده وټته وه، خو نه وه بیټی سټی و دوو ده قومټی و ناگریش هر هټنده سه ری گه رم بوو، به گڙ هه موو دنیا دا ده چټی و هه نگی نټرم ده وټی له راستی بلټی له ل ...»

نه حمده هه لی دایټی:

«به گڙیدا ده چټی و پتریش.»

نه وانی که له پیش هه مووان به که ین و به ینی نه سپی که حټله یان زانی خه لکی گونده کان بوون. هه موو هاتن نه سپه که یان دیت. پټشان گونده نټزیکه کان، نه و جا ده ورو به ری ناگری پټی هه سیان. هه موو هاتن دیتیان. له ماوه یه کی کور تدا نټویانگی نه سپه که به نټران و تووراندا بلا بووه وه.

هر که سه له باره ی نه م بازه ی که به سه ر نه حمده وه نیشټ بووه وه سه ده قی خوټی لټی ده دا، یه کټی به خټری لټک ده داوه، یه کټی به شه ر.

پاشان له پټده شته کانی خواری، له قه ره کلیسه و کیهادین و نیغ دیره وه ناغا و به گ و گه و ره ی کوردان بیستیان وه. هه موو بټی دیتنی نه سپه که هاتن و نټیره ی بیان به به ختی نه حمده ده هاته وه.

ماوه یه کی دوور و درټزی خایاند که س به سه ر و سوټراخی نه سپه که وه

نه هات و خاوهنی ناشکرا نه بوو.

ئهحمده سواری ئهسپی خوئی ده بوو، له گهه له دسته برا و هاوالانیدا به رهو خاکی ئیرانی دهیناژوا، تالان و برۆی خوئی ده کرد. له سامان، سامان، له پهز و مهر و مالات، پهز و مهر و مالات، له ئهسپ، ئهسپ رای ده مالدین، به رهو ناگریی دینان.

به لام هه میشه دلی له پهزاره و وهره ورتدا بوو. خاوهن ئهسپ هه کهسی بی، رۆژی دی به دیار کهوئ، به لام ده بی کئی بی؟ رنگه به گیتی چاو به خوینی که له شهقی وایی که له کهلی شهیتان نه یه ته خواری، یا بووده له یه کی هیچ و پووچ بی و له سێبهری خوئی بسله میته وه.

شهس مانگی به سهردا تێ په ری. ئهحمده ترسیش و پهزارهش و خوشیشی له بیر چوو وه. رۆژیکیان، سببانی کاتی هه تاو، سوور سوور له گهردنی ناگری نالابوو، سوئی دهست به گۆچان و دینه درژه له رزۆکه که وهی هاته کن ئهحمده پرسی:

«ئهحمده بیسته وه؟»

«بیسته وه.»

سوئی:

«گۆیا نهوی ئهسپه کهی بداته وه پینج ئهسپ و په نجا زێری پاداشته.»

ئهحمده:

«ئاوها.»

سوئی:

«له مالی هه که سێک، به دهستی هه که سێکه وهی ببینن سه ری ده په رینی.»

ئهحمده:

«چ پکهین، ئهسپه که یادگاری منه.»

ئەو جىيى ئەحمەد كوتى: «ئەسپ ئەسپى خۆمە»

«له شکرمان دهکاته سهر».

«ئەسپ يادگاری خۆمه».

«مهحمودخان پاشايهکی زۆرداره».

«ئەسپ قسمهتی منه».

«که له وهکيشی لهگهڵ مهحمودخان ناکرێ».

«ئهم ئەسپه خهلات و يادگار و خوا پیتی بهخشیوم».

«مهحمودخان ههق و مهق، يادگار و خهلات به شایبیهکه ناکرێ. بووه به عوسمانلیی چهکمه رهق».

«ئەسپ خهلاتی خۆمه».

مانگیکی نهخایاند، پیاوانی مهحمودخان هاتنه مالی ئەحمهه، گوتیان:

«پاشا دهلتی: له مال و سامان، مال و سامان. له ئەسپ، ئەسپ، له دراو و زێر، دراو و زێر، خۆی سهڕيشک بێ، چی دهوێ دهیدهمی. ههر هینده ئەسپهکهه بدهاتهوه. مادامیکی ئەسپهکهه چۆته بهر دهركی نهو، چیی دهوێ دهیدهمی».

«چما خان بۆ خۆی نازانی، ئەسپهکهه به خهلات بۆ هاتوووه و خهلاتیش به کهس نادریتهوه. سهر دهدری، ئەسپ نادرێ. گۆيا خان خۆی ئەمه نازانی؟».

«پاشا ئەمه دهزانی، بهلام وێرایی ئەوهش ئەسپیی خۆی ههر دهوێتهوه. ئەسپهکهه بۆ ئەویش ههر يادگار و خهلاته، يادگاری بهگی زیلانه، که هیندهی برایهکی خۆی خوش دهوێ».

ئەحمهه راست و پهوان له مستی نان، گوتی:

«له سامان، سامان، له گیان، گیان، چیی دهوێ دهیدهم، بهلام يادگاری خۆمه و نایدهمهوه».

پیاوهکان گوتیان:

پاشا دهلتی: بهو چیا بلندهی پشتی و بهو چهند ههرچی و پهرجیبانهی سهر

چیاوه نه‌نازۆی. چیاکه‌شی و ئه‌وانی سه‌ریشی له‌گه‌ڵ عاردا ده‌که‌م به‌یه‌ک و ده‌شیکا».

«ئه‌حمه‌د ئیدی له‌سه‌ری نه‌پۆیی. سوڤیش هیچی نه‌گوت. پیاوه‌کانی پاشا ده‌ست له‌گونان درێژتر، به‌تووه‌یییه‌وه‌ له‌وێ هه‌لبێران».

دراوسێ، گونده‌کانی ده‌رویه‌ر، به‌گه‌ کورده‌ چاو به‌ خوینه‌کان هه‌موو له‌ ده‌وری ئه‌حمه‌د کۆبوونه‌وه، گوتیان:

«کۆ دیویه، کۆ بیستویه». ئه‌سپێک له‌کن خواوه‌ به‌یادگار بۆ پیاو هاتبێ، با خاومه‌که‌ی پاشاش بێ، بدریته‌وه».

ئه‌حمه‌د گوتی:

«کۆ دیویه و کۆ بیستویه». هه‌ر هه‌تنده‌ی گوت و هیچی تر.

پاشا ئاکامه‌که‌ی به‌و په‌نگه‌ چاوه‌نۆز نه‌بوو. هه‌ر که‌ وه‌لامی ئه‌حمه‌دی که‌هیشتی له‌ پکان شیت بوو. ئه‌و خۆی له‌ دوا پۆزی کاره‌که‌ گه‌ییوو و ده‌یزانی رووی به‌ره‌و کویتیه. ناوه‌للا با ئه‌سپێکی وا له‌به‌ر کۆشکی خۆی وه‌ستا، جا خوا ده‌یکرد ئه‌سپی پادشای عوسمانلی، یا شای عه‌جه‌م ده‌بوو، سه‌ری ده‌دا ئه‌سپی نه‌ده‌داوه. نه‌یده‌داوه، به‌لام ئه‌م ئه‌حمه‌ده، ئه‌م هه‌رچی و په‌رچییه‌ چیاپییه‌ ده‌بێ چ بێ و چ کاره‌بێ؟

ده‌بوو ئه‌سپه‌که‌ی وه‌ده‌ست که‌وێته‌وه. کۆشک و سه‌رای به‌یه‌ک دادا و ده‌رویه‌ری هه‌تا وه‌لوه‌لایێ. ده‌م‌راست و ردین سپی، سه‌رۆک و سه‌ر له‌شکرانی هه‌موو کۆکرده‌وه، به‌لام به‌هیچ بێریارێک نه‌گه‌یشتن. له‌ نێوچاوانی ئه‌م ئه‌سپه‌وه‌ ورد و درشتی چیا ی ئاگری لێ راپه‌رین. ئه‌حمه‌د به‌ ته‌نیا نه‌بوو. پاشا به‌گه‌ کورده‌ دۆسته‌کانی، که‌ قه‌تی له‌ قسه‌ ده‌رنه‌ده‌چوون، بانگ کرده‌ کۆشکی خۆی، به‌گه‌کانی وانێ، پاتنۆسێ، به‌گه‌کانی چیا ی سوپحانێ، مووشێ، بتلیسی، هه‌موو به‌ سواری ئه‌سپی جوان و ره‌سه‌نه‌وه‌ داوه‌رینه‌ پێش کۆشکی مه‌حموود خان. مه‌حموود خان زیافه‌ت و میواندارییه‌کی به‌ شان و شکۆ و به‌ هه‌یت و هووتی کردن. میوانه‌کانی به‌ شتیه‌یه‌ک پێشوازی کردن،

نه‌بووه و نه‌بیستراوه، پاشان کۆری به‌ست، که‌ین و به‌ینه‌که‌ی پئی راگه‌یاندن، له‌و به‌لای لابه‌لایه‌ی به‌سه‌ری هاتبوو حالیی کردن.

ده‌یگوت:

«قەت بووه و بیستراوه، هەرچی و پەرچییه‌کی چیا‌یی، پێگرتی، هه‌تیوئیکی ده‌م‌پرووت، ئه‌سپی من داگیرکا. چ له‌مه‌ نه‌نگ و سووک و کریتتر ده‌بی بۆ من؟».

که‌س هیچی له‌ باره‌ی یادگاره‌ بۆزه‌وه به‌ پاشا نه‌گوت. نه‌یانگوت: ئه‌گه‌ر خه‌لکی چیا‌ی ناگری هه‌موو سه‌ریان چوو، جارێکی دیکه‌ ئه‌م ئه‌سه‌ چاوی به‌ ده‌رکه‌ی ئه‌و ناگه‌وتته‌وه. هه‌موو کر بوون. ئه‌مان دا‌یا‌نه‌ بێده‌نگی، پاشا تووره‌ بوو، راست و په‌وان گوتی:

«ئو ئه‌سه‌په‌م له‌ ئیوه‌ ده‌وتته‌وه.»

به‌گه‌ کورده‌کان، ناچار و نابهل، تکا‌کاریان نارد بۆ تکا له‌ کن خه‌لکی ناگری. ئه‌حمه‌د نه‌ک هه‌ر ئه‌سپی به‌وانیش نه‌داوه، بگه‌ وه‌لامێکی تال ژوقوماوی بۆ ناردنه‌وه، گوتی: چما ئه‌وان نازانن ئه‌مه‌ یادگاره‌ و خۆی به‌ پئی خۆی هاتووته‌ پێش ده‌رگام و سێ جارانیشم به‌ره‌له‌دا کردوو و هه‌ر سێ جارمه‌کش ری و راست گه‌راوته‌وه و ئه‌سه‌پیش به‌ که‌س نادریتته‌وه؟ ئه‌مه‌ ئه‌سپی من نییه‌، بۆ خۆی هاتوو به‌سه‌ر سه‌ری ناگریه‌وه نیشته‌وه‌ته‌وه. ئه‌وانه‌ی بوون به‌ به‌گ، چۆنیان دل دێ و زمانیان چۆن هه‌لدیتته‌وه دا‌وا‌ی ئه‌سپی ئی‌مه‌ بکه‌ن؟ ئه‌وانه‌ نه‌ک بوون به‌ به‌گ، بگه‌ر بوون به‌ به‌نده‌ی گوتی له‌ مستی پاشا.

به‌گه‌ کورده‌کان به‌م قسانه‌ی ئه‌حمه‌د تووره‌ نه‌بوون، لێیان نه‌گرت، گوتیان ناگریاییه‌کان هه‌قیانه. به‌لام چار ناچار بوو. پاشا ده‌بوو هه‌موو شتیکی بۆ وه‌ده‌ست خستنه‌وه‌ی ئه‌سه‌په‌که‌ی ره‌چاو کردبا.

کاتیکی هیچی له‌ به‌گه‌ کورده‌کان هه‌لنه‌کړاند، خۆی کۆک و ته‌یار کرد، له‌شکری کۆکرده‌وه، به‌گه‌ کورده‌کانیشی ره‌گه‌ل خۆی خستن، چوون به‌سه‌ر

به‌گه کورده‌کان، له قسه‌کانی ئەحمەد تووڕه نەبوون و
گوتیان ئەحمەد لەسەر هەقه

ناکریدا بدهن. پایز بوو، داویننی چیای ناگری جی سوتمان بوو. بهرده لانی سوور، مؤر، ورده تاویری چورووک و پووکه ل، له ژیر نالی نه سپه کانیاندا وهکو لافاو هازه ی دهات و دهخزا. دهمه و عسرانی بوو، گه یشتنه گوندی سوژیک، که گوندی نه حممه بوو. گونده که کش و مات بوو. زینده وهرکی تیدا نه بوو. له شکر مؤل درا. دواپی پاشا فرمانی سووتاندنی گونده که ی دا.

له مالتیکی ناگر تیبه ردر اووه، پیریکی زؤر به ته مه ن، ردین بژ، مووی برق به سه ر چاودا شکاوه و شیواو، شهل و شه پکیکی شینی نرت و نوئی له به ردا به پیری پاشاوه هات. نه م پیواوه سوئی بوو. زه ق زه ق نوریه پاشا، چاوی ده تگوت چاوی خه رته له، ناورینگی لی ده بووه وه، گوتی:

«پاشا، نه م هم مووه بق نه سپیک؟ له وه تی دنیا، دنیا به کی نه سپیکی به پتی خوی هات بیته به رده رکه بق خاومنی گنرا وه ته وه؟ چما تق بق خوت نازانی پاشا؟ پاشا، تق بووی به عوسمانلی، دهن بق نه سپی نه م هم موو کاره ساته ت به سه ر نه دیناین. مال و حاله نه ده سووتاندین. وه جاخه ت لی کویر نه ده ک ردینه وه. تووک و نفرینی ناگریت لی بی. به ردی ناگریت لی وارئی. به ر غه زه بی ناگری که وی پاشا. تق ه لب و زؤله ک ده رچووی پاشا. باوکت نه سپی یادگاری له که س داوا نه ده کرده وه. نه گه ر نه سپیکی له پیش ده رکه ی بیوه ژنی، بی داک و باوی، دزی، جه رده یی، که م ده ستی، لیقه و ماویکدا وه ستابا، لی داوا نه ده کرده وه. باوت به گ بوو، تق بووی به پاشا. وه ی هه زار له عنه تی ناگریت لی بی».

پاشا قسه ی نه کرد. هه ر هینده ی گوت:

«باله سته بکن، کو تیکی گرانی له ستو که ن و له زیندانتی هاوین».

گوندیکی زؤر له داوین و لاپاله کانی ناگری بوون. مه محمود خان به خوی و به که کورده کان و پیواوه کانیان، به له شکرکی که وره و گرانه وه، گوند به گوند که ران. هه ر گوندیکی ده چوونتی چؤل و هؤل بوو ده تگوت پتی زینده وهرکی نه که و تووه تی. پاشا هه رچه ندی گوندی چؤل و هؤل پتر ده دیت، هینده ی دیکه

حالی سوڤي له زيندان

هار دهبوو و هه‌لده‌چوو، ده‌یگوت:

نالای یاغیبوونیان هه‌لکردوه.

پاشا یه‌کجار که‌له‌گه‌ت بوو، که‌پۆی قولینگانه هه‌لکه‌وتبوو، چاوی ره‌ش،
ردینی ره‌ش و لوول بوو. له هه‌موو حال‌تکیدا، له هه‌موو ره‌فتار و هه‌لس و
که‌وت‌تکیدا، له ده‌ست بزاو‌تندا، له ئاخاو‌تندا، به‌خۆوه‌نازینیکی خه‌ست و خۆلی
لێ هه‌لده‌رژا. زۆر که‌مدوو بوو. هه‌میشه بی‌ری ده‌کرده‌وه. به شاقاوی به‌رین،
به‌رین هه‌نگاوی هه‌ل‌دیناوه و زۆر به سام و هه‌یبه‌ت بوو. هه‌میشه له ژیر کولکه
سمۆره‌که‌یدا ئاره‌قه‌ی ده‌کرده‌وه. له پێده‌شتی ئیغدی‌ره‌وه چوو زۆزانی
ناخوری. ئه‌وه هه‌موو ریتگاویانه‌یان بری، چما تووشی شوانی، گاو‌انی،
ریتبوارنی، ریتگری بوون. بۆچی په‌له‌وه‌ریتک، ورچیتک، ریتوییه‌ک، پلینگیتک،
جان‌ه‌وه‌ریتکیان تووش هات؟ ده‌تگوت ئه‌وه ده‌مه‌یه که تازه دنیا رۆزرا‌بوو. میتشی
میش ئاسایی وزه‌ی لێوه نه‌ده‌هات. پاشا گوتی:

«بۆ کوێ ده‌چن، هه‌ر ده‌یان‌دۆزمه‌وه، له بن ئه‌رزبن، په‌یدایان ده‌که‌م.»

که‌یشتبته ئه‌وه په‌ری دنیا، بۆ ئی‌ران، بۆ هیندستان، بۆ چین و ماچین، بۆ
پشت قولله‌ی قاف چووین، ده‌یان‌بینمه‌وه.»

به‌گه کورده‌کان مه‌تقیان نه‌کرد، ده‌تگوت زمانیان برابوو.

زستان به‌سه‌ری دادان. ئه‌سه‌په‌کانیان، خۆیان، قۆشه‌نی گه‌وره و گرانیان
هه‌موو ماندوو و شه‌که‌ت بووین. هه‌موو ئاگریان کون کون پشکنی‌بوو،
که‌یشتبوونه بن ئاگری بچووک. پاشا ره‌نگی پێ نه‌ما‌بوو، به‌جاری حالی شر
بوو. له‌وه‌ی که تووشی هیج زینده‌وه‌ریتک نه‌ده‌هاتن په‌ست بووین و هه‌ر
هینده‌ی ما‌بوو شیت و هار نه‌بی، ئیدی له‌گه‌ل که‌سدا لێوی له‌به‌ر یه‌ک
هه‌ل‌نه‌ده‌هیناوه و که‌س ورته‌ی لێ نه‌ده‌بیست. ده‌سته و دایه‌ره‌که‌ی ده‌وربه‌ری
مه‌گه‌ر به هه‌لس و که‌وت و ره‌فتاریدا، دهنه‌ به قسه‌ هیچیان لێ هه‌ل‌نه‌ده‌کراند.
بێ پشوو له‌و نێوه به‌ نا‌هومی‌دی ده‌خولاوه.

یه‌ک له به‌گه کورده‌کان که نێوی مه‌لا که‌ریم بوو، به‌ره‌و پاشا چوو، گوتی:

پاشا توورہ بوو، کوتی: «دہردی من ئەحمەد
نییە، ئەسپ نییە»

«پاشام، ئىمه له م چىاي ناگرييه دا هزار سالى ديكه ش بخولتینه وه تووشى كه سىكى نابىن. ئه م چىايىيانه وا خۆيان ده شىرنه وه، شه يتان به شه يتانى خۆى رتيان پى نابه»

پاشا به وه موو خه م و خه فه ته وه ى كه له چاويدا قه تيس مابوو نۆرپيه مه لا كه ريم، به لام هيچى نه گوت.

كون و كه لىنى ناگرييان هه موو پشكنى. پاشا له دلى خۆيدا، ده يگوت جگه له سوڤى چىايىيه كى ديكه م وه چنگ كه وتبا چىي ديكه م نه ده ويست. به گه كورده كان له نيو خۆياندا كۆيوونه وه، ئه م كاره به چ ناكامى ده گه يشت. هه ر بخولتوه، بخولتوه، ئه نجام؟ ناكام؟

ئى خۆ پاشاش له هيچ حالى نابى. ئه وه هه ر هينده ده زانى له چۆل و هوڤى كونده كان په ست و تووره بى و هيچى ديكه. قابيله هه تا هه تايه هه ر خولا بانه وه. له واته بوو فه رته نه يه ك، وه يشوو مه يه ك هه لى كرديا، هينده ى چاوبقوچىنى و بيكه يه وه هه مووى تى بردبان. ئه مانه يان هه موو ورد و بارىك به پاشا راگه يانديوو، پاشا گوڤى نه دا بوونى. ئىدى به دوور و دريژى قسه يان كرد. بريارى خۆيان رۆنا كه به پاشاى رابگه يهنن.

مه لا كه ريم چوه پيشى له خزمه ت پاشا ده سته وسينه را وه ستا، برياره كه ى راگه ياندى، گوتى:

«پاشام، ئىمه كۆيوينه وه و بريارى خۆمان دا، گفتم و به لىنى پياوان بى، چوار مانگى ديكه، هه ر له گه ل به هاريمان به رى كرد گوڤى ئه سپه كه ش و ئه حمه ديشت له مستى مباره ك ندين».

پاشا گوتى:

«خه م و خه فه ته ى من ئه حمه د نييه، ئه سپ نييه. من نازانم ئه م هه موو چىايىيانه چىيان لى هات، كوتوه چوون؟ جگه له سوڤى كه سى ديكه مان نه ديت. ميرووله يه كمان چا و پى نه كه وت. به ر له به هار، پيش به فر چوونه وه كوندپيه كانيشم ده وىتن».

به‌گه كورده‌كان ديسان كۆبونه‌وه. به دوور و دريژى پراوژيان كرد. مه‌لا
كه‌ريم ديسان گه‌رايه‌وه حوزورى پاشا، گوتى:

«چاكه، كه‌وره‌م، هه‌ر له‌گه‌ل داهاتنى به‌هاردا گوندييه‌كانيشت بۆ په‌يدا
ده‌كه‌ين. له بنى دنياين ده‌ياندۆزينه‌وه».

ئه‌وجا هه‌موو گه‌رانه‌وه كۆشك و سه‌رايى. پاشا به‌گه‌كانى بانگ كرده
ديوه‌خان، يه‌كه يه‌كه‌ى خه‌لات كردن. به‌گه‌كان زۆريان شانازى به‌و كرده‌وانه‌ى
پاشاوه كرد. به‌لام ئه‌حمه‌ديان چۆن وه‌گير كه‌وتى؟ ئه‌م چياييانه‌ بيانه‌وتى تا
نيا خرا ده‌بى خۆ وه‌ده‌سته‌وه ناده‌ن. پاشا پياوێكى زۆر خوينده‌وار بوو.
پتوه‌نديى به‌ عوسمانلى و شان و شكۆى عوسمانلييه‌وه زۆر توند و تۆل بوو.
باپيرى باپيريشى هه‌ر له تيره‌ى ئه‌م چياييانه‌ بوو. نه‌يدمزانى له‌كه‌يه‌وه له
چيا هاتووته‌ خوار، ئه‌و هه‌ر هتنده‌ى ده‌زانى كه باوى پاش ئه‌وه‌ى له فترگه‌ى
«ئه‌رزه‌پۆم» ده‌رچوو، چوو، چوو، ئه‌سته‌مبوو، و له باره‌گاي پادشايان
ده‌رووى كارى خيبرى له روو كرابوو، وه‌و پتوه‌يه‌كسه‌ر به‌ پادشايه‌تى
نارد، رابوو، ئيره. باوى پياوێكى كه‌له‌ميردى گه‌رناس بوو. هه‌ر ده‌تگوت
خه‌رته‌له. ئه‌م كۆشك و سه‌رايه‌ى شارى بايزيد ئه‌و له‌سه‌ر ئه‌م كه‌مه‌ركاج و
به‌رده‌ ره‌قانه‌ى رۆنابوو. مه‌لاى به‌ناويانگ، گۆرانبيژ و خۆشخوان و شاعيرى
چاك له خۆ كۆ ده‌كاته‌وه. له ئه‌رزه‌پۆمه‌وه تا قارس، له قارسه‌وه تا وان،
چۆكى به‌ هه‌موو ناغا و به‌گى كوردان دادابوون. باوى زۆر ژيا بوو. تا ناخرو
ئۆخرى ژيانيشى له‌سه‌ر پشتى ئه‌سپان پياده نه‌بوو، كه هاويناان داده‌هات
ده‌چوو زۆزانه‌كانى چياى ئاگرى، خپوه‌تى خۆى له راستانيك هه‌لده‌دا و به
هه‌زار كۆشك و ته‌لارى بايزيدى نه‌ده‌گۆرپيه‌وه. له راستانيك هه‌لى ده‌دا كه
پشتى به‌ سه‌هۆلبه‌ندانه‌وه بوو. چيايييه‌كان زۆريان پێز لى ده‌گرت. په‌نگه‌ له
ترسان ... ئه‌و پش زۆرى پێز له چيايييه‌كان ده‌نا. به‌پتې داو و ده‌ستورى وان
هه‌لده‌ستا و داده‌نيشت. مه‌حمودخان ئه‌وه‌ى له بير ماوو كه باوى چۆن چل
به‌نجا بلوژرهنى له خپوه‌ته‌كه‌يدا كۆده‌كرده‌وه و بلوژى پى ده‌ژهنين.

ئه‌گه‌ر ئه‌سپێكى باوى هه‌لاتبا و چووبا به‌ر ده‌ركى مالى يه‌كێكى ئه‌حمه‌د

ناسایی وهستا با، داخو ئەسپهکهیان دهاوه؟ ئەگەر نهیاندا باوه ئاخو چی دهکرد؟ مهحموو دخان ههچهند بیری دهکردهوه، وهلامی خۆی پێ نهدهدراوه.

ئهم بهگانه چيايييه كانيان چۆن پێ دهدهۆزیتهوه؟ ئەگەر زۆر دوور كهوتبینهوه، بۆ ئێران، بۆ خۆراسان چوین؟ پهنايان بۆ چياکانی قهفقاس بردی؟ چۆن دهتوانن، پهیدايان کهن؟

پاشاش وهکو باوی له پیتشان له ئهزهرهۆمی خویندیوو، پاشان چوو بووه نهسته مبولتی، له بارهگای پادشایان دهرووی خیری ئی کرابوووه و لهوی وهبهر چاوان كهوتبوو. لهگهڵ لهشکری پادشادا تیکهڵ به شهڕ و شوێران بوو بوو، بویری و کهرناسیی خۆی نواندیوو، بهچاونهترسی و جههرگ قایمی ناویانگی دهکردبوو. شارمزی شام و ههلهب و قاهره بوو، ماومهیک لهوانه ژیا بوو. سۆفیا و دهلی ئورمانیش شارهزا بوو. خاوهر و خۆرناوای ئه مسهر و ئه وسهر کردبوو. دوازه سال پیتش مردنی باوی هاتبوو ئیره بۆ بايزید، بۆ ئهم کۆشک و سهرايه. که باوی دهمری له جیتی وی دهبی به پاشا. وهختی خۆی باوی له دووی ناردیوو، دهنا له ئهسته مبول و مدهرنه دهکهوت.

له پیتشدا لهگهڵ ئهم ئینسانه کتویانه، لهگهڵ ئهم چياييانه نهگونجا. کۆشک و سهراکهی له شاری ئهسته مبولیش، هاوتای نهبوو. بهلام کار به کۆشک و سهرا پێک نایهت، ههچی ژنی ئهم چيايانه بوون زۆر شوخ و جوان بوون. له هیچ سووچتکی ئهم دنیا پان و بهرینهدا ژنی وا ناسک و تهنک و نازدار و نهشمیلانه نهبوون. پیتشان کیژه ئهرمه نییهکی خواست. پاشان کیژی بهگیکی کوردی هینا. ژنی سییهمی له قهفقاس ماره کرد. ژنی چوارهمی خه لکی کهناری کۆلی ورمی بوو. سی کچ و ههشت کوری بوون. پیتنج برای هه بوون. خزم و کهس و کاری هۆزه کهی له دهستی ئیغدییر بوون. پیتومندی و سهر و ساختیکی ئهوتوی لهگهلیان نه ما بوو. نهختی به چاوی نرمی ته ماشا دهکردن. برا چکولهی کۆشک و سهرای بايزیدی بهجی هیتستبوو، که رابوووه بۆ دهستی ئیغدییر، کیژیکی له هۆزه کهی خۆی خواستبوو، لهگهلیان مابوووه و جاریکی دیکه نهگه رابوووه کۆشک و سهرای بايزید. زۆری رک له برا کهی

بوو. پاشا راوی زۆر مهراق بوو، ئه‌ویش راوه مامز و به‌س. هه‌ر كه به‌هار ده‌هات كیهه چیتیرین تاژی بوون كۆی ده‌کردنه‌وه، ده‌چووه چیاى ئه‌سرووك به‌سه‌ر گۆلى وانه‌وه، ده‌چووه دۆلى سۆزى، بۆ دۆلى زیل، بۆ چیاى سوبحان له‌وانه راوی ده‌کرد، به‌سه‌دان كه‌وله مامزى دیتاوه.

كچه‌كانى پاشا به‌كیان نىوى گولستان، ئه‌وى ديكه‌یان نىوى گولپز، سىیه‌میان نىوى گولبه‌هار بوو. گولستانیان له‌ ژنه ئه‌رمه‌نیه‌كه‌ى بوو. چاوى كه‌ش و شه‌هلا بوو. پۆرسوور و بۆل دريژ و به‌ژن زراو و كه‌له‌گه‌ت بوو. به‌ركى له‌ ئه‌سته‌مبووله‌وه بۆ ده‌هات... وه‌كو ئى كۆشك و ته‌لارانی له‌به‌ر ده‌کرد. هه‌رچى گولپزبان بوو مه‌يله و قژكال بوو، گه‌ردنى وه‌كو گه‌ردنى قوو دريژ بوو. بۆلى لوول بوو. چاوى شین بوو. ئه‌ویش هه‌ر وه‌كو گولستانى خوشكى به‌ركى ئه‌سته‌مبوولییانه‌ى له‌به‌ر ده‌کرد. گولپز خۆتندنى زۆر مه‌راق بوو. مه‌م و زینی ئه‌حمه‌دى خانى سهر له‌به‌ر به‌ ره‌وانى له‌به‌ر بوو. ده‌هاته دیوه‌خانى باوى شیعرى بۆ ده‌خۆتنده‌وه. باوى گولپزى له‌ هه‌موو منداله‌كانى خۆشتر ده‌ویست. گولبه‌هاریان به‌ژن نیه‌نجیه‌كى شل و ملی نه‌شمیلانه‌ى گه‌نم په‌نگ بوو. پۆست مشتومال و بى گه‌رد بوو. له‌ زۆر سه‌ره‌وه له‌ خوشكه‌كانى نه‌ده‌چوو. جل و به‌ركى نه‌خشاوى وه‌كو ژنه ئاگرىیاپییه‌كانى له‌به‌رده‌کرد، چل كه‌زى به‌رده‌داوه. ملوانكه‌كه‌ى زێر بوو. وه‌كو ژنه ئاگرىیاپییه‌كان خرخالى زێر و مروارى و زومرووتى له‌ پى ده‌کرد. زۆر زیره‌ك بوو. كه‌مى قسه ده‌کرد، زۆر ناسك و نازدار پى ده‌كه‌نى. خوشك و براكانى زۆر كه‌م له‌ كۆشك وه‌ده‌رده‌كوتن، به‌لام گولبه‌هار وا نه‌بوو. ئه‌و هه‌میشه له‌گه‌ل خه‌لكدا تیکه‌ل بوو. له‌ شایى و شینیان دووا نه‌ده‌كوت، هه‌میشه به‌ده‌میانوه ده‌چوو.

خه‌لكى شارى بايزید، گونديه‌كانى ئاگرى گولبه‌هاریان زۆر خۆش ده‌ویست، به‌ چاوى نیرینه‌یه‌كى هه‌لگه‌وتووه‌وه ده‌یاننقپى. له‌ هه‌ر كۆتیه‌كى نه‌خۆشك، یه‌كێكى ده‌سته‌وسان، پیرێكى كه‌نه‌فت هه‌با، یه‌كسه‌ر به‌ده‌نگیه‌وه ده‌چوو. له‌ سوارچاكى سوارچاكر سواری ئه‌سپان ده‌بوو. پاشا دوراو دور، بى ئه‌وه‌ى خۆى له‌ په‌فتارى هه‌لقورتنى، چاودیرى ده‌کرد و له‌ دلى خۆیدا

دهیگوت: ئەم کیزه پیاویا دهبوو به پادشای ناگری.

گولبه‌هار هیچ خووشی به کۆشک و سەرادا نەدەهاتەوێ. له‌گەڵ براکانیشی
سەروساختی زۆر خووش نەبوو و له‌گەڵ یەک نەدەسازان. گوندییەکان قەتیان
به نۆیۆ خوێهوه نۆیۆ نەدەهینا، پتیان دهگوت کیزه گول به‌دەمه‌که.

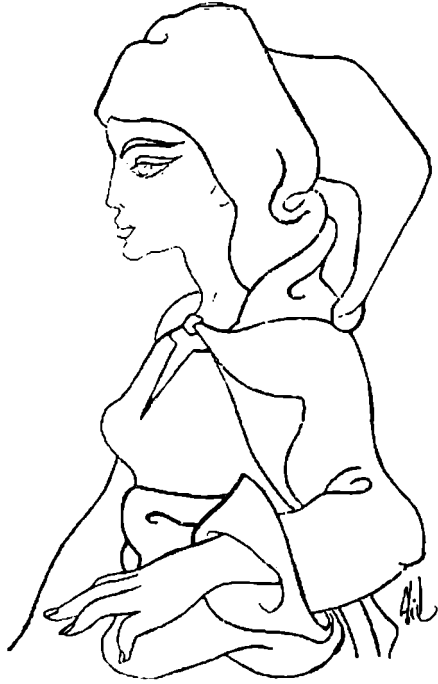
که پتی ده‌که‌نی هەر دوو سەر گۆنای چال دهبوو. چاوه پر تینه
خه‌ماوییه‌که‌ی به‌ سه‌رمه‌تیکی دووره‌وه دهبوو. تازه پتی له بیست سال
نابوو.

ئەوێ له هه‌موو که‌سێ پتر به‌ مه‌راقی مه‌سه‌له‌ی ئەسپه‌که‌ی باویه‌وه ده‌تلوه
گولبه‌هار بوو. شتیکی له‌باره‌ی ئەم ئەسپه‌وه ده‌زانێ، به‌سه‌ره‌اته‌که‌ی له
سۆفی بیستبوو.

سۆفی زۆر خووش ده‌ویست. هه‌موو رۆژی به‌ ده‌ستی خۆی خواردنی بۆ
دینا زیندانێ و په‌یتا په‌یتا پرسیا‌ری سه‌یر سه‌یری لێ ده‌کرد.
سۆفیش ده‌یگوت:

«وه‌للا کچی خۆم، راسته‌، من ئەسپه‌که‌م به‌ چاوی خۆم دیت، ئەحمه‌د سێ
جاری ره‌ها کرد که‌چی هەر سێ جارمه‌که‌ش رێ و راست گه‌رایه‌وه به‌ر
ده‌رکه‌ی مالی ئەحمه‌د. ئەم ئەسپه‌ یادگاری ئەحمه‌ده. خوا به‌ خه‌لات بۆی
ناردوو. به‌ که‌سی ناداته‌وه. نابێ بیداته‌وه. ئەگه‌ر خه‌لکی ناگری هه‌موو
سه‌ریان بجێ ئه‌و ئەسپه‌ جارێکی دیکه‌ ناده‌نه‌وه.»

رۆژیکیان سۆفی داوای بلوێرتیکی له‌ گولبه‌هار کرد. گولبه‌هاریش خه‌یرا
بلوێرتیکی کۆنی سه‌د سه‌له‌ی بۆ هینا. به‌لام سه‌ری له‌م بلوێر داواکردنه‌ی
سۆفی سوپما: سۆفی به‌م پییری و ته‌مه‌ن درێژییه‌وه‌ی چۆن ده‌توانی بلوێر
بژهنێ؟ بلوێرژهنین کاری هه‌ناسه‌ و پیشخواردنه‌وه‌ و دان به‌کاره‌ینانه. مه‌گه‌ر
لاوی به‌ گوێر بتوانن بلوێر بژهن. گولبه‌هار نواری ئەم پییره‌ به‌سه‌لداچوو،
پشت کۆمه‌ هیند جوان و وه‌ستایانه بلوێر به‌ ده‌مه‌وه ده‌گرێ مه‌گه‌ر هەر له‌ ئی
وه‌کو خۆی بێ.

کولبہ ہار کوئی لہ بلویری سوؤفی
دہگری

سۆڧى ھەر كە بلوئىرەكەى بە دەستەو ە كرت و نە كرت وە دەنگى ھىنا .
كولبە ھار لە كەل گوتى لە دەنگى پىرە بلوئىر بوو، ھەر ئەو بوو پەر و بآلى لى
نە روا . لە بەر دەركى زىندانە كە دانىشت، پشتى بە دىوارەو ە دا . سۆڧى ژەنى و
ئەو گوتى كرت .

ھەر كە بلوئىر كىر بوو، كولبە ھار وە كو لە خەوتكى شىرىن پاپەرى
و ەخە بەرھات . بە دەنگىكى نزم، كە دەبىسترا و نە دەبىسترا، پرسى :
«سۆڧى ئەو ە چ گۆرانىيە كە؟»
سۆڧى گوتى :

«ئەو توورەيىيى چىاى ئاگرىيە . ئاگرى رۆژگار ئ زۆر توورە بووبوو، باو و
باپىرانىش ئەم توورەيىيەيان بە گۆرانى كى تى بەر دەدا و لەو رۆژەو ە ھەر وا
دەسووتى و دەسووتى . كى دەتوانى خۆى لە بەر بلىسەى گۆرانى ئاگرى
پا بگرى» .

كولبە ھار ھەموو رۆژى پىش ئەو ەى خۆر چا و بە دنيا ھەلەنى، دەھاتە بەر
دەركى زىندان و سۆڧىش توورەيىيى ئاگرىيى بۆ دەژەنى . كولبە ھار ھەر چەندى
لە سۆڧى دەپرسى ئەم توورەيىيەى ئاگرى لە سۆنگەى چىيە؟ سۆڧى ھىچى
لە بارەو ە بۆ نە دەركاند . ھەر ھىندەى دەگوت : «ئىدى توورە بوو ە ھىچى
دىكە، باو و باپىرانىش ئەم داستانەيان بە ناوى توورەيىيى ئەو ەو ە
ھۆندو ەتەو ە . مەن داستانەكە تەنيا بە زمانى بلوئىر دەزانم بگىر مەو ە، بە لام
ئەوانەى بە زمانى مرق دەيگىر نەو ە خۆشخوان و دەنگبىژن، مەن ھەر بلوئىر
نەنگىوم، دەنگبىژ نىم» .

كولبە ھار ھەر چەندى كىر ھىچى لە بارەى بە سەرھاتى توورەيىيى ئاگرىيەو ە
لە سۆڧى و ەچەنگ نەكەوت .
سۆڧى دەيگوت :

«ھەى ھەشم بەسەر، بلوئىرى مەن توورەيىيى ئاگرىت ھالى نەكا، ئەى چى
ھالىت دەكا؟ يا مەن زۆر پىر بووم» .

گولبه‌هار ئەم گۆرانییە بەناویانگەمی لەو چیا و چۆلانە زۆر لە ژنان، لە منداڵان، لە دەنگبێژان، لە بلوێژنەنان بیستبوو، بەلام قەتی وەکو ئەوەی سۆفی لە کەس گۆی لێ نەبوویوو. ئەگەر ئەم توورەییە بە زمان کێرا باوە داخۆ چی گوتبا و چیی هەلپشتبا؟

پاشا دینگەمی ئەوەی کردبوو کە گولبه‌هاری کچی پێوەندیی لەکەڵ سۆفی کۆت لە ملی زیندانێ هەیه و هەموو رۆژی خۆراکی بۆ دەبا و گۆی لە ئاوازی بلوێرەکەمی دەگرێ.

رۆژیکیان سۆفی بۆ دیووخان بانگ کرد، گوتی:

«تا ئەسپەکەم نەگەرێتەوه، ئەحمەد نەیه‌تەوه نازادت ناکەم، حەز دەکەمی بێ، ئەسپەکە و ئەحمەدم بۆ بێتەوه».

سۆفی لێی زیت بوو، گوتی:

«نە ئەسپ دەگەرێتەوه، نە ئەحمەد. ئەسپەکە خەلاتە و خوا داوێتییه. رەنگە ئەحمەد بێتەوه، بەلام ئەسپەکە ناگەرێتەوه. منیش ئەحمەدت بۆ ناھێنمەوه. پاشا زۆر توورە بوو. سۆفی رێ و راست گەراندەوه نێو زیندان.

گولبه‌هاری بۆ کێن خۆی بانگ کرد، گوتی:

«واز لەم سۆفییه بێتە»

پاشا قەسەمی یەک بوو، نەدەبوو بە دوو.

پاش چەند رۆژی بەگی هۆزی حەیدەرەن خەبەری نارد کە: «پاشا خەمی نەبێ و نەکەوتتە مەراقەوه، جێگەمی ئەحمەدیش و ئەسپەکەش و چیاپییه‌کانیشمان دیتەوه، هەر بەو زووێ گوتی ئەحمەد و جلەوی ئەسپەکەمی لە مست دەنێن».

ئەحمەد هەموو چیاپییه‌کانی لە خۆی خێر کردبوو، بەرمخوار تا نێو کوردەکانی شەمزینان و چیاکانی هەکاری چوو.

بەگەکان هەموو کۆبوونەوه، کۆری بەگی میلانیان بە بارمته بۆ شەمزینان

نارد. موسابهگی کورپی بهگی میلان نهحمه دی له سینگی چیاپهک، له خپوهتیکی نهخشین و مؤردا، که له نیوان سهدان خپوهتدا هه لدرابوو، چاویئ کهوت. نهحمه زۆر به گهرم و کورپی پيشوازیی موسابهگی کرد. موسابهگ: حال له مه، حیکایهت له وه مهسه له که هی بۆ نهحمه گتیرایه وه، کوتی: «پاشا دهیوئ بټینی، له خۆت زیاتر کسی دیکه ی ناوئ. نهسپه که شی ناوټه وه. پاشا دهیوئ گوندیبه کان بگه پټنه وه ناگری. پاشا له بهر خاتری به گه کان له خۆشت و گوندیبه کانیش خۆش بووه. به لام بینینی تۆی زۆر به لاره مهراقه. ده لئ: نه م نهحمه ده ناخۆ چتق پیاوئ بی. خوا دهکا من دلیرتیکی وا ده بینم، نهوسا نهک نهسپتیک پټنجی دیکه شی خه لات دهکم. دهبا جارئ چاوم به که له میردیکی وا پروون که مه وه. به گه کان رایان سپاردووم پټت راگه یه نم.» به گه کانی شه مزینان، گه وره و دهمراستی ناگری، به گه کانی، ناغا کانی هه موو کۆیوونه وه، به دوور و درټزی قسه بیان کرد. هه ندئ دهیگوت: نه مه داو و ته له که یه، هه ندئ دهیگوت: «قایيله نه م هه موو خه رته له به گه هئند نا لچاخ و هیچ و بووچ بن و خۆیان به داو و ده هق بۆسو و سووک که ن؟» تۆ بلتی که له پاشایه کی عوسمانلی و نه م هه موو به گه کورده بۆ نهسپتیک خۆیان سووک و ریسوا که ن؟ که و اتا پاشا دهیویست نهحمه بینئ. نه و دهیگوت: من هه ر هئنده م دهوئ بزائم نهسپه که م له پټش دهر که ی کئ وه ستاوه.

نهحمه له زیندان هاویشتنی سوؤفیشی له مووسا بهک بیسته وه. زۆری بهزه یی پټدا هاته وه.

کاتی له ناگری کشانه وه، چه ندی لی پاراوه سوؤفی بۆ له چیا هه لئه که ندرا. وهکو گاشه به ردیکی زه لام خۆی به سینگی چیاوه نووساندوو لهوئ مایه وه. جوزانی پاشا له زیندانی داوئ.

موسابهگ کوتی:

«خه متان نه بی، سوؤفی کاری زۆر سازه.»

نه وهی بۆ گتیرانه وه که چۆن گولبه هار دۆستایه تی له که ل سوؤفیدا بنیات

ناوه، خه لکه که زوریان بی خوش بوو.

ئهحمده گوتی:

«موسا بهگ، مادامیکی جه نابت هاتووی، خاتری تۆ بی و قسه ت ناشکینم.
چاکه دهگه پتمه وه ناگری، دیدهنی پاشا دهگه م، هۆزیش هه موو
دهگه پتمه وه.»

به لام پاشا جارێکی دیکه چاوی به ئهسپه که ی ناکه ویته وه.»

مووسا بهگ قسه ی خۆی دوویات کرده وه، گوتی:

«پاشا ته نیا خۆتی دهوئ و بهس. هه ر خۆتی دهوئ.»

له رۆژێکی خۆشی به هاریدا، چیا بییه کان گه رانه وه ناگری.

بهگه کورده کان ئهحمه دیان بق کۆشک و سه رای پاشا برد. پاشا بی
توورهبوون ئهحمه دی تۆزی به ته وس و لووت به رزیبه که وه پیشوازی کرد،
گوتی:

«وه ره، بزانه م سولتانی ناگری، ئهسپه که م له کویتیه؟»

ئهحمده گوتی:

«ئهسپ له مالتیه.»

پاشا به پتکه نینه وه:

«تۆ ئهسپه که ت دزیوم، ده زانی ئهسپ دزینی پاشا سزای چیه؟»

ئهحمده بی په روا گوتی:

«من ئهسپی تۆم نه دزیوه. ئهسپم له لایه ن خواوه به خه لات و یادگار بق
هاتووه. ئهسپ نادریته وه. خۆ تۆ خۆشت له تیره ی ئیمه ی و چیا بییت، چما
نازانی ئه مه تۆره یه و هزاران ساله باو و باپیران له سه ری ده رۆن؟»

پاشا که ئه مه ی بیست له رکان چاوی په ریبه تۆقی سه ری، قیزاندى:
«نه خیر نازانم، یا ئهسپه که م، یا سه رت، بیبه ن له زیندانیتی هاوئن». ورته له
ده می هیچ په کتی له بهگه کورده کان وه نه هات.

کاتیکی ئەحمەدیان بۆ زیندان دەبرد، نەپاندی:

«پاشا، پاشا، گوێت لێ بێ، سا بە هەرچی پیری ئاگری هەیه، سەرم دەدم بەلام جارێکی دیکە چاوت بەو ئەسپە ناکەوێتەووە و لەبەر کۆشک و سەراکەتدا نایببینیتەووە».

مووسا بەگ وای چاوەنۆڕ نەبوو، گوئی:

«پاشا، ئەوێ ئێوە دەیکەن کردەوێ ئینسانان نییە. ئەحمەد من هێنام. من بۆیەم نەهینا لە زیندانی ئاوتی. درۆت لەگەڵ کردین، فریوت داین، پاشا».

پاشا راچەنی، گوئی:

«ئەمیش زیندان کەن».

مووسا بەگیشیان زیندان کرد.

ئەنجا پاشا رووی لە بەگەکان کرد گوئی:

«ئاواتان کۆمەک کردم؟ کوا ئەسپەکەم؟ ئەحمەد بە دەست کەوت ئەی ئەسپەکەم؟» ئەسپەکەم دەوێتەووە ئەسپەکەم، پەلێی وا بە ئێو چاوانی بنەمالەمەووە نانێم. جا نۆزەیی ئەو مەمە بلێن: پاشا نەیتوانی ئەسپەکەیی لە چیاپیەک بستی نیتەووە».

بەگەکان گوئیان:

«کارێکی سانا نییە، بەلام ئەسپیش دێنێنەووە».

بەسەرھاتی ئەسپ و ئەحمەد و موسا بەگ بوو بە داستان و لە وانەووە تا مەلاتیە، قەفقاز، لەوێشرا بە عەنەدۆڵ و شوێنانی دیکەدا بلأو بوووەووە و کەوتە سەرزاری ورد و درشت. شایەر و بەیتییژان سەدان بەیت و گۆرانییان لەسەر ئەسپەکە و ئەحمەد هۆندەووە.

چیاپیەکان ئەم داو و تەلەکەییەیان زۆر لە شان گران بوو، هۆزی میلانی زۆر پێ توورە بوو.

موسا بەگ هەرکە گەشتە زیندان پەلاماری دەستی ئەحمەدی دا، گوئی:

«بمبووره، ئەحمەد من کردم، تۆ نەیکە، نەمزانی دەنا چۆنم دەهینای، تا سەری خۆم وەستابێ، سەری تۆ نادری».

سۆفی زۆری کەیف بە هاتنی ئەحمەد هاتەو. باوەشی پێدا کرد، ماچی کرد. ئەنجا بلوێرەکە بە دەمەوێ نا، دەستی بە توورەیی ژەنینی ئاگری کرد. هەر ژەندی و ژەندی. فرمیسک بە چاوی ئەحمەد و موسا بە گدا هاتە خوار. دوور و درێژی ژەند. پاشان بلوێرەکە دا بە ئەحمەدی. ئەحمەد بە چاری هەناوی ئاگری گرتبوو. گوتی هەمی هەزار لەعەنتی ئاگری لە پاشاش و لە بەگەکانیش بێ، دەستی بە بلوێر لێدانێ کرد. پیرە بلوێر بە پەنگێکی تر، بە دەنگێکی دیکە هاتە زمان. ئەم دەنگە تازەیه بەر گوتی گۆلبەهار کەوت. زۆر جیاواز بوو. ئەم دەنگەش هەر توورەیی ئاگری دەگێراو. بەلام دار و بەردی و هەجۆش و خروۆش دەهینا، شاخ و کێوی دەلەرزاند.

گۆلبەهار پێ و پاست هات بۆ زیندان. لە باوی زۆر دەترسا. بەلام گوتی نەدایە هیچ و گوتی: چ دەبێ با بێ، دەبوو ئەم بلوێر ئەنگێوێ تازەیه ببینی. بە بیانووی سۆفییهوێ چاوی بە ئەحمەد کەوت. هەر لە خۆرا هەستی بە سۆزێکی گەرم و دۆستانەیی ئەحمەد کرد. بە چاری لە کردەوێ دژبەهەکانی باوی شیت و هار بوو. لە پەنا دیواری زیندان دانیشت، گوتی لە بلوێرەکە ئەحمەد گرت. بوورایەو. دەبوو کارێک بە ئەنجام بگەیەنێ. بۆ داپۆشینی کردارە نائینسانانەکە باوکی دەبوو شتێک بکا. بوێری موسا بەگی زۆر پەسند کردبوو.

ئەو پۆزێ لەگەڵ ئەو ژنانەیی کە زۆریان خۆش دەویست چوونە متبەقی، خواردنێکی زۆر و زەوهندی خۆشیان بۆ زیندانیان دروست کرد. بە پاکار و نۆکەراندای بۆ زیندانیان نارد، دایکی بەمەیی زانی، گوتی:

«کێژێ، پاشا بەمە بزانی لە سەری هەموومان دەدا».

گۆلبەهار گوتی:

«پاش ئەو هەموو ریسوا بوونە، پاشا چ دەکا، بکا، باکم پێ نییه».

پوڙگارتيكى زور به سهر چوو، به گه كوردهكان نه توانييان نه سپه كه بدوزنه وه
و نه توانيشيان خه بهرئ بؤ پاشا بنيرن.

موسا بهگ و نه حمه ديش له كوني زيندانئ توند كرابوون. گولبه هار
هميشه به دزيه وه خواردنى خوڤشى بؤ دناردن. ناوبه ناويش دهچووه زيندان
به سهرى دهكردنه وه.

پوڙتيكيان دهرى نه برد، گوتيه سوڤى:

«دهمه ويئ له گه لئ نه حمه د باخيتوم، پتي راگه يه نه شه ويئ ديمه زيندانئ».

نه حمه د پديتيكى مولوولى زهردى زيريني دريژى بهردا بووه وه. بؤله كاني
خه م و كه سه ريكي قوولى به چاوه گه وره شينه سافه كاني ده به خشي.
كه له گه تيكي به ژن زراو بوو، قزى لوله لوله و پيچ پيچ به سهر هه نيه يدا
شه پؤلى دها. دم و چاوه دريژكؤله ناسكؤله كه ي، دم و چاوى كه له
كيوييه كي بريندارى خه ماويى وه بير ديناوه.

وهكو خهون ببيني، يا به خوليايه كه وه كلابي به وه رهنه گه بوو. پوخسارى له
پشت ته م و مزى پووناكييه كه وه بوو، ده تگوت داخى دلئ ناگرى به كؤله وه
كرتووه، هه لوئست و نيگاي تاميكي لي ده هات خوئنى پياوى وه چوش ده هينا
و گري بؤ نيو كووره ي دنيايه كي كه سنه زاني دوورى نه ناس و نامؤ ده برد.
كولبه هار وهكو نه حمه دى زور له ميژتر ناسيبي و ابوو، هه ر وهكو پيكه وه له
دايك بووين و به يه كه وه ژيا بن و ابوو. زورى هه ست به ناشنايه تي ده كرد. كي
ده زاني؟ له شايى و كوړان، له زوزان و پاوانان، له زه ماوه ندان، له بنداروك و
راو و شكاران نه يديتسوو. كي ده يزاني به خهون نه يديتسوو، كي ده يزاني
شتيكي، يا نيزيك به شتيكي وا نه بوو.

سوڤى گوتى:

«پؤله، چؤن ده بي، سه رهك وه ردييان چؤن قايل ده بي؟ هاتو پاشا پتي
زاني؟ خو سه رى هه موموان ده په پيئنى».

كولبه هار، نامه خوا، هه ر ده تگوت كيچى ده كه ول كه وتووه، ئوقره و نارامى

مهمۆ له دهركه‌ی زیندان وهستاوه

له‌بەر بربابوو. شه‌وانه چاوی نه‌ده‌چوو هه‌و. دهم و چاوی نه‌حمهد وه‌کو چرایه‌کی زهره‌ له پێش چاوی ده‌هات و ده‌چوو. پێ ده‌که‌نی. تال‌ترین و ناخۆش‌ترین خه‌می له چاوه‌ شینه درشته‌کانیدا قه‌تیس مابوو. وا پێ ده‌چوو بربینکی که‌وره، ده‌ردی‌کی ناسۆر و گرانی له دلدا بی. بربینکی نه‌وتۆ که ساریژ نه‌ده‌بووه‌وه. هه‌روه‌ک که‌س و کار، دایک و باو، خوشک و برا و دل‌داری نه‌بن وابوو. له‌وه‌ده‌چوو له‌م دنیا‌یه‌دا تاک و ته‌نیا بی. تاک و ته‌نیا. گولبه‌هار هه‌رچه‌ند بی‌ری لێ ده‌کرده‌وه دلێ پر ده‌بوو له ژان و نازاری‌کی زۆر و له‌بەر خۆبه‌وه په‌یتا په‌یتا ده‌یگوت پتویسته‌ بیدوینم. پتویسته‌ له‌گه‌لی باخ‌توم، بيم به‌ دهرمانی ته‌نیا‌ییبه‌که‌ی، مه‌لحه‌می نیش و نازاره‌که‌ی. سه‌ره‌پای هه‌مووشی زیندان کراوه.

بۆچی هه‌میشه‌ بی‌ری لێ ده‌کرده‌وه؟ بۆچی هه‌مشه‌ له‌بەر چاوی ون نه‌ده‌بوو؟ بۆچی له‌ خه‌ونیدا هه‌ر ئه‌و بوو و هه‌ر ئه‌و. رووی له‌هه‌ر کوێ ده‌کرد هه‌ر ئه‌و بوو. ده‌ هه‌ر که‌ستیک ده‌ هه‌ر چیه‌ک هه‌له‌نگوتبا، له پێشدا ده‌و هه‌له‌نگوت و به‌کجار شاد ده‌بوو، بۆ هه‌ر کوێ چووبا دلێ به‌ره‌و زیندانی ده‌کتشا.

گولبه‌هار چه‌ند جاری‌کی زیندان دیتبوو. ده‌رگانه‌که‌ی ده‌رگانه‌ ئاسنیک‌ی فووس بوو. کللیکی زنجیرداری زه‌لامی قورسی هه‌بوو. که‌مه‌ری ده‌رگا‌که‌ی نه‌م لاو نه‌ولاکه‌ی له‌ به‌ردی چینه‌کی شین بوو و به‌ نه‌قاری مشتوما‌ل کرابوو.

سه‌ره‌ک وهر‌دی‌یان مه‌مۆ بوو. باوی گولبه‌هار زۆری شانازی پتوه‌ ده‌کرد و هینده‌ی مناله‌کانی خۆی خۆش ده‌ویست، مه‌مۆ باوکیشی وه‌ختی خۆی بروا پیکراوترین و بوێر و نازاترین پیاوی دیوانی بوو. مه‌مۆ هیشتا مندال ده‌بی، دوو سالی ته‌مه‌ن ده‌بی، باوی له‌ شه‌رتکدا ده‌کوژرێ. مه‌مۆ لاو بوو. زۆر نازا و دلێر بوو. پیاوی‌ک بوو چاوی له‌ هه‌یچ نه‌ده‌ترووکاند و هه‌ر ئه‌و جۆره‌ پیاوانه‌ش ده‌کرین به‌ سه‌ره‌ک وهر‌دی‌یانی زیندانان. که‌سی نه‌ده‌واند، که‌ دواندباشی هینده‌ی کیزۆله‌یه‌ک شه‌رم دای ده‌گرت و رهنگی سوور هه‌له‌ده‌گه‌را. له‌وه‌تی خوا مه‌مۆی خولقاندبوو، قه‌تی چاو له‌بەر گولبه‌هار هه‌له‌نه‌هینابوو. سه‌بی‌ری نیوچاوی نه‌کردبوو. هه‌ر که‌ ده‌یبینی ئیدی سوور هه‌له‌ده‌گه‌را. دهم و لیتوی مۆر

دهبووهوه، خوټینی دهره وییوه، دهستی دهله رزی. گولبه هار نه مانهی هه موو به نیشانهی ناکاری شهرمنانهی مه مو دوزانی. قه تی چاو له بهر هه لئه ده پری. هه میسه وه کو کیزتیکی شهرمن سوور هه لئه گه را و زور کهم قسهی ده کرد.

متبه قی کو شک و سه را به زوری له حیسه بی زیندان کاری ده کرد و به دزییه وه خواردنی خو ش و به تام بق مه مؤش ده نیردا. گولبه هار هه موو جاری ده چووه زیندان به مه مؤی ده گوت: «کاک مه مو نه م خواردنانه م به دهستی خو م بق لئناوی».

ماوهیه ک رۆژگار به م رهنگه به سه رچوو. گولبه هار هه ریه ک دوو جاری دیکه ی - نه ویش له دووره وه - چاو به نه حمه د که وته وه. نه ویش مه گه ر به سایه ی مه مؤوه، که چاری له هاتوچۆی گولبه هار ده پۆشی و ریگای دها.

گولبه هار به بیانووی نه وه وه که له سه ر پتیلیکانه کان هه موو جاری له گه ل سو فیدا دها و خو ی خه ریک ده کرد، نه حمه دی له بن ژیرخانه تاریکه که ی زینداندا ده بینی هاتوچۆی ده کرد، هینده به دلناییه وه ده هات و ده چوو، له هه موو هه نگاو هه لئینانیکدا هینده به سام و نیرانه بوو، ده تگوت کیوه و له هه لکه نین نایه ت، تیریتژ و رووناکی هه ریه که هینده ی له پی ده ستی له کونی په نجه ره ی باریک و درتزه وه ده رژایه نیو دلی زیندانه وه. ژیرخانی زیندان له سه ر هه لدیرتک رۆنرابوو. خواری راستان و گو ره پانی بایزید بوو. له راستانه که وه شارپتیه ک له م سه ره وه بق نه وسه ر ده کشا.

ناوبه ناو دهنگی زهنگ و قویری کاروان ده گه یشته زیندانی و له نیو دا لآن و ژیرخانی سه ره لدیره به چه واوه هه لواسراوه که دا دهنگی ده دایه وه. هه ر دهنگ و هه رایه کیش له چیا و دهستان راده بوو، نه وانه ش له وه هلدیرانه دا دهنگیان ده دایه وه. کللورۆژنه یه کیش به قه ده ر له پی ده ست پان و به ژنه زه لامیکیش بلند به میچی ژیر خانه که وه بوو و کهس نه بوو به م کللورۆژنه یه نه زانی و به سه ره اته که یان له بهر نه بی. جا هه ر له بهر خاتری نه م کللورۆژنه یه ش بوو که ورد و درستی خه لک سه ره وستای زیندانه که یان به پیروژ و ته نانته ت، به خاوه ن به ره ده زانی. وه ستاکه پیاوتکی فه له ده بی. له زینداندا زور ما بووه وه. کهس

هیندهی ئەو دەرد و مەینەتی و چەرمەسەرێی زیندان نەچیشتبوو. پۆژیکیان
 وەبیریدا دێ دەلی: «چ دەبێ، با ببێ، وەللا دەبێ کلاو پۆژنەیهک بۆ نێو ئەم
 زیندانه بکەمەوه و بۆ یەکەم جار لە دنیا دا رووناکی لە دلی زیندان بەردەم، بە
 مەرجی و اشێ بکەمەوه هیچ زۆرداریک نەتوانی کون و کەلتینەکانی بگری و
 کوێریان کاتەوه.»

سەرۆهستا هەر کە لە دروستکردنی قەلا و زیندان دەبیتەوه نامەیهک بۆ
 پاشا بەجی دێلی و لە چاوان و ن دەبێ. لە نامەکهیدا نووسیبوو: «هەر
 کەسی ئەم کلاو پۆژنە و کونەباچکانە بگری قەلا و زیندان بە جاری لە هیم و
 بنەرەترا دەرووختی و نوغرق دەبێ.»

«ئەمن ئەم زیندانەم لەسەر ئەم کلاو پۆژنە و کونەباچکانە و پەنجەرە درێژ و
 باریکانە پۆناوه. هەر کەسی کونەباچکە ئێم رووناکییانە زیندان
 کوێرموێکا، یەکسەر هەزار بەلای ناگەهانی بەسەردا دەرێژی و بپرای بپرای نە
 نەوهی نەنەوهی نەوهی لە پاشەرۆژدا خێر لە خۆی نابینی. هەر کەستیکیش ئەم
 نامەیهم بۆ بە خەلکی کوێشک و سەرا رانەگەینتی ئەویش پەگ و پێشە
 دەپووکیتهوه و ئاسەواری دەبێتەوه.»

لەوهتی ئەو کلاو پۆژنە و کونەباچکانە دروست کرابوون کەس نەیدەوێرا
 توخونیان کەوێ. جا بۆیەش بوو کە زیندانی سەرای بایزیدی بوبوووه بنیشتە
 خۆشەیی سەر زاری چووک و گەوران. هەر گیراوتک چووبا زیندان دووعای
 خێری بۆ وهستا سلێمانی فەلە دەکرد.

کە لەو کون و کونەباچکانەوه سەیری دەریت دەکرد، زستان با، هاوین با،
 دنیا دنیا یەکی دیکە بوو. ریتگا و بانێ بەرەو ئاسمان هەلکشای بەلگرتوو،
 تەیر و توو، بەفر و بەستەلەک، کاروانی و پێبواران، پۆر و چێرگ، مەروی و
 قاز و قولینگ، خەرمانە ستیری گەش گەشی بە جریو جریو هەر دەتگوت
 بەسەر لووتکە و تەپۆلکاندا داکوێراون. ئەستێران شەوانە جریو جریویان بوو
 و لەو نێو کۆل و جۆگاندەدا بە هەزار چەشنە خۆیان دەواند و ئەو دەورویەرە
 دەبوو بە سێ ریزهوه و لە نێوان هەر ریزیکدا وەکو چراخانیک بەرەو ئاسماز

بال بگریته‌وه به‌و رهنګه بوو. ئه‌وانه‌ی له زیندان وه‌درده‌که‌وتن جارټکی دیکه چاویان به‌و رهنګ و دیمه‌نه رهنګاوپرهنګانه نه‌دکه‌وته‌وه که له کونه‌باچکانه‌وه دهماندیتن. دیمه‌نه‌کان یه‌کجار سه‌یر بوون: گولیلکی سه‌د ته‌رزه، به‌فر و به‌سته‌له‌ک، رووناکی، شینایی هه‌ندی مۆر، هه‌ندی وه‌نوشه‌یی، هه‌ندی سوورټکی تیر، هه‌ندی زهره، هه‌ندی شین، هه‌ندی ترنجی، ئیدی له هه‌مه رهنګه ده‌چریسکانه‌وه و هه‌ر جاره به‌ ته‌رزی ده‌گۆران و خۆیان ده‌نواند. هه‌ر که زیندانیان له زیندانی وه‌دردکه‌وتن ئه‌و دنیا‌یه‌ش، ئه‌و ده‌شت و ده‌ره سه‌د ته‌رز و دیمه‌نه‌ش سه‌ری خۆی هه‌لده‌گرت و که‌س نه‌یده‌زانی بۆ کوټی ده‌چوو.

سوڤی، ئه‌حمه‌د، موسا به‌ک ئه‌وانیش به‌ش به‌ حالی خۆیان زۆریان له‌و کونانه‌وه سه‌یری ئه‌و به‌هاره کۆچ له‌بهره سه‌ره‌لگرتووه‌ی ده‌کرد. سبه‌ینان ته‌م و مژټکی سه‌یر له‌و پتده‌شته‌وه راده‌بوو. گردۆلکه و زوورگ و هه‌له‌ت ته‌په و ته‌لانی به‌ تارایه‌کی به‌ هاسته‌م شین داده‌پۆشی و ورده ورده به‌ره‌و په‌مبه‌یی رهنګی ده‌گۆرا و پاشان ده‌سپارپه‌وه.

گولبه‌هار سه‌رتاپا غه‌رقی دآداری بووبوو تا مۆخی نټو هټسکانی پر بووبوو له ئه‌وین. هه‌رچی به‌رده‌ست که‌وتبا، گیان له‌بهر با، یا بی گیان، پشکۆیه‌کی ئه‌وین بوو و پتیدا ده‌چزا. گولبه‌هار وه‌کو به‌نگیبه‌کی به‌ ئه‌وین کاس و گټی بی پشوو، شه‌و و رۆژ ده‌خولایه‌وه و جیگای به‌ خۆی نه‌ده‌گرت. جارټی له‌ ده‌ریای ئه‌ویندا مه‌له‌ی ده‌کرد، جارټی ده‌که‌وته نټو ناھومټدیبه‌کی ره‌ش و تاریکه‌وه. ئه‌وینه‌که‌ش و ترسه‌که‌شی له‌ توورپه‌یی ده‌چوو.

هه‌ندی جار خۆی به‌ خۆی ده‌گوت. تا ئه‌حمه‌د له‌ زیندان بی له‌وه‌نده‌ی پتر چاوی پټی ناکه‌وی و له‌وه‌ش به‌ولاهه‌ چارټکی دیکه نه‌بوو. نه‌ باوی نه‌ شا و پادشا یان نه‌ پیری کاروانان، هه‌ر که‌ستی، ویستبای ئه‌حمه‌دی نه‌ده‌دیت. له‌م دنیا‌یه‌دا هیچ نییه‌ چاره‌سه‌ریکی نه‌بی. به‌لام ئه‌وه‌ی بی چاره‌سه‌ر بوو، ئه‌وه‌ بوو که ئه‌حمه‌د له‌ زیندان ده‌ره‌اتبا و جارټکی دیکه گولبه‌هار – له‌ دووره‌وه‌ش با – چاوی به‌ ئه‌حمه‌د که‌وتباوه. گولبه‌هار به‌ جۆش و کولټیکه‌وه بی‌ری له‌ شتان ده‌کرده‌وه هټز نه‌بوو خاوی بکاته‌وه. ئه‌وین، ناھومټدی، مردن، لټک داپران،

زولم و زۆرداری، هەرچی ههست و نهستیکی بوو له شاخ و بالکردندا بوو. جیگای به خۆی نهدهگرت. له نکاو دایه کزی. هه موو لهشی وهکو له دنگدا کوترابئی وابوو. نیوه مردوو نیوه زیندوو خۆی وهکتیش کرد. هەرچی دهیدیت سهری لئ سهر دهما. تۆف و وهیشوومهی گولبه هار رهویبووه وه.

گولبه هار هه ندی جار بئی ورته، بئی جووله، وهکو ماستی مهییو، چاو خه والوو، وهکو مردوو تک هه ستابیته وه سه ر بئی، سئی پۆژان زاری لیک نه کرده وه و هه روا هات و چوو. دهم و چاوی زهرد هه لگه پارابوو. زهرد پیکتی کاله وه بوو. بریقه له قژی تۆرابوو. سپیتی له دانی تارابوو. چاوه گه شه کانی له نیو بریقه یه کی بئی بندا جارئ ده بریقایه وه، جارئ ده کو ژایه وه، له شیرینترین شوینی دهم و چاویدا که غه مزه کانی بوو خه ندمیه کی قوول، به خته وه ریه ک، شانازییه ک مه ییوو. خه م و خه فه تیکی دوور هه موو ئازای گیانی تاساند بوو.

ئیواره یه ک گولبه هار له پر گۆزا، زریانی ئه وینی هه لئ کرد. سه رتا پا غه رقی ئه وین بوو. دیسان ئه وین و دلداریه که ی کاری له دار و به ردان کرد. شه وی به گوریس به کتیش ده کرد. وهکو قهت شه وگار نه یهت وا بوو. قهت، قهت، قهت، وهکو قهت نه یهت. له کۆشک و سه را وه دمه رکه وت. ماو مه یه ک له دووره وه نوارییه ئاورینگ و پریشکی ئاسنگه ره که، حوسۆی ئاسنگه ر بوویوو به ژیر ره هیله ئاورینگه وه و به هاسه تم دیار بوو. پاشان چوو سه ر گۆری ئه حمه دی خانی، نیازی له سه ر گه رته وه. دوعای کرد، لآلایه وه، پاراپه وه، کۆمه ک و یارمه تی و فریای لئ خواست. دوعا و پارانه وه که ی له هاژه ی پۆخانان ده چوو، پۆخانه ی بئی به ست و به ند. کاتئ له سه ر گۆپخانه ی ئه حمه دی خانی جیا بووه وه پۆژئاوا بوویوو. ئه و شه وه ی که وهکو مانی گه رتوو و نه ده هات به سه ر چیا ی ناگریه وه نه یشته وه. سووکه باران تکیش ورده ورده دهستی به پرروشه کرد. ئیدی هه موو شتیکی له کن روون و ناشکرا بوو. کار له رزگار بووندا نه ما. ده بوو به سه ر چاره نووسدا که وتبا. جا چ دهقه وما با قه وما با. به هه ر نرخ تکیش با ده با ببا. سن دوو قتیکی دار گۆزی گرانی نه خشینئ له وه تاغیدا بوو. ملوانکه یه کی زیڕ و زومروتی ولاتی قه فقازی له سن دوو قدا بوو، وه ختی

خۆی نهنگی به خه لات دابووێ. پاشان نهنگوستیله یهک و چه ند بازنیکی مرواری، خپخالیکی زیر، که خالی له هیندستانه وه به دیاری بۆ هینابوو، لووته وانیه کی نایاب که نهویش هر خالی له نهفغانستانه وهی بۆ به دیاری هینابوو، هرچی هه بوو و نه بوو هه مووی کۆ کرده وه، له کیسه یه کی مه خمه لی کردن، پێ و راست چوو بۆ زیندان. مه مۆ له ژووره وه بوو. گولبه هار له ده رکه ی دا، مه مۆ ده رکه ی لی کرده وه، شیره دریزمه که ی تا پاژنه ی پتی ده هات، فه رومه که ی له پۆستی که له کتوی بوو و به سیم و سورمه ی قه فقاژ چندرابوو. کلۆتکی لوای له سه ردا بوو. هر که چاوی به گولبه هار که وت شادییه که به دم و چاویدا هات، وه سپ نه ده کرا. به خته وه رییه که له دم و چاوی نیشت ته عریف نه ده کرا. گولبه هار نه م شادی و به خته وه رییه ی له چا و ون نه بوو. مه مۆ دم و چاوی دیسان له پر هاته وه سه ر دۆخی جارانی و هر به م و مۆچی و تووره بییه وه ناهومیدی دایگرته وه. گولبه هاریش شله ژا و ناواتی له دلدا تاسا. مه مۆ دیسان رهنگی سوور هه لگه را و سه ری داخست. دهستی له رزی، لیوی وه ته ته له که وت. له سه ر پێ خۆی نه ده گرت:

گولبه هار کیسه مه خمه له که ی دهستی بۆ مه مۆ دریز کرد، گوئی: «بگه ره، نه مانه هه مووی بۆ تۆ».

مه مۆ کیسه که ی وه رگرت ته ماشایه کی کرد، دهستی وا ده له رزی ده تگوت به له و مره وه باله فرکتی که وتوو.

«جا ده بی نه حمه دم له زیندانی بیشان ده ی»

کیسه له دهستی مه مۆ به ربوو وه سه ر راره وێ، به و شه وه زینگه یه کی رهقی لیوه هات. گولبه هار نوشتا وه کیسه که ی هه لگرته وه، دیسان بۆ مه مۆی دریز کرد. مه مۆ کیسه که ی وه رنه گرت. تنۆکی خویژن له دم و چاویدا نه مابوو. هرچی خویژنی هه بوو له له شی کشابوو وه. دم و چاوی وه کو کاغه زی سپی لی هاتبوو.

«بگه ره، مه مۆ ها، بگه ره. به و پیاوه ی ژوو ریم راگه یه نه. جا له پاشان بچۆ چ

به باوم ده‌لټی بلټی. با له سه‌رم بدا.»

هممۆ هه‌روه‌کو خۆی دامابوو. سا پاش هه‌رچه‌ندێ بوو سه‌ری بلټند کرد، نۆڤییه‌ گولبه‌هار. چاوه‌کانی له‌ نازاری سه‌ره‌مه‌رگ و گیاندا‌ندا بوون. هه‌ر هینده‌ی چاوی مردوو‌تک ترووسکه‌یان تیدا مابوو. گولبه‌هار ناچار چاوی پټی داخست.

هممۆ بټی گیان، قورس و گران ده‌ستی بۆ به‌ر پشتینی چوو. کلله‌کانی له‌به‌ر پشتینی ده‌رینان بۆ گولبه‌هاری درټژ کرد و له‌وێ دوورکه‌وته‌وه‌ رۆی تا گولبه‌هار ماوه‌یه‌ک هۆشی به‌ خۆیدا بټته‌وه، بگری. کلله‌کانی به‌ ده‌سته‌وه‌ بوو، وه‌ستا و چه‌په‌سا. پاشان ده‌ستی به‌ گریان‌تی کرد. له‌ پټش ده‌رکه‌ی هممۆ دانیشت، تټر و پر بۆ خۆی گریا. قه‌ده‌رێ خه‌ریکی ئه‌وه‌بوو، هه‌ستټی بچټی بۆ کن ده‌رکه‌ی زیندان، به‌لام هټچی پټی نه‌کرا. پاشان زۆری دایه‌ خۆی هه‌ستا، قاچ و قولی به‌یه‌کدا ئالا و دلټی وا به‌ په‌له‌ لټی ده‌دا وه‌خت بوو قه‌فه‌سه‌ی سینگی بدټی و ده‌ره‌په‌رټی. به‌ره‌و ده‌رکه‌ چوو. که‌له‌ کللیکی زه‌لامی له‌ کلټومی ده‌رکه‌ راکرد کردییه‌وه. زیندان تاریک بوو، له‌ بنی بنه‌وه‌ی ژټرخانی زیندان‌تی رووناکییه‌ک ده‌بیندرا و نه‌ده‌بیندرا ترووسکه‌ ترووسکی بوو. گولبه‌هار به‌ ده‌سته‌ کوتکټی له‌و پټپلیکانه‌ کۆنانه‌وه‌ که‌ به‌ سه‌دان سا‌ل پټش دروستکردنی ئه‌م کۆشک و سه‌راو زیندانه‌ داتاشرابوون چووه‌ خوارټی. له‌ بنی زیندانا هټچ به‌دی نه‌ده‌کرا. هه‌موو شتټی راست و ته‌خت بوو. چینه‌ قیڤرکی ئه‌ستوو له‌ بنه‌وه، له‌به‌ر ترووسکه‌ رووناکییه‌که‌ دیار بوو. بۆنی هټچ نم و ته‌ره‌شوعیک له‌ زیندان نه‌ده‌هات. له‌ بنه‌وه‌ بۆنی پۆستټکی خۆشه‌کراو ده‌هات.

گولبه‌هار له‌ بنی زیندان وه‌ستا، گوټی:

«سۆفی، سۆفی.»

سۆفی که‌ گوټی له‌ ده‌نگی گولبه‌هار بوو، به‌ هه‌له‌داوان به‌ ده‌نگییه‌وه‌ هات،

گوټی:

«فرموو سولتانه‌که‌م، ئه‌وه‌ چۆن که‌ه‌شتویه‌ ئټره‌؟ بۆ خاتری خودا زوو

به یه کگه یشتنی نه حمه د و کولیه هار

بگه ږټوه، پاشا پټې بزانی له سهری هه موومان ددها. کچی چابه ږږو. یه که م ژنی که تا ئیستا ږټی که وتبیتته ئیره توی. ږږو، ږږو، ږږو. دهخپله خو که س له ږټگا نه یدیتی.»

«نه محمد کوا؟ خه بهری بدهی.»

«باشه، باشه، هر ئیستا.»

له تاریکاییه که دا چرپه چرپیک هات، پاشان هه موو شتی له نیو گومی بی دهنگی و کړیدا خنکا. گولبه هار دلی به ته په تپ که وتبوو. بهردی سارد و سړی زیندان ده بریقاییه وه، یا گولبه هار چاوی ږشکه و پتیشکه ی ده کرد.

چاو منځر بوو، که س نه ده هات. تا ده هات هینده ی دیکه جوښی پتر په رهی ده ستاند، دلی له دلی کتیشکه یه ک زیاتر و خیراتری لی ددها.

گولبه هار، به قه دهر نه وه نده ی تارماییه که له بنه وه درټزاو درټز وه سهری که وی و به ره و نه وی بی، هر به و حاله مایه وه. کچه هر که چاوی به تارماییه که کهوت ده جمی، شاگه شکه بوو. دهماری ده ست و پتی وه کو ژئ ره و یه وه و خاو بوو وه. سهری خولاوه. به دیوار که نه گه یشتبا ده که وت.

هر که هه ناسه ی که رمی نه محمدی بهر دم و چاو که وت به خو دا هاته وه. هر دوو کیان به چه په ساوی ماوه یه که هروا وه ستان و مانه وه، شتاقیان ورته یان لټوه نه هات.

له پتشد ا نه محمد کوتی:

«گولبه هار، نه وه توی؟»

گولبه هار به ئاسپاییه وه:

«منم.»

ده تگوت زور له میژتر دلداری یه که بوون و به یه که یشتبوون. هر دوو کیان که وتنه نیو هور و هه لایه کی نه وینه وه. که رم و کوږ، جوان، دؤستانه، نه وین و دلداری به نیو هه موو کون و که لټنی زینداندا بلاو بوو وه. ږټی که وی دهن دوو ک سووریش له زیندان بوون. کئی ده یزانی سو فی له کو تی په یدا کرد بوون.

نیوه‌شهو با، سبه‌ینان با، هر ومختیکی با، هر که که‌یفیان سازبا، وه قاسپه قاسپی دهکه‌وتن. له بنه‌وه قاسپه‌ی که‌وهات. گولبه‌هار به‌دهنگی که‌وهکه راجه‌نی. دهستی نه‌حمه‌دی گرت و له پتیلیکانان وه‌سه‌ر که‌وتن و چوونه‌ئو لای قوولله‌ی زیندانه‌وه. قوولله‌که‌به‌سه‌ر دهشته‌که‌یدا ده‌روانی. دوو‌هه‌نگاو به‌ولاوه‌تره‌وه‌ه‌زار به‌ه‌زار و هه‌لدیرئ بوو نه‌سه‌ری دیاربوو نه‌بنی. تاریکاییه‌کی به‌سام، سته‌به‌ری ره‌شی ناگری، نه‌سته‌یره‌دوره‌کان، پتده‌شته‌کان، ته‌په و ته‌لانی پتچابووه‌وه. کۆنه‌مانگیکی کاله‌وه‌بووی دیویک سراوه، کز کز به‌سه‌ر چپای ناگریه‌وه‌ه‌لواسرا‌بوو. پاش ماوه‌یه‌کی زۆر کورت په‌له‌ه‌وړیکی ره‌ش و تاریک دایپۆشی. گولبه‌هار هه‌شتا دهستی له‌نیو دهستی نه‌حمه‌دا بوو. به‌دهم پتگاهه‌ه‌ستی به‌گری نیو دهستی ده‌کرد.

له‌گه‌ل بانگی که‌له‌شتران هه‌ردوکیان له‌بن قوولله‌که‌وه‌هه‌لستان.

وه‌کو پشکۆیه‌ک چۆن ده‌بی به‌دوو که‌رته‌وه، به‌وه‌رهنگه‌لیک دایران و ده‌ستیان له‌دهستییه‌ک پچری. به‌گولبه‌هار بوواپه‌قته‌لیک دانه‌بیرابان و تا رۆژ ده‌بووه‌وه‌به‌وه‌رهنگه‌کری و بته‌ده‌نگ ده‌ستی له‌نیو دهستی نه‌حمه‌دا با و ماوه‌ی پتری به‌وه‌ژوان و به‌یه‌ک شاپوون و ده‌ست له‌نیو ده‌ستنه‌ترسناکه‌بدابا. جا خوا ده‌یکرد خاکیان به‌خوینی ئال ده‌کرد. جاریکی دیکه‌ی ده‌ست له‌نیو دهستی نه‌حمه‌داوه. دوو پشکۆ دیسان په‌کیان گرته‌وه و به‌یه‌کدا جۆشیان خوارد. ده‌روبه‌ر به‌ره‌به‌ره‌رووناک ده‌بووه‌وه. گولبه‌هار و نه‌حمه‌د دیسان ده‌ستیان له‌دهستی یه‌که‌به‌ردا. نه‌حمه‌د لئی دا رۆیی، چووه‌وه‌زیندان. گولبه‌هار گویتی له‌داخستنی ده‌رکا زه‌لامه‌که‌ی زیندان بوو. پاش هه‌ندی قه‌ده‌ریک هه‌روا مایه‌وه، نه‌یده‌زانی چ‌بکا و بۆ کوئی بجی، به‌لام دواپی چاوی به‌کلله‌کانی زیندان که‌وت، که‌ده‌بوو به‌مه‌مۆی دابانه‌وه. به‌ره‌و ده‌رکه‌ی زیندان چوو، ئینجا چووه‌ژوره‌که‌ی مه‌مۆ. ده‌رکه‌ی ژوره‌که‌ی له‌سه‌ر پشت بوو، مه‌مۆ له‌ژوره‌ی نه‌بوو. شه‌ژا و به‌هه‌له‌داوان که‌وته‌په‌یدۆزی و به‌م‌سه‌ر و ئه‌وه‌سه‌ری کۆشک و سه‌را و راره‌واندا ده‌هات و ده‌چوو. پاشان له‌ده‌ره‌وه‌ی شووره‌ی قه‌لا، به‌لای راستی ده‌رکه‌وه، پالی به‌دیواره‌وه‌دابوو، له‌روی

دیتییه وه. هر دهگوت مردووه، جوولهی نه دهکرد. تهنانهت تهقهی پتی
گولبه هاریش مه موی به هوش نه هیتناوه.

گولبه هار کلبله کانی له بناگویتی مه مۆ زینگانده وه، که چی هیچ جوره
نیشانیه کی گۆران له سه روسیمای مه مۆدا به دیار نه که وت. نه خیر هر
چاوه نۆر بوو، سا به لکو به باریکدا، به حالیکدا بگۆرئ به لام هر نه گۆرا،
ئه وچا ناچار دهسته یه که کللی بهردایه وه نئو کۆشی، گوتی:

«کاکه مه مۆ، زۆر سوپاس، ئەم چاکه یه تم تا مردن له بیر ناچیته وه» دیسان
هیچ جوره گۆرانئ له سیمای مه مۆدا نه خویندرایه وه. ئەنجا گولبه هار لیتی
دوورکه وته وه و رۆژه لات.

ئه حمه د وهکو بهردی بن گۆم بئ سهر و شوین له زینداندا مایه وه.

ئه حمه د ههرچه نندی ده کرد بروای به م په رجووه به دیهاتووه دا، به م ئه فسوونه
گراییه ی گولبه هاردا، به م بۆن و به رامه ژنانه یه دا نه ده هاته وه و وهکو خه ون
ببینئ وا بوو و له خۆرا وه گومان ده که وت و له خۆی ده پرسئ: خه ونه،
پاسته قانییه، ئیدی تا نئو مۆخی هتسکانی، ئەوین و دلدارئ رۆچوو بوو و له
هموو ئازای گیانییه وه سه رپۆژی ده کرد و پاشان بای ده داوه سه ر هه ست به
به خته وه ری، ئینجا جارئکی دیکه خامۆشی، بئ بروایی له هه موو
ترووسکه یه کی ده دزییه وه.

که واتا ئه سپه که بۆ ئەمه هات، له پیش ده رکه ی وه ستا.

که واتا خوا له چاره ی نووسیوه. ئەم ئه سپه، ئەم کیزه دیاری خواجه،
خه لاتئ چیا ی ئاگرییه و پتی به خشیومن. ده بئ شیای ئه م خه لاته بم.
گولبه هار وهکو گولبلکی بۆن تیژی چیا ی ئاگری، ته پ و بر، پاراو، توناو، له
تهدروستیدا وئنه ی نه بوو و پیاو سه ری لئ سوپ ده ما.

ئه حمه د گوتی:

«سۆفی ئەو بلوێرهم بدهی.»

سۆفی بلوێری دایه. سۆفی و موسا بهگ و زیندان و که وهکان کویتیان له

مقامی کی نوئی و نہ بیستراو گرتبوو. گولبہ ہار بیستبای شاگہ شکہ دہبوو و لہ تاوان دہکھوتہ کیتوان.

ئوئی پوژی گولبہ ہار بی وچان، لہ مائی وھکو ماخولانی بی، ہر دہہات و دہچوو و نہ دہسرہوت. مات و مہلول، پھیشان، نہخہو، نہخوڑاک، خہورق، ئیدی وھکو بہ سہر دنیاوہ نہ بی و ابوو. باوی، ئہحمہدی نازاد نہ دہکرد، نازادیشی کردبا جاریکی دیکہ چاویان بہ یہک نہ دہکھوتہوہ. پاشایہک چوئن کیژی خوی بہ چیاپیہیکی وا پھوا دھینی؟ چیاپیہیکی یاخیی سہرکتیش و کہلہ وھکتیشی وھکو ئہحمہد. گولبہ ہار کہ گوتی لہ دہنگی بلویر بوو بہ خودا ہاتہوہ. نازای لہشی سہرتاپا لہ مچورک نیست.

بریا ئہحمہد لہ زیندان نازاد با، شہوٹک لہ نکاو ہاتبا، پیلی گرتبا، ہلی دابا سہر ئہسپ و بہرہو پیدہشتانی پر مامزان ناژوابای. جا لہوئی، چہند خوٹش بوو، پھشمال و کون و دہواری درتڑ درتڑ و ہراو و بہرینی کوردان، ہوبہ و چاوخانی کوردانی دیتبا و لہو مالہ کوردہ میوان دوستانہ میوان با.

ئوئی راستی بی، بہ چاوکی تاییہتی دہیاننورپیہ ئینسانانی چیا ئاگری. خہلک وھکو زیندہوہری دنیاہیکی دیکہ، وھکو شتیکی پیروزیان لہ قہلہم دہدان. جا وا چووش، وا ہہموو شتی بہ گوڑہی خواست و نارہزوی ئہو رمخسا، خق باوی، لہوپہری دنیاہ بی لہ پھپہی ہور بی دہستی دہیگاتی و لہسہری دہدا، ئہحمہدیش دہکوژی، ئیدی ہروا بیری دہکردہوہ و ہہناوی ہلہدہقرچا.

ئہو شہوہش دہبوو بچیتہ کن ئہحمہد. بہلام باوی بی بزانی لہ سہری ئہحمہدیش و خوٹشی و مہموشی دہدا. مہمق زور خوٹشحال بوو. قہتی ہیندہ زپ و زہمبہر وھچہنگ نہکھوتبوو. کلیلہکانی دابووئی و پویشتبوو. ہہرچہند مہمقی وھبیر دہہاتہوہ و دہم و چاوہ مر و موچہکھی دہہاتہ پتیش چاوخہم دای دہگرت و ہہولی دہدا لہ بیری خوی بباتہوہ و نہیدہویست بیری لی بکاتہوہ. لہ ناخی دلئیہوہ ہہستی بہ شتیک کردبوو و زور لہ میڑ بوو شتیکی لہ مہمقدا شک دہبرد. مہمق زور پیاوانہ لہ گہلی دہجوولایہوہ. لہوہ دلنیابوو

که هر خواستیکی لی خواستبا بوی جیبه جی دهکرد و درتغی لی نهدهکرد .
 گولبههار دهویست ههموو شهوی چاوی به نهحمهده کهوی، بهلام چۆن
 دهکرا ههموو شهوی داوای کلیلی کردبا و دهم و چاوه مری و مۆچهکهی دیتبا .
 مهمۆ مردنی خۆی له کلیل ویدانیتی گهلی پی خۆشتر بوو. نههه کارئ نهبوو،
 تهنیا ههر گولبههار پی بزانی، لهوانه بوو خه لکی دیکهش پی زانیبا . ههست
 و نهستی گولبههار ئیجگار سه رکیشانه بوو، بهرانبه ههموو شتی، بهرانبه
 باوکی، بهرانبه پاشه رۆژ، بهرانبه کۆشک و سهرا، بهرانبه چیا ئاگری،
 بهرانبه، ههموو دنیا بی پهروا بوو.

له دیوهخانهوه دهنگه نیرهکهی باوی دههات. مەحموود خان پیاویکی زۆر
 لهبار بوو، بهتابهتی کاتیکی به کوردی داخاوت خۆ ئهوه ههر به جارئ له
 دلوه، بهگهرم و گورتر، زۆر به سهلیقهتر و لهبارتر دههاته دوو.
 دهتگوت که له خهرته له. گولبههار تا ئهوه دهمی باوی ههر خۆش دهویست.
 باویشی بهوهی دهزانی که گولبههار خۆشی دهوی.

ئیاره داها. رۆژ ئاوابوو. گولبههار له کۆشک و سهرادا ههر دههات و
 دهچوو و بستئ له پیش دیوهخانئ نهدهبزوت. دیوهخان چۆل بووبوو. دهبوو
 بابی نوژی شتیوان بکا.

گولبههار بیرری کردهوه: چۆنه بجم بهسهر دهست و پیی مەحموود خاندا
 بکهوم، بلیم: من کچی تو نیم مەحموودخان، من به تکاکاری هاتومه
 خزمهت. به کرنووش و لهسهه چۆکان هاتومه بارهگا و خاک و پات. پیاری
 چا به له نهحمهده خۆش به، له رهگ و رهگهمای خۆت لاری مه به مەحموود
 خان. نکولی له تیره و نزادی خۆت مه که مەحموود خان. پشت له هۆزی
 خۆت مه که مەحموود خان. تو به تیره و رهگهز خه لکی ئاگریت، باپیرم
 دهیگوت، تا ئیستا نهتزانیهوه مەحموود خان؟ نهگه ده لیم له نیزیکی
 مالهوه مان گه لی هیلانه خهرتهل و شههین و باز هه بوون.

جارتکیان هینهدهی نه مابوو بچینه ژووری به لام خۆی گرت. دهچوو بهسهه

دهست و پتی خاندا بکهوئ. دلی هاتبووه سهر لیوانی. بهخو وهکتیش کردن، سا به هرچوئینکی بوو له دهرکهی دیومخانی دوور کهوتوره. نه کهر بۆ خوئی با کار هاسان بوو. به لام باوی بهو کارهی زانیبا بی سی و دوو نه حمه دی دهکوشت.

تا نیوه شهوئ نه نووست. خه لکی بایزید هه موو له خه ویکي قوولدا بیون. جگه له زړهی چند کوؤت و زنجیریک که له زیندانه وه ده هات، ئیدی دهنگی هیچ نه ده هات. گولبه هار ماوهیه کی دوور و دریز له نیو جیگادا ئه م دیو و ئه دیوی کرد.

ئو کاره بی ئاکام بوو. هر رۆژتکی با دهسته و بهرۆکی ده بیون و باوی نه حمه دی دهکوشت. هیچ راز و نه نینیه که له سهرادا نه ده شاردرایه وه ئه ورۆ یه که، دوئینش دوو، خوشکه کانی گۆرانیکیان تیدا سوؤسه کرد بوو. له وانه بوو یه کئی به ژوانی دوئی شه ویتانی زانیبایه و بۆ سبه نیی کۆشک و سهره کهوتبا خرۆش و هه ژانئ، یا مه مۆی سهره که زیندان راستی له کن باوی لی گوتبا و سهری خوئی کریباوه. تو بلتی مه مۆ راستی لی گوتبا؟ نه یگوتبا؟.

ئو هه موو بیرکردنه وه و هه راسانی و ترس و له رزه له وهنده ی پتر له نیو جیگا پی رانه گیرا. له پر خوئی له بهر دهرکه ی زیندانی دیته وه. قه دهرئ له ویتندهرئ نه مسهر و نه وسهری کرد و وه ستا. نه وچا گه یشته بهر دهرکه ی مه مۆ. ماوهیه کیش له وئ وه ستا. هه رچهندی ده کرد نه یده ویترا له دهرکه ی بدا. چندین هه ست و سوؤسه ی ترس و شهرم و په ژاره له دلیدا شهره زوپانیان بوو. مه مۆ له ژووره وه ده یزانی گولبه هار له دهرئ وه ستاوه و هه روا بیري ده کرده وه. له نکاو دهرکه ی لی کرده وه. به لام گولبه هار هه رکه چاوی پی کهوت پاشه و پاش گه رایه وه و دهستی به رۆیشتنی کرد. مه مۆ به رفکان وه دووی کهوت، کلپه کانی بۆ دریزکرد و ژووره که ی پیشان دا، گوتی:

«لتره قسه بکن، زۆر به ئاسپایی، هه ر هیتندهی بییسترئ و نه بییسترئ».

گولبه هار به هه موو هیتکییه وه دهرگانه ی زیندانی کرده وه. له پتلیکانه بهرده مکان چووه خواری.

بانگی کرد: «سۆفی، سۆفی».

ئەحمەد ھەناسەیی لەبەر خۆی بریبوو، لە ئیوارپۆھ چاوەنۆری بوو. لەوەتی رۆیبوو ھەر چاوەنۆری بوو. گویتی لە سرتەیک با بەرزە پێ رادەچەنی.

دەسبەجێ بە پیری گۆلبەھارەوھ چوو. دەستیان وەکو پشکۆ یەکیان گرت.

مەمۆ بۆچی ژوورەکەیی بۆ دەستنیشان کرد و گوتی بە ئەسپایی قسە بکە. تۆ بلێی مەمۆ پیاوچاکیکی پینگەیشتووی خاوەن بەھرە و کەرامات بێ. مرقیەکی ھێندە جوامتەر و پیاوچاکی وەکو مەمۆ دەشیا بێتە سەر دنیا؟ گۆلبەھار بێوانییەکی بە دڵ و دەرووندا ھات. ئەحمەدی بەرەو لایەکی دیکە، دیسان بۆ سەربانی زیندان، بۆ لای راستی قوللەیی زیندانێ برد. ھەردووک لە بن دیوارەکە رۆچوون. دڵ بە دڵەو، دەست لەناو دەست، بێ جوولە قەدەرێ مانەو. لەو کشوماتی شەویدا گویتیان لە کشانی خۆینی یەکتەر بوو.

«ئەرئ راستە؟»

ئەحمەد پرسى:

«چی؟»

گۆلبەھار گوتی:

«گۆیا، ئەگەر لە ماوەی چل رۆژدا ئەسپەکە نەدەییو، باوم لە سەری تۆش و سۆفیش و موسا بەگیش دەدا».

ئەحمەد گوتی:

«راستە».

گۆلبەھار، نۆزەھەکی لێوھات، بەلام شتێکی نەوتۆی نەگوت رۆون بێ.

«وہبیرت ھاتمەو؟ ھا، لەو شایببەدا کە لە زۆزانی گۆلی کوپە کرا؟»

گۆلبەھار گوتی:

«جا، قەتم لە بیر دەجیببەو، سەرۆک رەومند، ئەو تۆ بووی، ئەدی تۆ؟»

«ئەمنیش ھەر وەکو ئیستاکە لە پێش چاومی. ئەو بوو خەرخالت لە

مەرجانى سوور لە پێدا بوو.»

گولبەهار شیرن شیرن، لەخۆ چوو بوو و لە خەوندا دەفێری و دەگوت: «لە زۆزانى، دەنگبێژىكى قژ درێژ سى شەو و سى رۆژان لەسەر گۆلى كووبە گۆرانى سلیقى بۆ سەید ئەحمەد دەگوت و لى نەدەبوو هە. گۆرانىیەكەى هێشتا هەر لەبەر ما بوو.»

ئەحمەد گوتى:

«ئەو، ئەو گۆرانىیە بە چل رۆژان دەلى، زۆر درێژه.»

گولبەهار هەناسەییەكى لە ناخووە هەلکێشا، گوتى:

«ئەسپەكە نەگەرێتەو، باوم لە سەرى هەرسێکتان دەدا.»

ئەحمەد گوتى:

«لە سەرى ئێمە دەدا، بىدا، بەلام لەسەرى سۆفییەكى سەد سەله دەدرى؟ ئەمە سەتم و زولمە. سەتمێكە، لەوەتى دنیا دنیا، نەكراوە و نەبێندراوە. حەیف و مخابن بۆ سۆفى. زۆر پیر و كەنەفتەیه. بەلام گوتى ناداتى پەرۆى پى نییه. هەمیشە بە پشتى كۆمەووە بلیۆر دەژەنى و پى دەكەنى و هەلەپەرێ. حەیفم بە سۆفیدا دیتەو. زۆرىشم حەیف پێدا دیتەو. دەستم رۆشتبا رزگارم دەکرد. لە سەرى بە تەمەنى وەكو ئەو نادرى. پاشا گوتووێە لە پێشدا سەرى سۆفى دەپەرێنم، لەپێش چاوى خۆشیاى ئەمەى گوتوو.»

گولبەهار گوتى:

«لەسەرى كەس نەدرى.»

ئەحمەد كۆر بوو.

گولبەهار باوەشى پێدا كرد.

ئەحمەد گوتى:

«پاشا پى نەزانى، دەنا لەسەرى تۆش دەدا.»

گولبەهار لە تێرى و بەویەرى بى پەرۆایییەو هەلیدایى، گوتى: «با لەسەرم

بدا، با بمکوژئی».

ئەحمەد گوتی:

«بەزەبیم بە موسا بەگیشدا دیتەو. ئەویش لە نیتوچاوانی منەو. نازانم ئەسپەکەئێ وێ دەمەو؟ سەری سۆفیش و موسا بەگیشی پێ بکرمەو. بەلام ئەوانی لەمەر خۆمان قایل نابن. ئەوا قایلش بوون و داشیانەو، جا پاشان کە لە زیندان دیمە درئی، چۆنیان چاوە بەر هەلینم؟ هەنگینێ دەلین لە ترسی پۆچی خۆی خەلاتی خوا، بە پاشا داوتمەو و ئەوجا وەرە چاوە بەر خەلک هەلینەو. ئەدی پۆچی سۆفی، ئەئێ گیانی موسا بەگ؟».

گولبەهار وەکو مستە کۆلەیهکی بە دەمدا درئی، سەری خستە نێو باوێشی ئەحمەدەو، دایە کۆلی گریانێ. لە دلی خۆیدا هەر دەگوت: هەلترۆپێ ئەسپ، هەلترۆپێ ئەسپ، هەلترۆپێ.

کە لەشتیری بەرەبیانێ خۆیندیان. تیشکی پۆژ بە ملە و گەردنی ناگریهەو سۆر دەچوو. تیشکی تاین تیشک نەبوو، بلووریهەکی سۆوری درشتی خری هەلایسای وەکو سێو و ابوو، سێوێک لە شووشە دروست کرابێ.

دەستیان وەکو پشکۆیهک لێک هەلبێران. ئەحمەد بەرەو زیندان چوو. هەرچی گولبەهار بوو، بێ جوولە، چاوی تێ بریبوو و رەق مابوو. هەتێ هەلستانی دە ئەژنۆدا نەمابوو. دەمە و نیوهرۆیه ئەنجا تانی راست بێتەو. هەر وەخت بوو بخنکێ. باوی گوتبێتی دەیکوژم، دەیکوژئی. جا خواي دەکرد فەرمانی بەخشینی لە پادشاه بۆ دەهات. کەس نەیبیستبوو پاشا لە قسە و بەلینێ خۆی پەشیمان و پاشگەزبێتەو. ئەحمەد تا بلێتی لە باریکی نالەبار و دژواردا بوو. ئەگەر ئەسپی دەداو و لە زیندان دەردمچوو، لە چیا و لە پیش چاوی چیاپییان بە مردوو حسێب بوو. ئەدی گوناھی سۆفی و موسا بەگ چیه؟ خۆ ناشێ لەگەڵ خۆی لە بۆ مردنیان وەکتیش کا؟ ئەحمەدیش و گولبەهاریش بەو پەنگەیان بێر دەکردهو. تەنانت مەرگیش ئەحمەدی پزگار نەدەکرد.

گولبهار ئومىدى بە ترووسكە يەكى ترووسكە ئاسايى نەما بوو. جا بە راستى ھەر ھىچ جۆرە ترووسكە يەك لە ھىچ لايەكەو بەدى نەدەكرا. ئا ئومىدى لە ھەموو لاوہ وەكو سىتلاوئىكى گران تا دەھات پتر ھەلدەستا و بلندتر دەبوو ھوہ. دەمخنكان. لە تەمەنىكدا تەنیا چل پوژ خۆشى. تا مردن، ھەموو مایەى شادىيەكى ھەر ئوہ بوو ھەر ئوہ. شادىيەكى چل پوژە و بەس. ئویش دەست لە نىو دەست خستنى مردووئىك، شادىيە لە باوہ شكرردنى پىاوئىكى لە ملدراو. جا گرىمان ئەحمەد ئەسپەكەشى دايەوہ و جلەوى لە مست خاوەنى نا و لەسەرى نەدرا و پزگار بوو، خۆ گولبەھار جارئىكى دىكە، عومرىك، چاوى پى نەدەكەوتەوہ. ئەحمەد دەگەرايەوہ نىو چىا و چۆلى خۆى، ئویش لەو كۆشك و سەرايەدا وەكو بەردى بن گۆم بى سەر و سەودا بق خۆى دەمايەوہ. بق ئو زىان ھىچى واى بە بەرەوہ نەما بوو. سەرەراى ئووش ئەحمەد ئەسپەكەى نەدەداوہ. ھەنگى لەپىش چاوى گولبەھار لە ملیان دەدا، سەرە خۆيناويەكەيان بە دارئىكەوہ دەكرد، پۆل پۆل لە نىو شار خەلكيان وەدوو دەمخست. رىشە زىرپنەكەى لە خوئىن وەدەردەدرا. ئوسا چۆنى ماچ كردبا، خۆ لە خوئىنى گەشيان وەردەدا، ئىدى گولبەھار لەبەر خۆيەوہ ئەمانەى دەگوت و دەگريا.

لاشەى ئەحمەدىان لەسەر قوللەى قەلاوہ فرئى دەدا خوارئى و تا لە بن ئو ھەلدتر و ھەزار بە ھەزارەدا دەگىرساوہ و پارچە پارچە دەبوو. گولبەھار بق ئەحمەد دەلاوايەوہ و رۆحى بەسەر دەستىيەوہ، بىرى لە چارەيەك دەكردەوہ: چۆنى پزگار بكا، ئو ئەحمەدەى خۆى گوتەنى كە: «دلى نەدەھات ماچى بكا» دەيگوت: ئو با بڑى جا ياللاى دەكرد تا مردن چاوپمان بە چاويەك نەدەكەتەوہ. ئو با بڑى، ئو با بڑى، خواى دەكرد لەو چىاياتە ھىندەى كەلەگورگى مندال و زا و زاتوولى دەبوو. ئو ھەر ھىندە قوتار بى و بڑى. ئو با بڑى. من بمرم».

لەوانەش بوو زرە ئومىدى ھەبا. باوى موسا بەگ دەيھىشت ھەر وا بە خۆرايى لەسەرى كوپى بەدەن؟ ئەدى بەگە كوردەكانى دىكە؟ موسابەگ

دهسخره رۆی دهستی وان بوو. ئەگەر چووێان ئەسپه کهیان له پێناوی سه‌ری سوڤی و ئەحمەد و موسا به‌گدا داوا کردباوه، ئاگر یاییه‌کان رایان له‌سه‌ر با، چاییه‌کان ئەسپه کهیان نه‌دهداوه؟

چاییه‌کان که‌لله‌شوق و سه‌ره‌رق بوون. گوێیان نه‌دهدا که‌س، به‌لام تکاکار و په‌نابه‌ریشیان، هه‌ر که‌سی با، بۆ هه‌ر چی با، هه‌روا سانا، سانا به‌ ناهومیدی و دهستی خالییه‌وه نه‌ده‌گه‌رانده‌وه. هه‌موو شتی له‌ چایی ئاگری به‌پێودانی نه‌ریته. که‌س نه‌یده‌توانی سنووری بشکێنی. ترووسکه‌یه‌کی ئومید له‌ دلی گولبه‌هاردا چه‌که‌ره‌ی کرد. له‌ پاشان له‌پر به‌ بیری‌دا هات گوتی: ئەگەر بچم بۆ خۆم ئەسپه‌که‌ له‌ چایییان داوا بکه‌مه‌وه؟ خۆ ناشی ده‌س به‌ رووی ژنیکی وه‌کو منه‌وه بنین. ئەگەر به‌گه‌کان له‌ باوم ترسان، نه‌چوونه‌ کن چاییه‌کان ئەوه‌ بۆ خۆم ده‌چم، بۆ خۆم ده‌چمه‌ کن چاییه‌کان. ئەحمەد م‌رزگار ده‌کم. ئیدی جارێکی دیکه‌ تا مردن چاوم به‌ چاوی ناکه‌وێته‌وه. یاللی ده‌کرد هێنده‌ی گه‌له‌گورگیکی مندال ده‌بوو.

ده‌بوو سه‌ر رشته‌ی کارمه‌کی له‌ یه‌کتیکی سه‌ر راست راگه‌یاندا. له‌وانه‌ش بوو بۆ خۆی چوویا کن چاییه‌کان. یا خه‌به‌ریکی بۆ باوی موسا به‌گ ناردا بچێته‌ کن چاییه‌کان.

ئهوێ شهوێتی به‌ په‌ژاره‌ و دوودلییه‌وه‌ کرده‌وه. یوسفی برای یه‌ک دایک و یه‌ک باوی زۆری خۆش ده‌ویست. ئەگەر گرتی ئه‌و رازه‌ له‌کن یوسف بکاته‌وه تو بستی نه‌یکوژی؟ ب‌روا به‌ یوسف ده‌کرا؟ یوسفی له‌گه‌ل ده‌چوو بۆ داواکردنه‌وه‌ی ئەسپه‌که‌؟ ئه‌و گوتمان یوسف به‌ هه‌موو شتی قایل بوو، به‌لام هاتو چاییه‌کان به‌ بارمه‌یان گێراپه‌وه؟ یا ئەگەر بۆ خۆی به‌ نه‌یا چوویا خۆیان کل نه‌ده‌داوه. گولبه‌هار به‌ خۆیدا هه‌لکالا و گوتی، به‌ راستی ئەمه‌ی من له‌گه‌ل چاییه‌کاندا ده‌یکه‌م ره‌فتاریکی نارها و ناهه‌قه. ئه‌وان وه‌کو باوم نین، میوان بی، تکاکار بی، به‌ بارمه‌ که‌س کل ناده‌نه‌وه. ئه‌وان لاقه‌ی ژنیکی تکاکار بۆ هه‌ر چیه‌که‌ بی ناکه‌ن و ژن هه‌رچۆنێکیان له‌گه‌ل بکا ده‌ستی بۆ درێژ ناکه‌ن. هه‌ستا چووه‌ وه‌تاگی یوسف هه‌شتا نه‌نووستبوو، خه‌ریک بوو

کولبه‌هار دمچینه کن یوسفی برای و هموو شتیکی پی دهلی

شیریکی له ههسان دهدا، تیزی دهکرد، زاخاوی دهداوه، نهخش و نیگارەکانی دەرەوشاندنەوه، جەوهەرەکی پەرداخ دەکرد.

که چاوی به گولبەهار کهوت بزه وهسەر لیوانی کهوت؛ گوتی: «ئەوه چیبه گولبەهار، خێره بهوشهوه؟»

گولبەهار چوو له تەنیشتیەوه دانیشت. یوسف روخساریکی درێژکۆلەیی بێرەنگی پێوه بوو، دەتگوت بەر رۆژ نەکهوتوو، که له گەتیکێ بهژن بڵند بوو. به روویەکی زۆر خۆش و گەشەوه نۆرییه گولبەهار چاوی پر بوون له پرسیاران. گولبەهار دەستی له ملی برای کرد دایه کولی گریانێ. پاش ماوهیهک گریان، یوسف به دەنگیکێ سارد و سەری وهک سههۆلهوه پرسی:

«ئەوه چیبه، گولبەهار بۆ دهگریه؟»

گولبەهار گوتی:

«ئەوی چاری دهردم بکا هەر تۆی یوسف.»

یوسف چاوه گەشهکانی زهق زهق کردهوه، گوتی:

«دەردت چیبه؟»

گولبەهار لیوی دایه تەتەله و لهرزینێ. بهینێ کر بوو، ئەوجا گوتی:

«مه‌گەر تۆ له مردنیم رزگار کهی.»

یوسف به جارێ شله‌ژا، شپرزە بوو، قیزاندی:

«کچی، ئەوه چیبه؟»

گولبەهار گوتی:

«باوکم به تەمایه له سه‌ریان بدا. ده‌بێ نه‌هیلین. با بچین نه‌سپه‌که له چیاپییه‌کان داوا بکه‌ینه‌وه. ئەگەر ئیمه لییان داوا بکه‌ینه‌وه ده‌مانده‌نه‌وه. یوسف، بڕام، پیاوی چابه بابچین بۆ کن چیاپییه‌کان. ده‌کرێ؟ ئیدی گولبەهار به په‌له په‌ل قسه‌ی ده‌کرد و یوسفی دنه‌ دها.

یوسف گوتی:

«جا به تۆ چی؟ ئەتوو چت به سەر وانهوه داوه؟ باوم لهسەر ههقه و ئەوان
غهيانن و لهسەريان دەدا. بهتۆ چی؟»

ئیدی لەپرسەکهی وهکو چهقۆ بێی، زهق زهق نوارییه گۆلبه‌هار گرماندی،
گوئی:

«ياخۆ گۆلبه‌هار، ياخۆ؟»

گۆلبه‌هار به دهنگی ده‌بیستراو نه‌ده‌بیسترا، گوئی:

«ئیدی وایه.»

یوسف به‌رزه‌پێ هه‌ستا سەر پێیان، گوئی:

«ئهو ئه‌حمده، ئاوا ها؟ باوم ده‌تکوژی. ده‌تکوژی. باوم ده‌تکوژی،
ده‌تکوژی.»

یوسف له ژوره‌وه ده‌هات و ده‌چوو، تا ده‌هات هێنده‌ی دیکه هه‌ڵه‌چوو و
شاخ و بآلی ده‌کرد، هێند سه‌یر بوو ده‌تگوت شاییه‌کی که‌ونارای ناگر
ده‌گێرێ و بێ پشوو ده‌یگوت:

«باوم ده‌تکوژی، ده‌تکوژی، ده‌تکوژی، ده‌تکوژی، ده‌تکوژی.» و وه‌کو وێنه
بکا هەر ده‌یگوت و ده‌یگوتوه، پشووێک نه‌ده‌سه‌روت. له ترسان چاوی ئه‌بله‌ق
بووبوو.

گۆلبه‌هار پێی وابوو ئاقلی تێک چوو.

«کوره یوسف ئەتوو شیت بووی؟»

یوسف دایه‌ تریه‌ی پێکه‌نینی، گوئی:

«ئهو شیت بووی، ئەتوو. ئەتوو شیت بووی، ئەتوو. باوم هەر ده‌تکوژی.»

گۆلبه‌هار به‌ویه‌ری وره‌وه گوئی:

«یوسف، یوسف، یوسف، له‌گه‌لم دێی بۆ داواکردنه‌وه‌ی ئه‌سپه‌که؟»

«تۆ شیت بووی، تۆ شیت بووی؟»

«ئاخر ئه‌گه‌ر ئه‌سپه‌که نه‌یه‌ته‌وه بێ سێ و دوو له ملی ئه‌حمه‌دی ده‌ده‌ن.

نهمنیش خۆم دهكۆزم».

«گولبه‌هار نه‌توو خۆت مه‌كۆزه. چ ده‌بێ خۆت مه‌كۆزه. ئه‌من بۆ نه‌سپ وه‌رگرته‌وه‌ نایه‌م. باوم ده‌تكۆژی. ئاخ‌ر چۆن ده‌بێ. چ ره‌وا‌ی هه‌قه‌ نه‌توو خۆت بكۆژی. ئاخ‌ر چۆن ده‌بێ گولبه‌هار؟» یوسف شله‌ژابوو. زهنده‌قی چوو بوو. ترس و شله‌ژانی یوسف گولبه‌هاریشی شله‌ژانده‌بوو. گولبه‌هار ده‌سته و دامینی یوسف بوو و به‌ نوورانه‌وه‌وه‌ گوتی: «چ ئومیدم پیت نییه‌، به‌لام برای چابه‌ ئه‌و رازه‌ له‌ كن كه‌س مه‌درکینه‌ یوسف».

یوسف گوتی: «چۆنی ده‌درکینم، گولبه‌هار».

یوسف ئیجگار سه‌یری لی به‌سه‌ره‌اتبوو. له‌ په‌ژاره‌یه‌کی زۆر ناخۆشدا بوو. هه‌ر ده‌نگوت په‌له‌وه‌رتکی چکۆله‌یه‌ و له‌ ترسان خۆی له‌ نێو هه‌ردوو بآلیدا گورمیله‌ کردوه‌.

گولبه‌هار قه‌تی به‌و رهنگه‌ له‌ یوسف چاوه‌نۆی نه‌بوو. تا بلیتی نازا، كه‌مه‌ته‌رخه‌م، مه‌ردانه‌، ده‌هاته‌ پێش چاو. به‌لام تۆ وه‌ره‌ ها، چۆنیش هه‌لخه‌له‌تابوو، تۆ بلیتی، یوسف چوو‌یا ئه‌و كه‌ین و به‌ینه‌ی ورد و باریک له‌ بۆ باوی گێرا‌باوه‌؟ كێ ده‌یزانی. ئیدی به‌ جارێ تۆقیبوو و له‌وانه‌ بوو ترس هه‌موو شتیکی پێ کردبا. یوسفی وه‌كو سامێك، ترستیکی قووچاو له‌ ژووری به‌جێ هه‌شت و رۆی.

بناخه‌ی كۆشك و سه‌را له‌ پاستانه‌كه‌ی چمکی باشووره‌وه‌، له‌سه‌ر ره‌قه‌نێك پۆنرابوو. ژیره‌وه‌ی هه‌لدێرێك بوو و له‌ هه‌لدێره‌كه‌را پیده‌شتێك ده‌كشا. به‌ پیده‌شته‌كه‌دا شارپێ و شه‌قامی گه‌وره‌ گه‌وره‌ و به‌رین ده‌رۆی. شاری با‌یزید له‌ سه‌ره‌وه‌ به‌رمو پۆژه‌ه‌لات بۆ قه‌دپالی ناگری به‌ خانویه‌ره‌ی گله‌وه‌ هه‌لكشابوو. ئاورینگ و بلیسه‌ی دووكانه‌كه‌ی حوسۆی ئاسنگه‌ر له‌سه‌ر كه‌ورتکی زه‌لامه‌وه‌ هه‌موو شه‌وی ده‌وروپه‌رانی روون ده‌كرده‌وه‌ و تا به‌ربه‌یان ئاورینگ و پریشك تۆیه‌ل تۆیه‌ل له‌ ده‌ركه‌ی دووكانه‌كه‌وه‌ ده‌رده‌په‌رییه‌ نێو تارێكایی. هه‌ندێ جار ئاورینگ وه‌كو سی‌لۆ به‌ دێژایی شه‌وگار به‌ نێو

حوسوی ناسنگر ناسن دمکوتی

تاریکیایدا دهکشا، مهحموودخان شهوئکی کهیقی ساز با له پهنجهرانرا،
 تهماشای نهو ناورینگ و پریشکانهیی دهکرد که له دهرکهیی دووکانهکهیی
 حوسقوه دهپزایه نیتو تاریکیاییهوه. نهدهزانرا تمهمنی چهنده. له دووکانهکهیدا
 لهکهل ههر پینج کورمهکانیدا شیریی زقر جوانی زیرکوتی تیزی قایمیان
 دروست دهکرد. حوسق لهوهتی خوی ناسیبوووه ههنگاوئکی نه بهروه دهرکهیی
 ماله پاشای و نه بق ماله ناغا و بهگان ههلهتههینابوووه. پهمهزانان پوزووی
 نهدهگرت، نوئیزی نهدهکرد، قهتی دوعا نهدهکرد. ههنديج دهیانگوت ناگر
 دهپهرستی. ههنديج شهوان کوروهی خوی دهدهماند، دهدهماند، تا نیتو دووکان
 و بهردهرکه پردهبوون له پریشک و ناورینگان، ههنگی له پیش ناگری دههاته
 سهه چوکان و دهستی له ناگرهکه بان دهکردهوه.

حوسق هاوین با، زستان با، هیچی وای لهبهه نهدهکرد. تنیا شالئکی
 نهستووری بهبهری خویهوه دهپتچا و پشتینئکی سووری له پشت دهبهست.

کولبههار به ناوئمیديهوه له پهنجهرانهوه تهماشای کرد. شاری ههموو له
 شیرنی خهویدا بوون. ناورینگ و پریشک له دهرکهیی دووکانی حوسقوه تویهل
 تویهل دهپزایه نیتو دلئ شهوکارهوه.

سۆفی له ناخهوه قوولا و قوول به بلوئرهکهیی توورهیی ناگری دهژهنی.
 له دوورهوه، له خواری، له پیدههستی بایزیدیج نهسپیک شیت و هاران،
 ههراسان و تهنگهتاو تۆر و ترووک دهیحیلاند. کولبههار کوتی:

«سۆفی».

سۆفی بلوئری دانا کوتی:

«گیانی سۆفی».

کولبههار کوتی:

«کهمی ماوه، وا لهسهرتان دهدهن چارهیهک نییه؟»

سۆفی کوتی:

«نییه».

گولبەھار گوتى:

«ئەدى ئەگەر تۆ لىرەۋە دەرگەۋى، بچى ئەسپەكەى بىننىيەۋە و لە چ سەران نەدرى.»

سۆفى گوتى:

«ئابى، ئەسپ نايەتەۋە، سۆفى بەقوربانى ئەو دەم و دوۋە شىرىنەت بى.»
ئەۋى شەۋى لەگەل سۆفیدا ماۋەپەك دوو بە دوو پىكەۋە مانەۋە، نە سۆفى ورتەى لىۋە ھات نە گولبەھار.

پاشان گولبەھار گوتى:

«قەت نەبوۋە و نەكراۋە» بە دەنگىكى كز و دامركاۋەۋە: «قەت ئابى، زولمە، تاۋانە، قەت ئابى، ئەم سەرايە ژىر و ژوربى.» ئىدى دەنگى بەجارى كز بوو.
سۆفىش دەنگە نەرمەكەى خۆى لەگەل دەنگە دامركاۋەكەى ويدا تىك ئالاند و گوتى: ئەم سەرايە ژىر و ژوربى «ئەدى ھىچ چارەپەك نىيە سۆفى؟ چ دەلىتى بۆ خۆم بچمە چىباى؟ بۆ نىۋ ھۆز و وارگەى ئەحمەدى، بلىم ئەحمەد سۆفى ئەسپەكەى دەۋى.»

سۆفى ھەلى داىي:

«ئابى.»

«ئەدى چۆنە بچم بەسەر دەست و پى باۋمدا بگەم، واز لە ئەسپەكەى بىنى؟»

سۆفى گوتى:

«ئابى شۆخەكەم، ئابى سولتانەكەم، بۆ پۆچىك ئەۋە دەھىنى؟ سۆفى لە دەۋرى زارت گەپى، كە شەكرانى پى دەشكىنى و ھەنگوين دەلۆبىنى. سۆفى بە گاۋ گەردۋونى پۆرت بى داۋ زىپەكەم، سۆفى بە قوربانى ئەو چاۋانەت بى مامز نىگاكەم. سۆفى بەلاگىپى بەژنت بى، مراۋى گەردنەكەم، سۆفى قەزاۋە كىپى دەروونت بى لەيل سۆزەكەم. ھەناۋ خەرمانى گىرەكەم. ھەموو شتىك چارەسەرتكى ھەيە. بەلام تەنيا ئەم مەرگە چارەى نىيە. دەك سۆفى بە

قوربانى بى چاره‌ييت بى. بۆ تۆ ئاوا چاكتره. سۆقى له دهورى ناومىتدیت
گه‌پى».

گولبه‌هار له ناخبييه وه هه‌لى دايتى، گوتى:

«ئهن دهنانم ئاوا چاكتره. دهنانم، بهم درهنگ و زوانه باوم له سه‌رتان
هه‌ر دها. سۆقى كه‌مى ماوه. بهو زوانه له سه‌رتان ده‌رى. منيش ديم له سه‌ر
گورخانه كه تان خۆم ده‌كوژم. سۆقى ده‌ستم به دامىنت، كو مه‌كى،
يارمه تيبه‌ك.»

سۆقى چى ديكه‌ى قسه نه‌كرد. گولبه‌هار بى ئه‌وه‌ى خۆى له خۆى بگات هه‌ر
به تانيدا چوو. به‌لام به‌رد وه جواب هات، سۆقى وه جواب نه‌هات.
كاتىكى گولبه‌هار له سۆقى جوئ بووه‌وه، سۆقى به بلوئره كه‌يه‌وه
نووسابوو، تا سبچه‌ينى بلوئرى ژهنى.

گولبه‌هار له په‌نجه‌ره‌يا نۆپيه تاريكه شه‌وى. چارىكى ديكه‌ش سه‌يرتىكى
دووكانى حوسۆى كرد. له دووره‌وه، لهو بلنديه چيائى ناگرى گرم و هۆرى
بوو، ناوبه‌ناوئش هه‌ناسه‌ى دها، شاخ و بالئى ده‌كرد.

تۆبه‌له پريشكىتىكى ديكه له ده‌ركه‌ى دووكانى حوسۆوه ده‌ريه‌پيه ده‌رى،
تكايه نئو تاريكه شه‌وه‌وه. زرم و هورى چه‌كوشيان له‌گه‌ل هه‌ناسه‌ى چيادا
تيكه‌ل بوو.

گولبه‌هار ئۆقره‌ى نه‌ده‌گرت. به هه‌موو ئازاى له‌شيوه، به مي‌شكييه‌وه به
هه‌موو هه‌ست و نه‌ستىكه‌وه له چاره‌سه‌رىك ده‌گه‌را. له بالنده‌ى عاسمانان، له
ماران به هه‌ويائى چاره بوو. مشت و دارمال ده‌بوو نه‌يده‌گرت، بۆش و خالى
ده‌بوو پر نه‌ده‌بووه‌وه. بى ئه‌وه‌ى به‌رپىتى خۆى ببينى بهو سه‌رايه‌دا وئىل و
عه‌ودال بوو. له نكاو وه‌بيري‌دا هات، گوتى:

«ئهن حوسۆيه ناگر په‌رسته. جادووگه‌رىكه. مرۆيه‌كى چاكيشه. به‌لكو
چاره‌ى ئه‌و ده‌رده‌ى پى بگرى».

له‌پى ومه‌ده‌ركه‌وت، به‌ره‌و دووكانى ناسنگه‌ره‌كه به‌رى كه‌وت. له تۆى تۆبه‌له

ئاورینگىكەۋە نوارىيە ژورى. ژور كەرم و گور داھاتىبوو و حوسقوش وەكو
ھەموو كاتى لە پشتىنە بەرەژورى رووت و قووت بوو. كە كۆلبەھارى دىت،
ھىچ تىك نەچو. دەستىكى بە كورە دەمەكەۋەى بوو. بە دەم كورە
دەماندەۋە لاي كورەۋە، سەرتكى كرد. دەنگوت لە مېژ بوو چاۋمنۆرى
كۆلبەھار بوو. دەم و چاۋى ۋەگەشە كەوت. كورەكەى پانەگرت. قەدەرتك
نۆرىيە ناسنى نىو ناگرەكە. ئەنجا ناسنەكەى، كە ۋەكو سكل سوور دەچوۋەۋە
لە چاۋمجاغى كورە دەرتنا، خستىيە سەر دەزگايى، بەر كوتكاسنى دا،
ئاورىنگ پر بە دووكانەكە لە ناسنەۋە دەرىپرى.

حوسق پاش قەدەرتك، بە زەردەخەنەۋە، گوتى:

«خاتو كۆلبەھار، بەختىتى».

كۆلبەھار كەشايەۋە.

دەنگى زقر ساغلام و دۆستانە بوو.

كۆلبەھار لە پىشان، بەسەرھاتى ئەسپەكەى سەرلەبەر ۋەكو چۆن رووى
دابوو بەر رەنگى بۆ كىرايەۋە.

حوسق گوتى:

«دەزانم».

پاشان ھەرچى بە بىردا ھات، لە بارەى ئەحمەدەۋە، موسا بەگەۋە،
سۆفییەۋە، ھەمووى بۆ كىرايەۋە.

حوسق گوتى:

«دەزانم».

ئەۋجا باسى دلدارىيەكەى لەگەل ئەحمەددا بۆ كىرايەۋە.

گوتى:

حوسق ئىدى نازانم چت بۆ بگىرەۋە، چت بۆ نەگىرەۋە... ئىدى چوۋە
ژىرى و دەستى بە بىرکردنەۋە كرد.

گولبه‌هار گوتی:

«حەوتووی دادی، باوم رۆژی هەینی لە قەلایێ لە سەریان دەدا، هیچ چارەیه‌ک نییه؟»

حوسۆ وەلامی ئەدایەوه. هەروا بیری کردەوه، وەستا. پشکۆی نیو چاوہجافی کوورەکه بەرە بەرە رەشەوه بوون، ئاسنەکه ساردبوووه، وەکو سەهۆلی لێ هات. حوسۆ لە جێگای خۆی نەبزوت. لەگەڵ بانگی کە لەشێران سەری بلند کرد، گوتی:

«سەبەینی وەرەوه کەم. بە لکو سەرەودەرەیه‌کی بۆ دەدۆزینەوه چارەسەرێکی بۆ بەدی دەکەین.»

حوسۆ بەو قسە ی چرایەکی لە دلی گولبه‌هاردا هەلایسان.

رۆژ بە یالی ئاگریه‌وه نووسابوو کزەبایەکی سوور. سارد تیز و باریک لە چیارا بەرەخوار هەلی کردبوو، کزەبایەک سارد، وەکو بشکێ، بایەکی بە قرمە قرم.

گولبه‌هار پیتی وابوو قەت ئیوارە نایێ. لە پشت پەنجەرەکانی سەراوه، کە دەیانروانییە دووکانی حوسۆی ئاسنگەر دانیشتبوو، بێ چاو تر و وکاندن تەماشای وێندەرتی دەکرد و چاو نۆزی بە دیهاتنی پەرچووێک بوو.

پۆلی بالندە ی سپی لە دەرکە ی دوکانەوه دەفرین، پۆلیکی دیکەش، نەخێر پۆلیکی تریش، یەکیکی دیکەش. شیناییی ئاسمان سپی سپی دەچوووه. لە پەر دەرگاکانی سەرا هەموو دەرکانه‌وه. ئەحمەد و گولبه‌هار لە سەر گۆلی کووبە لە جیای ئاگری، لە نیو هیلانە بلندەکانی خەرتەلان، دەست لە نیو دەستان خۆیان دەبینییەوه. رۆوبە زووی یەک دەهاتن، دەیاندا یە بزە و پیکەنینی.

نەوی رۆژی تا ئیوارە داها تەهیچ جۆرە پەرچووێک لە دووکانی ئاسنگەر وەدی نەهات. گولبه‌هار خۆی لە نیو گری توورەیی ئاگریدا سێ جاران دانەنا و بە هەویاوه نەماوه.

کاتیکی رۆژناوابوو، گولبه‌هار نیتر کاری لە کاران ترازای بوو، حالی زۆر

شر بووبوو، له دست و پټيان به جارځي كه وتبوو. نه يده تواني له جټي خوي بيزوي. كاتيكي كه له شټري نيوشه وي بانگي دا گولبه هار هينده ي گولوله يه كي لي به سه رها تبوو. به دسته كوټكي دستي به ديوارانه وه گرت، دلي وه كو دلي كيشكه لتي ددا، چوو كز حوسوي.

حوسوي كاتيكي كچي بهو حاله ديت، له بهر خوي وه گوتي: «ئهي هاوار هي، به راستي نه مده زاني كار بهو پاده يه گيشتووه، ئو كچه به پوژي پوچي پي نه ماوه.»

حوسو هه رچهندي كرد و كوڅا هيچي به هيچ نه كرد. به لام گولبه هار واي ته ماشاي دم و چاوي حوسوي ده كرد ئيدي، تازه نه ده شيا بلتي ئو كار ه چاري ناكړي.

حوسو گوتي:

«كچم پټش له ملداني وان ئه من چاره يه ك بؤ گټرانه وي نه سپه كه دمبينمه وه. به لام ئا لهو گونده ي خوارځي، له سه ر كاروانه پټي، پيري كاروانتي هه يه، ئه تق سه ر يكي ويش بده و بچو خزمه تي.»

گولبه هار گوتي:

«من پيري كاروان ناناسم، جا خو ئو تكاي كه س قوبوول ناك.»

پيري كاروان يه كچار به ته من بوو، ردينه سپيه كه ي وه كو به فري بهر پوژي هه ميشه ډه چريسكايه وه. شه و پوژ له سه ر پوسټيكي زه لامي نه ستووري كولك دريژ داده نيشت. كو ما بووه وه، هر هينده ي گولوله يه كي ما بوو.

دار كاژيكي بلندي له پټش ده ركه ي مالي بوو. كاژمكه ش هينده ي پيري كاروان پيرؤ بوو. بگره له ويش پيرؤ تر بوو. خه لقي زوريان له كه شف و كه راماتي كاژمكه و پيري كاروان ده گټر ايه وه. كه مي بهو لاهه كاروانه پټيه كي به ريني گوره تي ده پي. هه موو پټيان له عه ربه ستانه وه، له ته را بزونه وه، له هه موو لايه كي عه نه دوله وه، ليره كانه يه كي ان ده گرت هه، بؤ ئيران، بؤ تووران،

بۆ هندستان، بۆ چین و ماچین، هه‌موو بێرهدا رەت دەبوون. هەر کاروانچییەک بێرهدا تێ پەریبا، هەر کەستیک با، لەهەر تیرەو هۆزیک با، لە کەم کەم، لە زۆر زۆر، چەند دراوێکی بە نێوی نیازەوه لە بن ئەو دار کازە بەجێ دەهێشت. قەت کەسیش دەستیکی بۆ ئەو دراوانە درێژ نەدەکرد. هەر‌وا لەبن ئەو دار کازە کۆدەبوو‌وه و بۆ خۆی دەماوه. تا جیژن دەهات، ئەو دەمی پیری کاروان دەچوو کۆی دەکرد‌وه، بەسەر هەزار و دەست‌وسانانیدا دەبەشیی‌وه. هیچ کاروانییەک بێ دراودانان بەویدا تێ نەدەپەڕی. سەدان چیرۆک و بەسەر‌هاتیان لە بارە‌ی سەرئەنجام و ئاکامی بەسام و ترسناکی ئەو کەسان‌وه دەکێترای‌وه کە بێ دراودانان بەویدا تێ پەریبوون.

هه‌موو شەوێ ئه‌ستێره‌ی کاروانکۆزه‌ به‌سەر دارکازە‌که‌وه تا رۆژ هه‌ل‌ده‌هات ده‌ج‌ری‌وایه‌وه و رێبه‌ری کاروانی وێڵی ده‌کرد و به‌هاواری لێقه‌وماو و دام‌اوانه‌وه ده‌چوو.

حوسق گوتی:

«تۆ من چت بێ ده‌لیم وای بێ راگه‌یه‌نه. ده‌بێ؟»

گولبە‌هار چوو ئەوێ، دارکازە‌که‌ی، شیبانه‌ی درکه‌که‌ی پیری کاروانی ماچ کرد. دوعا و سه‌لامی حوسقی راگه‌یان‌دێ. پیر تکای قوبوول کرد. چاوه‌ شینه‌کانی پیری کاروان له‌ ستێران ده‌چوون. خۆشی له‌ کانی‌اوێکی ساف و پوون ده‌چوو، پاک و خاوێن و بێ خه‌وش. گولبە‌هار له‌ به‌رده‌می وه‌نیازێ هات و سێ جارانی شان ماچ کرد، گوتی:

«پیرم، سه‌رقافله‌چییه‌کم و هاتومه‌ خاک و پات، سه‌رقافله‌چییه‌کم له‌ چیا و چۆلان وێڵ و سه‌رگه‌ردان بووم و هاتومه‌ به‌ر ئاستانه‌که‌ت، رێگام لێ ون بووه و چه‌واشه‌ و سه‌راسیمه‌ بووم. سه‌رقافله‌چییه‌کم له‌سه‌ر چیا‌ی ئاگری تۆف و وه‌یشوومه‌ گرتوومی و تۆ فریامان نه‌که‌وی هه‌موومان تیک و پیک ده‌شکین. په‌له‌وه‌ریکی نیوه‌ گیانم و به‌سه‌ر چلێک له‌ چلی ئەو دار کازە‌ی به‌رمالیتانه‌وه نیشتموه‌وه. بالنده‌ی درم و مدووکه‌وتوون و بێ ده‌ره‌تانم. جه‌رگم هه‌ل‌ده‌کۆلن.»

پیری کاروان پاشا نوهی سمیری نهستیره‌ی شینی
سه‌ر مالی خزی کرد. بی‌ری کرده‌وه.

حالشربی کچه زۆری کار له پیر کرد. چهیرانی شۆخی و جوانییهکهی بوو،
گوئی:

«دەردی خۆتم لەبۆ هەلژێه کچم».

گۆلبەهار حیکایهتەکهی سەر لەبەر بۆ ویش گێژپایهوه. پیر دەستی به نێو
ردینیدا هینا و ئەندیشه دای گرت. پاشان چاوی بریه ئەستیرهی کاروانکوژه
که جریوه جریوی بوو و وهکو کۆمهله ناگریکی شین بهسەر مالهکهوهی
ههلواسرابوو. زۆری بیرکردهوه، هیندهی بیرکردهوه، گۆلبههاری لهپیش دم و
ومچۆکان هاتیوو و لهشی سپ بوویوو.

پاشان گوئی:

«برۆ کچم، پیش نهوهی لهسەری ئەحمەد بدری، شتھایهک پوو دهن. پیش
وهی لهسەری سوؤفی و موسابهگ بدری. ئەستیرهکه لایهکی رهش بووهوه،
لایهکهی دیکهی رووناکه. برۆ کچم خوا به کامی دلی خۆت لهگهڵ بکا و به
ناواتی خۆت بگهی، بچۆ به ئاسنگەر بلێ بیرتک له چارهسەری ئەسپهکه
دمکرتتوه. بچۆ پیتی بلێ و تروه بی».

گۆلبەهار لهوئ جوی بووهوه. سەری گێژ بوویوو. ئەو ترووسکه ناواتهی له
دلیدا بوو تهختی گهشاهه. ههستا چوو سهراپی، دهستی به چاوهنۆپی کرد.
به لام به جارێ شاکهشکه بوویوو، خۆی پتی نهدهگیرا. برۆای به پیر، به
ئاسنگههکه، به دار کاژمهکه، به ئەستیرهی کاروانکوژه، برۆای به ههمووان
بوو. باویشی تا دهات، تا رۆژی لهسەردانی نێزیکتر دهبووهوه، هیندهی دیکه
رکی پهههی دهستاند و وه ههوزهل دمکوت. کهسی لێ نێزیک نهدهکهوتتوه،
کهسی نهدهدواند.

به تاقی تهنیا، لهو کۆشک و سهراپهدا، بۆلۆنتیک، قههیهک بوویوايه ههه له
خۆرا ههلهدمچوو و به جارێ هار و شیتت دهبوو. رهنگی زهره ههلهگه پابوو،
گوئی داخووبابوو پشتی کۆم بوویوهوه. نهوهی پووکاندبوویهوه، نهوهی بهو
دهردهی بردبوو، شتھایهک ههبوون لهو کارهدا که پهلهی ناویتبا سەر شهههف

و ئابرووی، به لّام چی بوو؟ بۆ خۆشی نهیدمزانئ.

گولبهار ئیدی دهرسا سهر له زیندانئ بڊا. مه مۆش وهکو ناساغیک، نه خۆشیک، بئ چارهیهک، بهو په ری پروخۆشی و دم و دووئکی خۆشهوهی دهعاملانڊ و بهو حاله وه هه موو شتیکی له بن پئی نابوو و په روی به هیچ نه مابوو. مه مۆ له هه موو هه لّس و کهوتیکیدا، خو و رهفتاری خاوهن بههریهک، خوا پیداوئکی له دنیا وهرهز، له خۆبووردووی تیدا بهدی دهکرا. نیگایهکی سۆزایی هئند خه ماوی، هئند نا ئومیدانه، هئند قوول له چاومکانیدا په نگابووه، که له چاوی هیچ کهسیکی دیکدا، بگره له چاوی هیچ مرۆیهکی دیکدا نهیدیتبوو. نیگای بهردی، ئاسنی دهسمی، جهرگی پیاری دهبری. خه م و خهفتهی هه موو دنیا، خۆشی و شادیی هه موو دنیا له چاوی ئەم پیاهه روخسار وهک ئی خاوهن بههریهدا قهتیس مابوو. گولبهار لهوئ شهوتوه زۆری بیر له مه مۆ کردبووه. هه ر راسپیرییهکی بئ راسپاردبا بهو په ری ملکه چییهوه، وهکو جادووی لئ کرابئ، بۆ جیبه جئ دهکرد و زۆر به په زامهندی و بهخته وهرییهکی بئ سنورهوه. گولبهار لهو بروایه دا بوو نه کهر گوتبای مه مۆ رۆچی خۆتم بۆ دهرینه، مه مۆ له خۆشییان شاگهشکه دهبوو. مه مۆ بهنگی بوو؟ سۆزایی و عاشق بوو؟ نه کهر واشبا لهوانه بوو به نهحمه دی که یاندا و بهوپه ری شادیشهوه؟ شادی و خۆشیی کهوره، کوئ و کهسه ری کهورهی دنیا، له پئستییهوه له چاوییهوه، فیچقهی دهکرد.

«مه مۆ، مه مۆی خزممان، تا مردن قهت ئەو چاکه یهت له بیر ناکه م، تا ئەو رۆچه لهو بهدنه دا مابئ، قهتت فرامۆش ناکه م.»

گولبهار بئ نهوهی خۆپیشانی مه مۆ بڊا، له پئش دهرکهی زیندان وهستابوو.

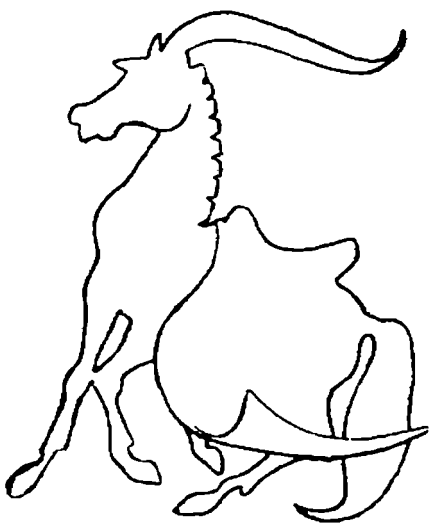
شه و بوو. ناورینگ تۆیه ل تۆیه ل له دهرکهی ئاسنگه ر دهرده په رییه نیو تاریکایی شه وگار هوه. ستیران، بهو شهوی وا ساف و ساماله ی چیا ی ناگری، ورد و درشت به رووی ئاسماندا په رش و بلاو بووبووهوه. دنیا کپ و کشومات بوو. ته نانهت سر وهی کزه بایه کیش نه ده هات. گولبهار، به

شوه‌نخوونی، رۆژی له بهر په‌نجاره‌ کرده‌وه. له‌گه‌ڵ گزنگی رۆژی، له‌خۆشییان دلی هاته‌ سه‌ر لێوان. ئه‌سپێکی ره‌خت و زینکراو له‌ پێش دهرکه‌ی دووکانی ئاسنگه‌ر وه‌ستابوو. زۆری نه‌خایاند، ئاسنگه‌ر له‌ دووکان وه‌دهرکه‌وت سواری ئه‌سپه‌که‌ بوو و پێ و راست به‌ره‌و چیا هه‌لکش. گۆله‌هار ده‌یزانی بۆ کوێ ده‌چی؟ له‌وه‌دا دوودل بوو که‌ ئه‌سپه‌که‌ دیتیته‌وه.

ده‌نگ و باسی ئه‌وه‌ی که‌ حوسۆ به‌ مۆزی پیری کاروان چوووه‌و چیا، ئه‌سپه‌که‌ بیتیته‌وه‌ له‌ سه‌رانسه‌ری ناوچه‌که‌دا بلأبووه‌وه. چیا ئاگری به‌ جارێ و مخۆشی خۆشیی که‌وت. حوسۆ بی و مۆزی پیری کاروانی بی بی و بۆ چیا یییانی برده‌بی و به‌ ده‌ستی خالی بگه‌رتنه‌وه‌ شتی وا نه‌دبوو و نه‌دکرا. ئه‌وه‌ی دژی مۆزی پیری کاروان وه‌ستابا و که‌له‌وه‌مکیشیه‌کی کردبا، پرووی به‌ خاکی به‌ر پێدا نه‌سووبا له‌ داکی خۆی نه‌بووبوو و له‌و ده‌ورو به‌رهدا نه‌هاتبووه‌ دنیاوه. به‌گه‌ کورده‌کان باوی موسابه‌گ، هه‌ر که‌ خه‌به‌ریان بیسته‌وه، که‌وله‌ بزنیان له‌ به‌ر هه‌لکش، کلاوی لویان له‌سه‌ر کرد، له‌گه‌ڵ سواره‌کانیاندا داوه‌رینه‌ نێو شاری با‌یزیده‌وه. هه‌موو دلخۆش و شاد بوون. به‌لام که‌سیش له‌ سۆنگه‌ی ئه‌و کاره‌ نه‌ده‌گه‌شت. باشه‌ پیری کاروانیکی هێنده‌ گه‌وره‌ و مه‌زن چۆن خۆی له‌و کاره‌ وه‌ردابوو؟ سه‌باره‌ت به‌ ئه‌سپێک له‌ ملدانی سێ که‌سانی له‌ کوێ بیسته‌بووه‌وه؟ پیری کاروان چ پێوه‌ندییه‌کی به‌و دنیاوه‌وه، به‌ کاروباری ئه‌و دنیاوه‌وه‌ نه‌بوو.

هیتشتا سێ رۆژی ما‌بوو له‌ سه‌ریان بده‌ن. هاتو حوسۆی ئاسنگه‌ر تا ئه‌وێ رۆژی نه‌گه‌راوه‌؟ نا، ئه‌وه‌ بوو شادی و خۆشی له‌ بینیاندا تاساندبوو و به‌ جارێکی سه‌ر و دل گرتبوون.

مه‌حموود خانیش ئه‌و خه‌به‌ره‌ی بیسته‌وه. له‌ رکان شیت و هار بوو. هه‌رچی به‌ زاردا هات، له‌ پاشمله، گوتیه‌ پیری کاروان. جا چه‌ندی ما‌بوو بۆ رۆژی هه‌ینی؟ جگه‌ له‌وه‌ش چیا یییه‌کانیش وه‌نه‌بی ئه‌سپه‌که‌یان بدا‌باوه. ئه‌و گورگه‌ درانه‌ نه‌کو هه‌ر مۆره‌که‌ی پیری کاروانیان نه‌ده‌ناسی، بۆچی خۆشی چووبا ئه‌سپه‌که‌یان ده‌داوه. ئه‌وا داشیان‌وه.

حوسوی ناسنگر ناسپهکه له چیاى ناگرى دینیتهوه و
له پیش دهرکهى سهراى پاشادا دهیبهستینهوه

محمود خان لاسرا ناستوند مہر مہرہ رنګاو رنګہ کھیدا ہر دہات و
دھچو دھیقیزاند:

«جا با بیشیہیتنہوہ، با بیشیہیتنہوہ، نسیپہکم لپیش دہرکھش بق
بیہستنہوہ، خوا نابی بہ دوو، رژی ہیینی سہریان لاسر برجی قہلاتی
دہہ پینم. لاشہکانیشیان داوتہ بہر سہگان. نہوانہ کہسانتکن بق نسیپتک
سہریان لہ دژی عوسمانلی راست کردوہتہوہ. لہکھل تاریک و روونان دہہ
خوتنیان بریژی، خق یہکجا نا، نہو مہندہبوورہ، نہو یاخییہ، نہو سقویہ
تہمن ہزار سالہ.»

لہنګاو حوسق نیوارہی پینج شہمہ نسیپہکھی ہینایہوہ، بہ دہرگانہی
کہرہی سہراوہی بہستہوہ. شنہی جیژنیک لہ ہموو کووچہ و کولانی شار
ہلی کرد. ہموو کہستک خقی بہ ہرگی جوان و پہراخ پوشتہ کردہوہ.
ژنان خویان لہ تہل و نالا و والا دا.

کولبہار لہ خوشیان شیت و شاگہشکہ بوو. بی نہوہی بیر لہ حالی مہمق
بکاتہوہ، یہکسہر رای کرد بق کن نہحمہد، ہیچ ہستی بہ کوران و رنګ
پرووکانی مہمق نہکرد. چاوہ رہشہ جوانہکانی بہ کول و کہسہرتکی کاریہوہ
بہ قولدا چووہوون. نیشتبووہ نیو تہناییبیہک. لہو دنیا بی سہر و شوتنہدا،
وہکو بہ تاقی تہنیا و ہملہ کہوتبی و ابوو. کاتیکی کلیلہکانی بہ زور، بہ بی
حالی، لہہر پشت دہرتنان و دانی بہ کولبہار، دہتگوت دہستہکانی نہماون.
کلیلہکان لہ خورا، کہوتنہ نیو دہستی کولبہار. مہمق قاج و قولی بہیہکدا
نالان و بہرہو دہرکھی سہرایت چوو. کہ لہ دہرکھی سہراوہ چاری بہ نسیپہک
کہوت نہختی بہ خویدا ہاتہوہ. نسیپہک لہ ویندہری بہستہرابووہوہ،
وہستابوو، سہری بلند کردیوو، بوئی بہ شہوکارہوہ دہکرد. لہوہتی
کہر ابووہوہ کہسی تخوون نہکہوتیوو. رہخت و زہمبہری بہو شہوہ، کز کز،
دہبریقاییہوہ. بہ چاویکی دوژمانہی پر سامہوہ نقریہ نسیپہک. خقی پی
نہگیرابا بہ شیرئ سہری لہ لہشی جوئی دہکردہوہ. نہو نیازہی ہر لہ بیر
خقی نہدہبردہوہ، دہستی لہسہر مشتووی شیر، زور توورہ و بہ نیازتکی لہ

توانا بە دەری کوشتنهوه گلابوو و بە دەوری ئەسپهکهدا دمخولاهوه. هه‌موو له‌شی له‌ژێر ئاره‌مه‌دا ده‌تگوت ده‌ ئاوێ که‌وتوه و هاتووته‌ ده‌ر، وشکایی به‌ له‌شه‌وه نه‌ما‌بوو.

له‌سه‌ر بانی زیندانێ له‌ ژوو‌ره‌ کۆنه‌ به‌تاله‌که‌ی نۆبه‌داران هه‌ر به‌ ته‌واوی له‌سه‌ر هه‌لدێره‌که‌، گۆلبه‌هار و ئەحمه‌د باوه‌شیان به‌یه‌که‌دا کردبوو و شه‌ویش به‌ هه‌وری شادی ئەسپێک دایپۆشیبوو. ئیدی به‌ جارێ به‌ر سی‌لاوی ئەوینتکی پاک و ئاسمانی که‌وتبوون و له‌ خۆچوو‌بوون. له‌ کاتی سه‌رمه‌رگدا، دوا‌لداری، دل‌داری ته‌مه‌نتکیان له‌ چاو‌ترووکاندنێکه‌دا، له‌ شه‌رتکه‌دا په‌نگاندبووه‌وه. خۆنیا‌ن له‌ شاده‌مارییه‌که‌یدا ده‌گه‌را. گرێکی ترسناک، له‌شی رووتیانی پتکه‌وه‌ جۆش دابوو. له‌ شیبانه‌ی مه‌رگدا نه‌بووبان، به‌و په‌نگه‌ ده‌بوونه‌ یه‌ک دل و یه‌ک گیان، له‌ سووتمانی ئەویندا، دل‌داریدا به‌و جۆره‌ به‌یه‌که‌دا جۆشیان نه‌دمخوارد.

مه‌مۆ سه‌ر له‌ به‌رمه‌بیانی، هه‌رتکانی له‌ جیگا کۆنه‌که‌ی نۆبه‌دار، له‌ که‌نار هه‌لدێره‌که‌ دیته‌وه. خۆیان به‌ فه‌روه‌ پان و پۆره‌ که‌وله‌ مامزه‌که‌ی ئەحمه‌ده‌وه پتچابوووه‌ و بووبوون به‌ یه‌ک مرۆ، ئیدی به‌و په‌نگه‌ پۆج به‌ پۆچه‌وه‌. رووناکیی نیوه‌ تاریکی شه‌به‌قیان به‌سه‌ردا باری. مه‌مۆ ده‌ست به‌ شیرێ رووته‌وه، له‌ هه‌ژمه‌تان هه‌موو ده‌م و لێوی خۆی کرۆشتبوو، سمێلی هه‌موو رنیبوووه‌، ده‌م و چاوی خلتانی خۆین بوو.

روخساری گۆلبه‌هار له‌به‌ر رووناکی تاریک و روونان به‌خته‌وه‌ری مندا‌لتیکی تیدا دمخویندراوه‌. مه‌مۆ له‌و به‌ری وه‌ستا، به‌ سه‌رسامییه‌که‌وه‌ له‌ روخساری نۆری. پک و توورمیییه‌که‌ی به‌ره‌ نیشته‌وه‌، شیره‌ درێژمه‌که‌ی ده‌ کیلان ئاویته‌وه، له‌وێ جوی بووه‌وه.

دیسان گه‌راوه‌ کن ئەسپه‌که‌ی. هه‌میسان په‌گی وه‌شاخ و بالان که‌وت. به‌ فێ لته‌هاتنیکه‌وه‌ به‌چوار دەوری ئەسپه‌که‌دا خولاهوه، ئاره‌قه‌ی شین و مۆری کردوه، سه‌ره‌له‌نوێ شیرێ هه‌لکیشا. ده‌ست به‌ شیرێ رووته‌وه‌ به‌بێ حالییه‌کی شیتانه‌وه‌ به‌ره‌و هه‌لدێری کن سه‌را رای کرد، چوو‌ه‌ خواری،

که پراوه. هرچی دهرکه و مهرکه هه بوون هه مووی کردنه وه، دهیوست هرچی له سهرادا هه ن و نین ملیان بیه پیتنی. هرچی گیانله بهر بوون بیانکوژی. پتی بهره و زیندانی به کیش کرد. دهست به شیرموه، دیسان له پیش دهرکه ی زنجه کۆنه که ی نۆبه داران پراوه ستا. روخساری گولبه هار ئه وه ده می پروناکتر بوو بووه وه. ده می کردبووه وه، ددانه کانی وه کو ددانی مندا له به دیار که وتبوون، غه مزه کانی هیتده ی دیکه جوانتر بوو بوون، قژی دهم و چاوی ئه حمه دی داپوشیبوو. مه مق هر که چاوی به و روخساره که وت واقعی ورما. وای سهیر ده کرد، عومریک، هه زار سال، لپی تیز نه ده بوو. به لام دنیا له پرژبوونه وه دابوو، هیتده ی نه مابوو وه خه بهر بێن. مه مق ویتساکه، که به سه رسامیه وه ده یقویه گولبه هار، له و بیر و خه یالی شه وئ کردبوونیه وه شه رمه زار بوو. هر سهیری ده کرد و سهیری ده کرد، سه روسیمای وه کو جاریکی دیکه ی نه بینیته وه، به جۆری له بیلبله ی چاوانی نه خش ده کرد که قهت کویر نه بیته وه. مه مق نه رم بووه وه، دامرکاوه، شه رمه زار بوو، دیسان فیتی لی هات. پاشان چه ند جاریک دیسان که پراوه زنجه که و له روخساری گولبه هار که تا ده هات که شتر و جوانتر ده بووه وه، سه رسام بوو.

گولبه هار ناخریه که ی وه خه بهر هات، ئه وه ی به و به ره به یانه به شیر ی پروته وه هاتبووه سهریان دیتی و لیشی پرون بووه وه که مه مقیه و نیازی چیه، نه ختی پتری خق خزنده باخه لی ئه حمه ده وه. ئه و کاره به و په رنگه بپریته وه چاتره. ئه حمه دیش چاوی به و شیر به دهسته که وت، جووله ی نه کرد. ئه ویش خقی خزنده باخه لی گولبه هاره وه، کوتی: هر به و په رنگه چاتره، خق کاره که بی نه نامه.

هه ناسه یان له بهر خق بریبوو. شیرمه که له بهر پروناکی شه بق وه کو دلۆبه ئاوتیک به هه واوه قه تیس مابوو، چاوه نۆ بوون، ها ئیستا، ها نه ختیکی دی به سه ریاندا بهر ده بیته وه. مه مق سی جارانی شیر به هه موو هیتزکییه وه له هر دوو دلدار بلند کرد، به لام دهستی نه یهینا دای وه شینتی. مه مق ده یبینی چۆن لیک ئالابوون و چۆنیان به و په رنگه چاوه نۆری مردن بوو.

مہمق بہ شیری پروتہوہ بہسہر گولبہہار و
نہحمہدموہ ومستاوہ.

مەمۆ ديسان بەرەو دەرکەى سەرا چووهو زگ ئەسپەکەى، ديسان شيرى
 ھەلکيتشا. نۆزەداران نۆزەيان دەگۆرى. شیتانە بە شيرى ڕووتەو چاوى
 پەرببوو تەوقى سەرى، بە تاو جارێ ھەلى دەکوئا سەر ئەسپەکە و جارێ
 دەگەراو زیندان و ھەروا دەھات و دەچوو بريسک و باسکى چەخماخەى لە
 شيرە دريژەکەى دەپرژا. لە ئاکامدا شيرەکەى بە بەردە چينکە شينەکانى
 زیندانيدا کيتشا. سەرا، ھەموو شارى بايزيد، تیکرا گوئيان لە زرينگانەوھى
 شيرەکە بوو. شير ھەپروون ھەپروون بوو، ھەر ريزەبيکى بۆ لايەکى پەرى.

ئەنجا ھاتە کولبە کۆنەکەى نۆزەداران. نەختیکى دیکەشى مات و سەرسام
 نۆرینى. ئیدی بە جارێ کەف و کولى نیشتبووھو و بە جارێ گەشتبووھ
 مەقام و پلەى پياوچاکان.

بەبى ئاھيەکەوھ گوئى:

«وا ڕۆژ بووھو، ئەم خەوھ بوو بەچى؟»

ئەوان خزابوونە نيو باوھشى يەکەوھ و ھيتشا چاوەنۆرى ئەوھ بوون کەنگى
 کارەساتەکەيان بەسەر دى.

مەمۆ گوئى: «دنيا ڕۆژە، ھەلستن، با يەکتک نەتانبينى. خيراکەن». ئیدی
 چووه دەرئ.

ھەردوو دلداريش لە ژێر ھەورى ئەوينى زێرين وەدەرکەوتن. گولبەھار بەرەو
 دەرکەى سەرا راى کرد. ئەسپەکە لەوئى بۆ خۆى جوان جوان راوھستابوو. زێر
 و زەبەند و زێو و زەمبەر و سوورمەى رەختەکەى لەگەل بريسک و باسکى
 تيشکى ڕۆژدا وەجوتبوش کەوتبوون و دەچريسکانەوھ.

گولبەھار بەرانبەر ڕۆژى تازە ھەلاتوو، بەو پەرى بەختەوھريیەوھ قەدەرئ
 کيتشى باسک و باھووى خۆى دا.

وا ئەسپ گەراوھ، ئیدی ئەحمەد دەرپوا، ئیدی جاریکى دیکەى قەت قەت
 نەدەبينیەوھ، بەختەوھرى تەواوى عەمریک دەو دلداريیە تەمەن کورتەدا
 دەپراوھ. سەرانسەرى عەمریک، گر گر، بەو تەنيا شەوھوھ گيرسابووھوھ و

تامی هەر ئه‌وێ شه‌وێ ژیا‌بوو.

کوله‌هار کوتی:

«زۆر شوکوور بۆ ئه‌و پوژه‌هه‌لاتوو، زۆر شوکوور بۆ ئه‌و چیا به‌ بریق و باقه، زۆر شوکوور بۆ خولقینه‌ری، به‌سه‌ ئیدی، ئه‌مه‌ زۆره‌. زۆر شوکوور ...»
پوژه‌هه‌لاتبوو، هینده‌ی مناره‌یه‌ک بلند بووبوووه‌. به‌گه‌ کورده‌کان به‌ شادییه‌وه‌، گران گران، قیت و قوژ، شیریی درێژ درێژ و زه‌لام و زه‌لامیان به‌ به‌ر پشته‌وه‌، یه‌که‌ یه‌که‌، دوو دوو بۆ سه‌را ده‌هاتن. هەر که‌سیک ده‌هات خولگی به‌ ده‌وری ئه‌سپه‌که‌ی پیتش ده‌رکه‌ی سه‌رادا دمخوارد و ورد و باریکیان به‌چاو داده‌بیتزا، ئه‌وجا زۆر به‌ سه‌رگرانی و سه‌لارانه‌ و ریزه‌وه‌ له‌ ئه‌سپه‌که‌ هه‌لده‌بران و ده‌چوونه‌ ژووری بۆ نێو سه‌را.

له‌ دیومخانی گه‌وره‌ و به‌رینی چهند ئه‌ستوندی سه‌راوه‌ دهنگه‌ دهنگ ده‌هات، مه‌حموودخان په‌رنگی په‌ریبوو. له‌ رکان ده‌له‌رزی، ده‌یگوت: «ئهو ئه‌سپه‌ ئه‌سپی من نییه‌، ئیتمه‌ ملمان له‌ پیتش پیری کاروانی له‌ موو باریکتره‌، به‌لام ئهو ئه‌سپه‌ ئی من نییه‌. پوژی هه‌ینی له‌گه‌ل شیرهی شه‌به‌قدا ده‌بی له‌ ملیان بدری.»

مسته‌فا به‌گی سه‌رۆک هۆزی زیلان هه‌لی دای، کوتی:

«ئهن ئه‌سپه‌که‌ت ده‌ناسمه‌وه‌، پاشا، ئهو ئه‌سپه‌ ئه‌سپه‌که‌ی خۆته‌». ئیدی ئهو قسه‌یه‌ به‌شی هینده‌ی کرد که‌ پاشای به‌ جاری پتی هار و شیت بی. «هۆ هۆ، به‌گ، به‌گ، له‌گه‌ل توومه‌. یانه‌ تۆش یه‌کیکی له‌وان؟ ده‌نا تۆش؟»

به‌گه‌کانی دی کوتیان:

«پاشا، ئهو شتیکی دی مه‌به‌ست بوو، ئه‌توو به‌ پیچه‌وانه‌ تێ گه‌یشتی.»

کوتیان:

«ئه‌سته‌غیرولا، پاشا، ئیتمه‌ خراپمان تێ گه‌یاندی. تۆ قه‌ت به‌ پیچه‌وانه‌ تێ ده‌گه‌ی؟»

ئیدی به‌گه‌کان کربوون، جاریکی دی زمانیان هه‌لنه‌هیناوه‌. شادیان له‌ بین کیرا.

«به‌لئی به‌گینه، سه‌مینتی رۆژی هه‌ینی ئه‌و دزانه‌ی ئه‌سه‌په‌که‌یان بر دووم و تا ئیستا بۆیان نه‌گه‌تیاومه‌وه له‌گه‌ل شیره‌ی شه‌به‌قدا، له‌ برجی قه‌لایێ، له‌ پیش چاوی هه‌موو ده‌ستدا و ته‌بعه‌ی عوسمانلی له‌ سه‌ریان ده‌درئ. هه‌ر ئیستا کانی چارکیشان وه‌نتو کووچه و بازاری ده‌خه‌م بانگ رایه‌لن و چاران بکیشن.»

به‌گه‌ کورده‌کان ده‌سته و سینه، به‌ دل و ده‌روونیکێ پر له‌ نیازی سه‌رکیشیه‌وه، له‌ سه‌راوه هه‌ره‌سیان هه‌تئا، وه‌ده‌ر که‌وتن. دیسان به‌ ده‌وری ئه‌سه‌په‌که‌دا سه‌ر و خولیان خوارد و به‌ چاو ورد وردیان بێژا، گو‌تیا‌ن:

«ئه‌مه ئه‌سه‌په‌که‌ی خۆیه‌تی، وه‌للا وه‌ بیللا خۆیه‌تی، ئه‌وه دروشمه‌که‌ی، ئه‌وه ره‌خت و زینه‌که‌ی، هه‌موو خۆیه‌تی.»

«باشه سه‌باره‌ت به‌ چی پاشا له‌م سێ پیاوه ئالوه و به‌ رکدا چوه‌؟ له‌ سۆنگه‌ی چی له‌ سه‌ریان ده‌دا؟»

پاشان گو‌تیا‌ن:

«با له‌سه‌ریان بدا، خۆ تۆ له‌ بۆ رۆژی قیامه‌تی هه‌لناگیرئ.»

هه‌موو به‌ یه‌ک ده‌نگ، نرکاندیا‌ن:

«هه‌لناگیرئ.»

دوا‌ی هه‌موو شار به‌و کاره‌ سه‌سیا. چارکیش چاریان به‌ هه‌موو کووچه و بازاراندا رایه‌شت، نیو و تاوانی ئه‌و که‌سانه‌ی له‌ ملیان ده‌درا ئاشکرا کرد.

حوسۆی ئاسن‌گه‌ر له‌ داخان شیت و هار بوو، کو‌تکاسنی به‌ ده‌سته‌وه، وه‌کو تۆیه‌لی توورپه‌یی و رک هاته به‌ر ده‌رکه‌ی سه‌رایێ قیزاندی، گرماندی:

«ئه‌مه زولم و بێ دادیه‌ پاشا، ئه‌مه سته‌م و زۆردارییه، ئه‌م بێ دادی و زۆرداریه‌ت هه‌ر وا بۆ به‌سه‌ر ناچئ. هه‌ر وا درۆژه ناکیشنی. ئه‌سه‌پ ئه‌سه‌پی خۆته پاشا. ئه‌توو شایانی ئه‌و ئه‌سه‌په‌ نی، به‌لام ئه‌سه‌پی تۆیه. من درۆ ناکه‌م، ئه‌من به‌ ده‌ستی خۆم ئه‌سه‌په‌که‌م هه‌تئاپه‌وه پاشا، ئه‌سه‌پ ئه‌سه‌پی تۆیه.»

پاشان چوو ده‌سته ریشمه‌ی ئه‌سه‌په‌که‌ی له‌ ئالقه‌به‌ندی ده‌رکه‌ی سه‌رایێ

ترازاند و لیتی که را، کوتی:

«تۆ شایسته‌ی نهو ئه‌سپه نی پاشا، تۆ شیایوی مروّقایه‌تی نی پاشا ... تۆ،
تۆ، تۆ، شیایوی نی ...»

ئه‌سپه‌که سه‌ربه‌خۆ وه‌نیو شاری که‌وت، مال به مال، دووکان به دووکان
هموو بایزید که‌را، پاشان که‌راوه مه‌یدانی، سه‌ری بلّند کرد، کونه که‌پووی
کرده‌وه، تا توانی بۆنی به هه‌واوه کرد، ئینجا به هه‌موو توانسته‌یه و هیلانیک
هیلانیدی نه‌رز و ناسمانی هیتنا ناله و گریان، ناگری دهنگی دایه‌وه. نه‌سپی
گۆزین کلکی ره‌پ کرد، یه‌ک دوو جاران وه‌کو بیه‌وی بفری، وه‌شاخ و بالان
که‌وت. پاشان به‌ره‌و چیا ری و راست دای کیشا و وه‌کو نه‌ستیره‌یه‌ک کشا و
له‌که‌ل ناوا بوو.

ئه‌وانه‌ی گۆتیان له هیله‌ی نه‌سپه‌که بوو، گۆتیان:

«ئه‌م پاشایه له ره‌گ دهرنایه و نابریته‌وه.»

میرغه‌زه‌به‌بان بیوره که‌وره و گرانه‌کانیان له هه‌سان دهدا و خۆیان بۆ
سبه‌ینی ناماده ده‌کرد.

گۆلبه‌هار شیت و شوور بووبوو، هه‌رچه‌ندی ده‌کرد جیگه‌ی به خۆی
نه‌ده‌گرت و له‌و کۆشک و سه‌رایه‌دا وه‌کو مردوو تا ئیوارێ خولاوه، هه‌ر که
ئیوارێ داهات و دانه‌هات، بوو به شه‌و و نه‌بوو به شه‌و راست و په‌وان دای
کیشا بۆ دووکانی ناسنگه‌ر چوو.

حوسۆ به پیرییه‌وه هات، کوتی:

«چ پکه‌ین کچم، چمان له ده‌ست نه‌هات. ئیدی چی دیکه‌شمان له ده‌ست
نایێ. پیریش چ ناکا. نه‌منیش چم نه‌کرد. چاره‌نووس وایه، چ بکه‌ین.»

گۆلبه‌هار له ژیره‌وه دایه کۆلی گریانێ، له دلی خۆیدا کوتی:

«دهرمانداوی ده‌که‌م، ژه‌هری ده‌ده‌می. ژه‌هری ماره بۆری ناگریی ده‌ده‌می.
ژه‌هریکی ده‌ده‌می هیتنده‌ی چاو بکه‌یه‌وه و دایخه‌ی و له‌به‌ر هه‌تا ورا نه‌گاته به‌ر
سێبه‌ری ده‌موده‌ست بیکۆژی و هه‌ناسه‌ی له‌به‌ر ببری. نایه‌لم بژی.»

که رایه‌وه سه‌را. له یوسف گه‌را، دیتیه‌وه. یوسف هیچی به هیچ نه‌کرد؟ بگره هر نه‌شیدواند. سه‌ره‌رای نه‌وش هیند دژمنانه‌ی نۆری، هیند به پرکه‌وه‌ی ته‌ماشا کرد، گولبه‌هار له راستی خۆی ره‌ق بوو. ناچار غاری دا کن کویتخا دهره‌کی. بابی سمایلی کویتخا دهره‌کی زۆر خاتر ده‌گرت، قه‌تی له قسان دهرنه‌ده‌چوو. سمایل ناغاش ئاگری لێ ده‌بووه‌وه. ئه‌وجا بریاری دا ده‌ست و دامینی دایکی بی و به‌لکو دایک و فرزندێ ئه‌و کاره‌ی جیبه‌جی بکا. نه‌خیر له دایکشی نیتزیک نه‌که‌وته‌وه. هه‌رچی له سه‌رادا هه‌بوو، هه‌موو که‌سێ، دیواره‌کان، نه‌ستوند و کۆله‌که‌ مه‌رهم‌پان، رایه‌خ و مافه‌وری کورده‌واری، ته‌نانه‌ت پشیله‌ زه‌لامه‌کانی وانیش که‌ چاو‌تکیان شین و چاو‌تکیان زه‌رد‌تکی زێرین و زۆری خۆش ده‌ویستن هه‌مووی لێ بووبوون به‌ دوژمن. دوژمنانه‌یان سه‌یر ده‌کرد. پشیله‌ خۆشه‌ویسته‌که‌ی، که‌ له‌ نێو جیگادا به‌ختیوی کردبوو و چاوی له‌به‌ر روونکایی زه‌رد و شین ده‌چوووه‌وه له‌ باوه‌ش کرد، به‌ گریان‌وه‌ هاته‌ دوو، گو‌تی:

«پشیله‌که‌م، پشیله‌ سه‌بیه‌که‌م، چاو زێرینه‌که‌م. له‌گه‌ل تۆمه‌، تۆ له‌ دهردی من بگه‌، وا خه‌ریکن ئه‌و نه‌حمه‌ده‌ی که‌ له‌ پریتکدا دیتمه‌وه‌ و له‌ پریتکدا ونم کرد ده‌کوژن، هه‌لۆی سه‌ر چیا‌یان، سه‌ودای دلی من بوو».

ئیدی گولبه‌هار قه‌ده‌ری قسه‌ی کرد و به‌ تانیدا چوو. پشیله‌که‌ له‌ باوه‌شیدا بووبوو به‌ گلۆله‌یه‌ک میاوه‌ میاوه‌، تا ده‌هات نوقمی تاریکاییی ده‌بوو و سه‌ری به‌ دیواری نا‌ه‌وم‌ت‌دیه‌کدا ده‌ته‌قی و به‌ جاری گیتز و ویتز ده‌بوو، حالی شر و په‌ریشان ده‌بوو.

«سه‌بیا‌نێ له‌ سه‌ری نه‌حمه‌دی ده‌ده‌ن، پشیله‌که‌م. ده‌یکوژن، گو‌یت لێیه‌؟ به‌زه‌میم پێدا دیته‌وه‌، هه‌ناوم ده‌سووتی. ئه‌منیش خۆم ده‌کوژم پشیله‌که‌م».

پشیله‌ به‌ باوه‌شیه‌وه‌ له‌ حالی خه‌ور‌ت‌دیدا به‌ره‌و دهرکه‌ی زیندانی چوو. پشیله‌که‌ که‌رم و گو‌ر، تا ده‌هات پتری ده‌میا‌واند.

دهرکه‌ی زیندان سارد بوو. مه‌مۆی وه‌ردیان خۆی به‌سه‌ر شیره‌ زه‌لامه‌که‌یدا

دابوو، خۆی به فهروه کهوله مامزه کهی که تا سه رچۆکان دههات پیتجا بووه. دهه
دهم و چاوه درتژکۆله جوانه کهی، چاوه ره شهکانی، ریتنه نه به نووسییه
لووله کهی، له خهم و دلته نگیدا نوقم بووبوون.

«نه منیش سبهینتی له گهله به ره به یانتی، که له ملی ئه و دههه، خۆم له
ههله تیره که را به سه ره لاشه که یدا داویمه خوار».

له خۆ چوو بوو. نهیزانی مه مۆ، ئه و قسانه ی بیست یانه، نه.

«مه مۆ، مه مۆ، زۆرت چاکه و پیاوتمی ده گهله کردم. جارێکی دیکه شمان به
یهک بگه یه نه.»

پاشان به پچر پچر، وهکو بخنکی، خۆشی نهیزانی چ دهلی.

«مه مۆ، مه ره مۆسی که، با برۆ. مه مۆ هیتدهم خاترت له کن نییه؟»

پشیله کهی فری دا عاردی، به دهستی مه مۆ وه نووسا، مه مۆ وهکو جادووی
لی کرابی وای لی به سه ره هات.

«مه مۆی شیر به دهست، چاوی ره شی دهمنی بلتسهت، قامکی وهکو
قهلهت، شان و باهووی به هیزت، به ژنی بلتت هه نه مه مۆ، که سم مه مۆ.
ئه مانه جگه له پاسه وانی زیندان، له پاشا مه منوون کردن به که لکی چ هاتن
مه مۆ؟ ئه مانه له سه ره به راندن به ولاره سوودی چییان بوو مه مۆ؟ مه مۆ، مه مۆ،
مه مۆ نهحمه دی نازاد که، چت دهوی دهتمه می.»

مه مۆ وای له ناخه وه نرکاند گولبه هار به خۆدا هاته وه، له خه ورۆیی
پاچانی و وشیار بووه وه.

«هه رچیم بوئی ده مده می؟»

«چت دهوی دهتمه می، مه مۆ. نازا و بویرم مه مۆ! که سه که م مه مۆ.»

مه مۆ جارێکی دیکه شی پرسیی وه:

«چم بوئی ده مده می؟»

«داوای پۆحم که، رۆحمت ده مده می مه مۆ.»

دوویاتی کردهوه:

«چت دهوی ددیمم مەمۆ، چت دهوی. هەر هینده نهحمەد قوتار بی.»

مەمۆ کەر بوو، چیی نهگوت. چوو زۆری و بوو به ماستی مەییو. دەم و چاوی لەبەر رووناکیی چراکەیی، بەختەهرانه چریسکاوه. پاشان بزەهی هاتی. دەستی درتۆکرد، دەستی بەسەر و قزی گۆلبەهاردا هینا. دلی نههات لاقەیی کا. گۆلبەهار رەمەراق کەوت: مەمۆ چیی دەویست؟ خۆی گوشیبوو، به هەموو وزه و هیزی بیر و هۆشییهوه چاومنۆری نیاز و خوازی مەمۆ بوو. مەمۆ دەنگی کۆرا، به رووتکی خۆشەوه، به شادی و خۆشی مۆزیکهکهوه سنووری بەختەهری، بەختەهری، بەختەهری شکاندیی و له ژياندا به هەموو ئاوات و کامتکی دلی خۆی رهسپیی، کوتی:

«هەرچیم بوئی دەمدەیی؟»

گۆلبەهار کوتی:

«دەیدەم.»

به دەنگتکی تیر، پر باوهر، بی دوودلی کوتی:

«دەیدەم.»

مەمۆ کوتی:

«چەند داوتکم له قۆت دەوی.»

گۆلبەهار بەبی بیروکردنەوه، کهزیهکی گرت، له مستی نا، کوتی:

«شیرهکەت هەلکێشه، بیهره، مەمۆ، گۆلبەهارت له دەور کهرێ.»

مەمۆ شیرەکهکی هەلکێشا، چەند داوتکی له سهری کهزیهکهکی بری لەسەر دلی دانان.

کوتی شتێکی دیکەشم دهوی

گۆلبەهار کوتی:

«بلی، گۆلبەهارت له دەور کهرێ.»

مەمۇر گۈلبەھار تەكبير دەمەن

«دهمه‌وی، گولبه‌هار، تا دهرم، نه‌مشه‌وه و منی له بیرنه‌چیتته‌وه». گولبه‌هار به دستیدا نووسا، مەمۆ خۆی لی مەرەخەس کرد، چوو زیندان، گوتی: «نه‌حمەد، موسا بەگ، سوۆفی، وه‌خه‌به‌ر بیتن».

نه‌نووستبوون، هه‌لستانه‌ سه‌ر پێیان. کۆت و زنجیری لی دامالین و گوتی: «له‌و دهرکه‌ی خوارێ بچنه‌ دهر. تاوه‌کو تاریک و پرووان دهره‌فتان هه‌یه، تا نه‌و ده‌می هه‌لین، رزگار تان بی».

نه‌حمەد له‌پیش دهرکه‌ گولبه‌هاری دیت، له‌ باوه‌شیتی کرد.
گولبه‌هار:

«خیرا، خیرا، خیراکن، هیتنده‌ی نه‌ماوه‌ پۆژ بیتته‌وه. دهن‌ا پاسه‌وانان ده‌تانگرن».

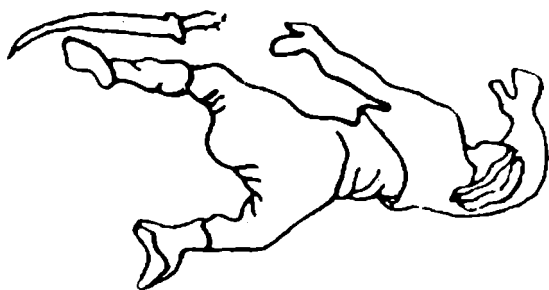
نه‌حمەد گولبه‌هاری به‌جی هیتشت، له‌ دهرکه‌ی خواریتی زیندان وه‌دهرکه‌وتن. هه‌رکه‌ نه‌وان وه‌دهرکه‌وتن و وه‌دهرنه‌که‌وتن مەمۆ له‌ چاوان ون بوو. گولبه‌هار لێی گه‌را، نه‌یدیتته‌وه.

پۆژ بووه‌وه، تیشکی خۆر له‌ که‌ل و به‌نده‌نی چیا‌ی ئاگریه‌وه، له‌ شاری بایزیدی، له‌ کۆشک و سه‌رای بایزیدی، په‌نگ په‌ریو، خه‌مناک، زات به‌زیو، وه‌سه‌ره‌تاتکییان که‌وت.

میرغه‌زه‌بان گه‌یشتنه‌ زیندانی، بانگیان کرد: مەمۆ، مەمۆ، دهرکه‌ی بکه‌وه، نه‌وانی له‌سه‌ریان دهری ئاماده‌یان که‌.

مه‌مۆ وه‌کو هه‌چ رووی نه‌دابی، که‌مه‌رخه‌م، بی په‌روا، به‌ پێکه‌نینه‌وه‌ گوتی: «نه‌وانه‌م نه‌مشه‌و به‌ره‌للا کردن».

میرغه‌زه‌بان بره‌وان نه‌کرد، چوو نه‌ ژوو، به‌لام چ ببینن، نه‌وانی به‌ ته‌مای له‌سه‌ردانیان بوون شتاقیان له‌ زیندان نه‌ما بوون. ده‌مۆده‌ست رایان کرد بۆ کن پاشای. که‌ین و به‌ینه‌که‌یان ورد و درشت له‌ پاشای راگه‌یاندا. پاشا ده‌ستی دا شیرێ، ری و راست به‌ره‌و زیندانی چوو. سه‌مایل ئاغای کوو‌خا

نەو جېتى مەمۇ خىزى لىن ھاويشتە خوارى

دهرکی، پیاوه‌کانی، سه‌رپه‌له‌کانیشی دهستیان دا شیرئ، پاشا له نوواوه و نه‌وانیش له دوواوه، رتگای زیندانیان گرتنه پیتشی. مهمۆ به تاقی ته‌نیا، به شیریی پروونه‌وه به‌رمنگاریان بوو، به پیکه‌نینه‌وه کوتی:

«نه‌وانه نه‌مشه و من به‌ره‌للام کردن، توخوا چاکم نه‌کرد؟ پیم وایوو که یفت پی دی».

پاشا زیریکاندی:

«هه‌ی نان و نمکم کویرت کا» و رای ماشتئ. پیاوه‌کانی پشت‌ه‌وه‌شی تئیی ورووکان. بوو به شه‌رتکی توند و بی نامان، به لام کهس نه‌یده‌وترا خو له قهری بدا. چوار دهوری تا دهات ئاپۆرتر ده‌بوو و شیرپاوه‌شین بی پشوو ئالقیه‌ی قه‌له‌باغییه‌کان هه‌راوتر ده‌کرد. مهمۆ تا برجی قه‌لایی، نه‌و جیتی که نه‌وتی سبیانی، له‌و سه‌عاته‌دا، ده‌بوو له‌سه‌ری پیاوه‌کانیان بدابا، هات کوتی:

«پاشا، پاشا، لیزه‌کانه سئ رۆژ و سئ شه‌وانم شه‌ر له‌گه‌ل ده‌کردن، به‌لام به‌که‌لکی چی دی. من تازه نه‌وه‌ی له‌سه‌ر دنیا پیم وچه‌نگ که‌وت. به‌تیر و ته‌سه‌لی نه‌و دنیا به‌جی ديلم. چهند که‌سیکم کوشتوو، فایده‌ی چی. چهند به‌نده‌یه‌کی توشم کوشتوو، وا نییه؟ به‌دوعا له‌هه‌مووتان، بمتین به‌خیر. له‌وانی ماون، له‌وانی خویشیان ده‌ویم، خویشیان ناویم سه‌لام ده‌که‌م».

خوی له‌برجی قه‌لارا هه‌لداشته‌ خوارئ. هه‌ل‌دیرکه‌ فره‌ تووش و قول بوو، نه‌گه‌ر له‌سه‌را ته‌ماشای خواریت ده‌کرد لاشه‌ی مهمۆ له‌خوارئ هینده‌ی لاشه‌ جووچکیک، بالئیکی کرایته‌وه، ده‌هاته‌ پیتش چاو.

له‌پیتشدا حوسۆی ناسنگه‌ر هاته‌سه‌ر لاشه‌که‌ی مهمۆ، پاشان کورپه‌کانی، نه‌نجا ژنان، کچان، فوغانئ و نه‌تو شاری بایزیدی که‌وت. حوسۆ له‌سه‌رمخۆ له‌مهمۆ نیرزیک بووه‌وه، هه‌نیه‌ی ماچ کرد قوله‌مستی چه‌پی قووچابوو و له‌سه‌ر دلئ بوو. حوسۆ پری دا قوله‌مستی به‌زۆر کریدی‌وه. چه‌پکی قزی ره‌ش وه‌کو پشکو‌یه‌ک، وه‌کو تیشک له‌قوله‌مستی مهمۆدا که‌شایه‌وه، پروون پروون به‌سه‌ر سه‌وزه‌که‌دا تکا.

یوسف به ترسه‌وه، به په‌زاره‌وه، وه‌پاریزی رووداوه‌کان که‌وتبوو. چاوی به هریزی خوتناوی که‌وت. ئەسپه‌که سمکۆل و نێسکه و شاخ و بآلی ده‌کرد. هه‌موو که‌س ده‌یزانی ئەسپ، ئەسپی باوتتی. باوی بۆچی ئەسپه‌که‌ی نه‌ده‌ویسته‌وه؟ ئایه باوی ئاگای له هه‌موو که‌ین و به‌ینی هه‌بوو؟ ئاگای له پێچ و په‌نای گولبه‌هار بوو؟ ئایه له سۆنگه‌ی وی بوو؟

ئهو هه‌موو شتیکی ده‌زانی. جا ده‌بوو نه‌زانی؟ ئەو سۆسه‌ی پشته‌وه‌ی دهر و دیواری ئەستووری ده‌کرد، دونگه‌ی که‌ین و به‌ینی نه‌به‌یدی ده‌کرد. کویتی له بۆ سرته‌ی دوور رادیتشت و ده‌بیسته‌وه. ئەدی وا نه‌بوو؟ ئاگای له هه‌موو کردار و په‌فتاریکی گولبه‌هار بوو. ئەی هه‌مۆ سه‌باره‌ت به‌چی خۆی کوشت؟ له ترسان. هه‌مۆ هه‌لنه‌ده‌هات؟ باشه بۆ کوئی هه‌لنه‌هات؟ چما نه‌یده‌توانی وه‌چپای که‌وئ، په‌نای وه‌به‌ر قه‌لای خۆش‌باب برده‌با؟ بۆ هه‌ر کوئی هه‌لاتبا، هه‌لاتبا، به‌لام له چه‌نگ پاشای رزگار نه‌ده‌بوو، له هه‌ر کوئی گیرسا‌باوه به‌گرتنی ده‌دا و پێستی سه‌ری ده‌گوروو.

جارتکیان یوسف منداڵ بوو، کابرایه‌کیان له مه‌یدانی شارێ به‌رو پشت سواری که‌ریک کردبوو. په‌کیکی چاو پرپوو‌شواوی، بژۆل هه‌لوه‌ریو، که‌ ته‌نیا پێلوه سوور هه‌لگه‌راوه‌کانی پێوه مابوو، سه‌ری که‌ره‌که‌ی ده‌کێشا. دوو پیاویش له‌م دیو و له‌و دیوی که‌ره‌که‌وه ده‌رۆیشتن. په‌کیان بیورتیکی زه‌لامی خوتناوی، ئەوی دیکه‌یان خه‌نجه‌ریکی چکۆله‌ی بریقه‌داری به‌ ده‌سته‌وه بوو. هه‌ر ومکو ئه‌وئ پۆژئ بئ وایوو، خه‌نجر به‌ ده‌سته‌که‌یان پری دایه کابرای به‌رو پشت سوارکراوی به‌ گوریس ده‌ست و بآل شه‌ته‌ک دراو، کویتی چه‌پی له‌ بن‌دا بری، ئەوجا ئاو‌پتیکی پاشه‌وه‌ی دا و جارئ نۆرپیه کویتکه و جارئ نۆرپیه قه‌له‌بالغیه‌که و دایه قاقای پیکه‌نینئ، کابرای تاین له هه‌ژمه‌تان پر به‌و دنیا‌یه‌ی قیزاند و وه‌ په‌له قازئ که‌وت، گوریس له په‌لویۆی ئالا و جوولگی لی بری، خوتن له جیگا کویتکه‌وه‌ی وه‌کو فواره فیچقه‌ی کرد. میرغه‌زه‌ب کویتکه‌ی به‌سه‌ر قه‌له‌بالغیه‌که‌دا توور هه‌لدا. کویتی تاین پری ته‌پ که‌وته نێو دووکانیکه‌وه، کابرای دووکاندار نۆرپیه کویتکه و واقی له‌وی حه‌لامه‌ته‌ی ور

ما بوو. وهكو جادووي لى كرابى زهق زهق چاوى به كوځ خويتناوييه كه دا دوورى بوو و نه يدمترووكاند. كه ره كه خلتانى خوځن بوو. كابر اى بيور زهلام بهو بيوره تيزه، وهكو مه پان كه ول كا، پتستى كه رسوا ره كه ي دهگوروو. كابرا له تاو هاوار و قيژه قيژ دهنگيشى دهر نه دههات. هر لرخه لرخى بوو. قه له بالغيه كي زورى له دهور خي بوو بووه. دم و چاوى ئينسانه كان هيچ ساميكي نه وتوى پى نه نيشتبوو، كابر ايان دهمه و عسرانئ هينا له بهرده لاني پيش دهر كه ي سيرا يان فرى دا. خوځنى نه دوه ستاوه. سهرانسرى شار، به خانوبه ره وه، به دووكانه وه، به ريگا و بانه وه خوځناوى بوو بوو. خوځن له خاك و خو له وه فيچقه ي ده كرد. يوسف نه وي شه وي تا سببى انئ پشاه. مندا لاني هم موو شاريش تيگرا دهر شان وه. خوځن كه فى ده كرد. دا يكي له ژور سهرى دانى شتبوو، بى دهگريا. هر چى باوى بوو ده يگوت:

«فترده ي، رادئى، رادئى، دنيا له م ترزه زيانه به ولاوه چارتيكي ديكي نيه...»

دا يكي بى وچان دهگريا. يوسف نه وه له خوځوونئى له بير نه ده چوه وه. يوسف له پاش نه و رووداوه زورى كه رسواى بهر و پشت سوار كراوى ديت. كه چى باكي بى نه بوو و مووشى بى نه دهبزوت. له قه لاي بايزيدئ سهرى زور كه سيان له پيش چاوى يوسف په راند. زور كه سيان له مهيدانى بازارى بايزيدى به زنجير هسير مهيدان كرد. هر كه نه و كار هساتانه دههاتنه گوځ پى باوى به جارئ له خوځبايى ده بوو، شك و خو بهزل زانى دههاتئ، دم و چاوى كوځنه په رستانه تر ده بوو، چاوى وه چريسكه ده كهوت، به ژنى بلند ده بوو، ده فمى شانئ هراوتر ده بوو و ئيدى ده بوو به مرؤيه كي ديكي. له و ده مانه دا ده تگوت خوځى رووحان دها و خوځى رووحان ده ستينئ. باوى له و ده مانه دا ده تگوت خوا و هند يكه كه له چباي ئاگر تپا به هه زار و يهك گرمه و بروسكه و تريشفه وه هاتوه ته خوار. يوسف زورى لى ده ترسا، باوى باو نه بوو، ترس و له رزيك بوو بى وي.

نه وي شه وي تا سببى انئ نه نووست. تا دههات ترسى زياد ده بوو و په ره ي

دهستاند. گومانی له‌وه‌دا نه‌بوو که باوی باسی ئه‌سپ هتانه‌وه‌که‌ی کولبه‌هاری له‌که‌ل ده‌کاته‌وه. چاوه‌نۆزی کات و هه‌لی خۆی بوو. باوی شادی و دوژمنایه‌تی و رک و تووچه‌یی و ترسی خۆی، بێ باکانه، له‌کن که‌س نه‌ده‌درکاند.

بیری کرده‌وه گوتی: ئه‌گه‌ر لێره هه‌ل‌دێم، ده‌رۆم په‌نا و به‌ر قه‌لای خۆشایێ ده‌بم، به‌سه‌ر ده‌ست و پێی به‌کی خۆشایدا ده‌که‌وم، ده‌لێم مه‌ده‌وه باوم، نه‌خۆ ئه‌گه‌ر نامحاوێنیه‌وه له‌و چۆل و جه‌ولانگای خوارێی مامزی چاوپه‌شانم، به‌ره‌ل‌دا بکه، به‌گیش له‌ باوم ده‌ترسێ، هه‌موو که‌س له‌ باوم ده‌ترسێ، شای ئێرانێ، پادشای عوسمانلییێ، هه‌موو که‌سێ، هه‌موو که‌سێ له‌ باوم ده‌ترسێ. مه‌گه‌ر به‌ ته‌نێ مه‌نده‌بووریکی وه‌کو کولبه‌هار، یانه حوسۆی ئاسنگه‌ر، یا پیری کاروان. ته‌نانه‌ت پیری کاروانیشی لێ ده‌ترسێ. ته‌نیا که‌سێکی لێ ناترسێ.

یوسف سه‌به‌ینی به‌ هه‌زار حال کرده‌وه. ها‌تو باوی پێی زانی، گوتی: تۆ وه‌ره و مه‌ر کورێ کور ئاساییت لێ ناسی بێی و راستیت پێ نه‌لی، جا خۆ مردنم بۆ چاک‌تره. هه‌نگی یا ده‌بێ ئه‌و کور له‌ ناوه‌ندی بازار چاری هه‌ل‌کۆلدێ و پێستی بگوردرێ و بکری به‌ په‌ندی زه‌مانه، یا ده‌بێ من خۆم بکۆزم.

ئه‌گه‌ر رۆژ بووه‌وه یوسف هه‌ر به‌ جاریکی زه‌ندقی چوو. له‌ دلی خۆیدا ده‌یگوت: ها ئێستا، ها قه‌ده‌ریکی دیکه میر غه‌زه‌بان دین پیلیم ده‌گرن، ده‌مبه‌ن، ها ئێستا.

وه‌تاغێکی چکۆله‌ی ته‌سک و ترووسک له‌کن کیله‌رێ بوو، به‌حال جیی سێ که‌سانی به‌ قیتی و تیک خزانوه تیدا ده‌بووه‌وه. له‌ پر خۆی تێوه خزاندا. گوتی راداشت، ئێستا ده‌گه‌رێن نايدۆزنه‌وه، پاشان سواران وه‌رێگا و بانان ده‌خه‌ن و ده‌لێن، کورێ پاشا هه‌لاتووه، دنیا ده‌شله‌ژێ، ده‌شله‌قی، دمگۆ، مقۆ مقۆ ب‌ل‌اوه‌بێته‌وه، به‌زم، بالۆزه. به‌ مچورک پێداهاتنه‌وه له‌وێ ماوه. دلۆبه تیشکیک له‌ درزی ده‌رکه‌پرا ده‌تکایه ژووری.

تیشکه که رهنگی پهری، کهم بووهوه، پاشان له گه له تاریکاییه که دا تیکه له
 بوو. یوسف ناهیتی هه لکیشا. نه ورپوشی بهرۆک قوتار کردبوو. به سه ره نووکی
 په نجه وه له وهتاغه که وه درکه وت. پیاوه کانی سه را بی ئاوردانه وه، به پیش
 ده میدا تی پهرین و ئیکلامیان بق کیشا. یوسف له دلی خویدا گوتی: نه مه
 داوتیکه. داوی باومه. ها ئیستا ده مگرن. ئیستا. گوتی له ته په ته پی دلی بوو،
 له برسان زگی قۆره ی ده هات، خۆی ده متبه ق ئاویت.

بوئی ئیوارانی به هار ده هات. ههستی به بوئی گولیلکیکی دووری تیز کرد.
 پاشان بوئی گۆشتی سووره وه مکراره گنجی که پی زوورانده وه. نه وانی له
 متبه قی بوون له نکاو راپهرین، به رزه پی وهستان. یوسف قهیرئ هاتوو،
 به لام له رووی نه هات داوی خواردنیان لی بکا و له وئ نان بخوا. دهنگه نیره،
 به گرمه، پر رک و کینه که ی باوکی له دیوه خانه وه بهر گوتی که وت، به لام
 دهنگه که له پر، وهکو به کیرد بیبری، برا و کپ بوو. یوسف له ناکاو له متبه ق
 وه درکه وت، هاته حه وشه ی سه رایئ. نۆبه دار له شوینی نۆبه کرتنی به خۆی
 و سمیله تووره که یه وه رهق وه ستابوو، نه ده بزوت. یوسف له وئرا خۆی ئاویته
 مزگه وتی. وهکو درنده یه کی تهنگه تاو کراو پشوویک له مزگه وتی
 وه هه ناسه برکتی که وت، پاشان چوه حه ره می. ده بوو ورد و درشتی له دایکی
 که یاندا، به لام هه ره نه وه بوو له برسانیش نه مرئ، ده بوو نانی بخوا.

ئه گه دایکی دیتی لئی ترسا، قیژاندی:

«رۆله نه وه چت لی به سه ره هاتوه یوسف؟ نه خۆشی؟»

یوسف به نکه نک گوتی:

«نه خۆشم». ئیدی خۆی ده نوینی ئاویت. دهنگوت ئاگره ده سووتی. له خۆ
 چوو، سئ شه و سئ رۆژان به دم تیه و پینه ی کرد و بزپکاندی. چه ند
 هه کیمیان هینایه سه ری. هه کیمیان چه ندیان داووه درمان دایئ. دهسته کانی
 قووچابوون، نه ده کرانه وه.

پاش سئ شه و سئ رۆژه ی یوسف چاوی هه ئینا، ئیدی ورده ورده

دهسته‌کانیشی خاو بوونه‌وه، په‌نجه‌کانی کرانه‌وه. پاشان هه‌لستا سر پتیان. هه‌ر ده‌نگوت مامزیکه و زهنده‌قی چوو. تا ئیوارئ له نئو سه‌رایه‌دا هات و چوو. چاری ناچار بوو، ده‌بوو بچوو یا کن باوی. هه‌موو شتیکی راست و دروست له بق باوی پوون کردبایه‌وه. خۆ باویشی ناگای له هه‌موو کهین و به‌ینیک هه‌بوو. له‌نکاو گولبه‌هاری وه‌بیر هاته‌وه. زۆرزان بوو. ده‌یزانی باوی هه‌ستی به هه‌موو شتان کردوو. کئ ده‌لئ رتگای قوتار بوونیشی له بق خۆی نه‌خشه نه‌کیشابوو. یه‌کسه‌ر هه‌پای کرد بق هه‌رم، بق وه‌تاغی گولبه‌هار.

گولبه‌هار دانیشتبوو لووشکه لووشک ده‌گربا، نه‌جا کپووزانه‌وه و لالانه‌وه. یوسف به جارئ دین بوو، قیزاندی:

«گولبه‌هار» ده‌نگی له گیان و لرخه‌ی سه‌ره‌مه‌رگ ده‌چوو. ده‌ترسا.

گولبه‌هار به که‌ساسییه‌که‌وه پرسی:

«یوسف چیه‌؟»

یوسف گوتی:

«باوم چاومان هه‌لده‌کۆلئ، پتستان ده‌گروئ. هه‌لی ده‌کۆلئ، ده‌یگروئ، گولبه‌هار.»

گولبه‌هار گوتی: «با هه‌لتین، کوره به هه‌موو شتیکی ده‌زانی، باشه‌؟»

یوسف خۆی به‌گولبه‌هاره‌وه نووساندبوو، له ترسان قاچ و قولی به یه‌کدا تیک ئالابوو، چه‌ناگه‌ی ده‌له‌رزی، وه‌کو سنگ چه‌قی بوو، ده‌یگوت: «گولبه‌هار، بی ده‌زانی، با هه‌لتین.»

گولبه‌هار ده‌ستی دا پیلی له‌سه‌ر ته‌خته‌که‌ی دانا، گوتی:

«پاره‌سته بزاتم.»

یوسف گوتی:

«بایم خه‌ریکه داوت بق ده‌نیته‌وه. نایه‌وی بزانی که نه‌و به هه‌موو شتیکی زانیوه. نایه‌وی بزانی، که نه‌و زانیویه نه‌توو نه‌سپه‌که‌ت هه‌تاوه‌ته‌وه، نه‌توو چوو به دوکانی ئاسنگه‌ری. نه‌منیش بق خۆم دیتتم که چوو به ژووری له

دووکانی ئاسنگرهکه. باوم بهوش دهزانی. ئاگای لهوهشه که ئیستا ئهن و تق، وا دوو به دوو لیرهکانه پیکهوه قسان دهکهین. هه مووی دیت، دهزانی. هه لئهیهین باوم چاومان هه لئه کۆلی. بهو گوئیانهی خۆم گویم لئ بوو چی به سمایل ناغا گوت.

«چی گوت؟»

«دهیگوت: ئهو کچهش و ئهو کورهش ههرتکیان دهکوژم. جارئ چاوه پروانم، بزائم یوسف هه موو شتیکم پئ ده لئ؟ بزائم گولبه هار دئ، بهسه ر دهست و پیمدا بکهوئ؟ ئهورۆش چاوه پروانی دهکه م. سبهینئ قیر دهیانگرم.»

گولبه هار له هه موو شتیگ که یشت. خۆشی به رانبهر به باوی چه ندین سال بوو هه ر وای ههست ده کرد. هه موو که سئ وای ههست ده کرد که باوی ئاگای له هه موو گوته و کردهویه کهیتی و لهو ههسته قوتار بوون کارئکی زۆر گرانه. هه رچه ندت ناقل به خه رج دابا، به لام نه کهر جارئکی له قوولایی ئهو ههسته که وتبای ئیدی کارت کرابوو و قوتار بوونت بۆ نه بوو.

یوسف ئهوئ رۆژئیش نه با خۆ سۆزی هه موو شتیگ، هه رچییه کی زانیبا به باوی دهگوت، ههنگئ له ترسان بۆ خۆی هیشک هه لئه هات و ده مرد. یوسف به دهستی خۆی نه بوو که بۆ وئ هاتبوو. هه ر له ترسانیش بوو که تا ئهو ده می نه چوو بووه کن باوی. گولبه هار یهک یهک، بییری له هه موو شتی کردهوه. ئه گه ر یوسف چوو با مه سه له ی ئه سه په که و ئاسنگه ره که ی له باوی که یان دبا، ئه وه هه موو شتی راست و په وان ئاشکرا ده بوو و هه لاتنی زیندانیه کانی له چاوی ئهو دهزانی و ئه وه ی مه مووشی به کوشتن دابوو هه ر ئاشکرا ده بوو. جا ئهو ده می باوی بییری له وه نه ده کردهوه، مه مق له پای چدا ئه وه ی کرد؟ له پیناوی چدا خۆی به کوشت دا؟

یوسف له پر رهنگی په ری، گوتی:

«من ده رۆم» شه قه ی له ده رکه وه هئنا، چوو ده ری، به هه راکردن هاته بهر ده رکه ی دیوه خان، وه کو شیت به دهستی باویدا نووسا. دوو بهگی کو رد،

پاشا میسکی چه خماخه دمدا

سمایل ناغا، میراو و دوو پاسهوان له دیوهخانی بوون.

گوتی:

«باوه بمبهخشه، مه مکوژه، چاوم هلمه کۆله. خۆ تۆ بۆ خۆت هه موو شتیکی دهزانی، بمبهخشه، من غه یانه تیم لێ نه کردوی، بمبهخشه.» راست و پاکی له گولبه هار گوت. چۆنی هاتبوووه کن، چیی لێ ویستبوو، چوونه کن ناسنگر، چوونه کن پیری کاروان، هرچی بیستبوو و دیتبوو هه مووی بۆ گتیاوه.

گوتیشی:

«بیگه نێ، گولبه هار خه ریکه هه لدێ، کوپه پیاوی چابن وا هه لات.» له نکاو میتشکی پاشا چه خماخه یه کی دا، هه موو شتیکی بۆ روون بووه وه. هر چه ندی ده کرد نهیده زانی مه مۆ له سۆنگه ی چی نه و غه یانه تییه ی لێ کردوه. هر چه ندی ده کرد نهیده زانی له داخان له رکان مه مۆی هینده ی کوپری خۆی خۆش ده ویست، شیت و هار بوویوو.

هه ردوو بالی وه کو بالی هه لۆ کرده وه، هه ستا سه ر پێیان، رهنگی په ریوو. یه ک دوو هه نگاو رۆشیت، له تریکی دا، خۆی به دیواره وه نه گرتباوه ده که وت. ده م و چاوی سه پی هه لگه را بوو، لێوی وشک هه لاتبوو. پدینی له رزی، نه و جا پاشه و پاش کشاوه، له سه ر ته خته که دانیشیت. دهستی بۆ باغه لی چوو. نه وانی له ژووړی بوون له دووی سمایل ناغا وه ده رکه وتن. یوسف به جارێ ته و او بوویوو. هه ر هینده ی گلۆله یه کی ما بوو و له سه ر ته خته که هه ل ترووشکا بوو.

پاشا گوتی:

«سمایل، سمایل، چمان لێ به سه رهات؟ تووشی به لای نامووسیش بووم؟ نه م کچه نه و مشی به سه ر هینام؟ مه مۆ ها؟ که و اتا نه م جادوو گه ره جادویی له مه مۆ کرد. که و اتا نه م کچه تیره و بنه ماله ی بۆسۆ و به دناو کردم؟ شه ره فی کردم به دوو پوول؟ نه م بنه ماله زۆری کاره سات و ئۆغرم به سه رهاتوه، به لام سمایل، قه تی شتی وا لێ به سه ر نه هاتوه؟ بێ خه بهر به داوه وه بووین. سمایل هیزه که س پێ نه زانی. ده نا له نێو ولاتی عوسمانلی گه و ره و گراندان

ریسوا دەبم. کهواتا وەها سمایل. بەلام هەرچەندی دەکەم حالی نايم سمایل.
نازانم کئی پیکاوێه؟ کوشتهی عەشقی کتییە ئەم کچە؟ ئی ئەحمەدە؟ ئەدی
مەمۆ؟ مەمۆ؟ مەمۆ؟

مەحموود خان ئیحتمالی دووهمی قەت بۆ قووت نەدەچوو، بە خۆی و
کچەکەیی رەوا نەدەبینی.

هەلستا، گوئی: «سمایل، نابێ ئەو کەس پێ بزانی، بەو دەم و دەستەش
کچە لە نێو نابەین».

سمایل گوئی: «نابێ، هەر یەکسەر بە مەمۆهێ دەبەستن».

پاشا گوئی:

«سمایل چ بکەین، هیزە چارەیهک».

سمایل گوئی:

«چارە؟»

پاشا کپی و خامۆشییەک، مەحموود خان گوئی:

«وا بزانی ئە زانیومانە نە بیستومانە، چاکە؟»

سمایل ناغا گوئی:

«ناکرێ، ناتوانین بە هیچ جۆرتکی لەسەرا راگرین، هەلدێ. یا بە پەنامەکی

بیکوژین، یا لە زیندانیتی ناوێن، ئەو بیرى عەلی بەگمان تێ ناوێت.»

پاشا گوئی:

«دەکرێ، بەلام یەکیکی سەرراست و جێ متمانەیی لە دەرکە دانێ، دەنا.»

«دایدەنێم پاشا.»

پاشا وردە وردە بە خۆدا دەهاتەو، خۆتێن ساردییەکەیی جارانی وەبەر
دەگەرا. مەسەلەیی ئەسپەکە، گۆرانییەکەیی سۆفی، هەموو شتیکی لێ روون
بوویووه، وا پێ دەچوو پێوەندی ئەحمەد و گۆلبەهار دەبوو زۆر لەو کۆنتر
بێ؟

سمایل ناغا وەکو با وەدەرکەوت. لەگەڵ دوو کەسان چوونە ژووری گۆلبەهار. گۆلبەهار، پاش ئەوێ یوسف روشتبوو، چاوەنۆری سمایل ناغا و میرغەزەبانی دەکرد. بۆ هەموو شتێک خۆی نامادە و تەیار کردبوو. سمایل ناغا رەق وەستا بوو، نیشارەتی بۆ گۆلبەهار کرد، پیاوێکان پریان دایێ کرتیان. سمایل ناغا لە پێشەوێ و ئەوانی دیکە لە پاشەوێ، هاتن، هاتن، تا گەشتنە کن بیری نێو زیندانێ. کەس لە ژووری نەبوو.

سمایل ناغا، چ درێغی لە پێز و حورمەت لێنانی نەدەکرد، گوتی: «خانمی بێنە خوارێ».

گۆلبەهار خۆی چوو خوارێ. سمایل ناغا دەرکەوی بە دەستی خۆی پێویدا و کلیلەکەیی لە کێنە خۆی هێشتەوێ، گوتی:

«هەردوکتان بە توندی نیشکی ئەو دەرکەوی بگرن، ئەگەر سەرەتان چووێ ئەو کچەتان لە دەست دەرەنەچێ».

پاشا بانگی ژنەکەیی کرد، هەموو کەین و بەینەکەیی لە بۆ گێراوێ. پاشان یوسفی پیشان دا، هەر هێندەیی چنگێکی ما بوو، گوتی:

«کۆرە بە جارێ نەماوێ، حالی زۆر شەڕ و پەڕیشانە، تۆ چاکی بنۆرێ. ئەو کچە لە تۆ بەولاوێ کەسی دیکە بە سەرۆکاری نازانێ. ئەگەر یوسف بە خۆداهاتەوێ نەسەتی بکە زاری خۆی بگرێ».

ئەوجا یوسفی هەلگرت لەکن خۆی داینا. دەستی بە سەرۆقزێدا هێنا. یوسف وردە وردە بە خۆداهاتەوێ.

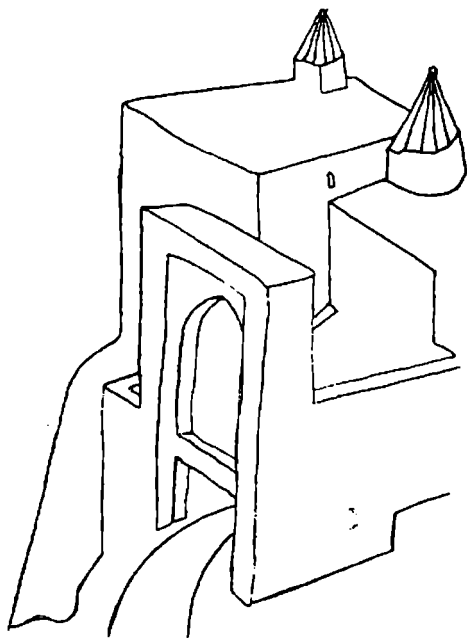
پاشا دەیگوت:

«ئەتو کۆری نازا و بوێری منی. نازایەکی شایستی بێنەمالەیی خۆی بێ وای دەکا، نامووس و شەرەفی بەدناو و بۆسۆ و لەکەدار ناکا.

یوسف بە جارێ شەژا بوو و چاوی زەق بوو بوو، گوتی:

«نامکۆزی؟ چاوم هەلناکۆلی؟»

پاشا نێوچاوانی ماچ کرد، گوتی:

کوشکی گولبه‌مار

«يانی چی؟ ئەتوو له تۆلەمی ئەو پیاووەتی و جوامیترییە دەبێ چەکیکی جوان و ئەسپێکی بە دلی خۆت خەلات کەم، گوايه له سۆنگەمی چت دەکوژم؟»
یوسف هەر دەگریا.

پاشا بە ژنەکەمی گوت:

«خانم، کورەکه بلاوتنە، لەسەرەمخۆی نییە، زۆر ترساوه.»

ژنە له یوسف نەوی، دەستی دا بالی، له دیوێخانێ وەدەرکەوتن. سمایل ناغا له دووی وان چووێ ژوورێ، گوتی:

«پاشام کارمەکه جێبەجێ کرا.»

پاشان گوتی:

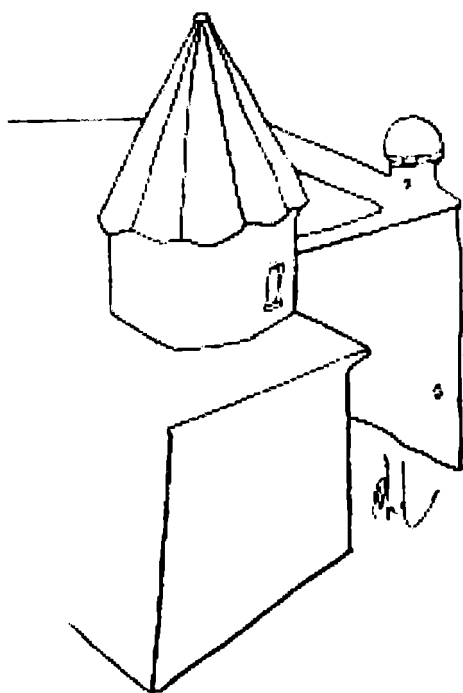
«سمایل ناغا، کەس سۆسەمی نەکا، ها.»

«بەسەر هەرتک چاوان پاشام.»

«سمایل ناغا، نێستا سەرم ناسووێ بوو. بەراستی سەرم لەو کارە سوور مابوو. بەجاری گێژ و وێژ بوویووم. ماوێهەکی پێ بجێ، چارەسەریکی ئەو کچە دەکەین سمایل ناغا.»

«چارەمی دەکەین پاشام. کاریکی سانایە. با بەینێکی پێ بجێ، هەموو شت له بیرکری.»

سەرەرای سەرگوم کردن و حەشاردانەوه، پاش ماوێهەکی کەم خەبەری گولبەهار له زیندان ناویشتن بە هەموو لایەکدا بلأو بوووه و بوو بە دمگۆ و مقۆ مقۆ. له پێشدا کەس برۆای نەکرد. حوسۆی ناسنگەریش بیستییهوه. پیری کاروانیش بیستییهوه. ئەوانیش هەر ئەم ئاکامەیان چاوه‌روان بوو. پاشان خەبەرەکه بە سەرتاسەری چیاى ئاگریدا بلأو بوووه، دواپیش گەیشته کەناری گۆلی وانێ، گەیشته ئەرزەپۆمێ، قارس، ئەرزنجان. دلداریی گولبەهار و ئەحمەد بوو بە داستانى سەرزاران. خۆشخوان و دەنگبێژان سەدان ستران و هۆرە و لاوژەیان لەسەر هەلبەست و هۆندەوه. شوان و بلوێر نەنگیوان چەندین چەند ناوازیان لەسەر دەرتنان. چیاى ئاگرى هەموو سەرتاپا خۆی له

دیمه‌نی زیندان

خم نابوو، جحیل و لاوان کهرناس و میترخاسان، دلیر و بویران، کیژه
ئهویندار و بهنگییان کوتیان:

«شهرمهزار خویمان، گولبههار له بیرری زیندانئ بی. جا ئیمه چۆنمان له
پروبی چاومان له بهر یهک ههلبی.»

ئهحمده، پیری کاروان، حوسق، سهرانسهری چیبای ناگری، دهشت و
بانووان، پاوان و زۆزنهکانی ئهرزهرۆمئ شهوههای شهو خهویان وهچاوان
نهکهوت. ههموو به ئیش و نازاری ویزدانوه گلابوون. پک، شهرمهزاری، هر
رۆژتکی به ناسۆرتک بوو و تا دههات تهشه نهی دهکرد.

چیبای ناگری وهکو دنیا یهکی دیکه ی جیاواز بهسهر ئهو دنیا یهوه
رۆنیشتووه. قورس و گران، به شان و شکۆ، ئاغله به سهری ناگری به تم و
مژه. هه ندئ جاریش نهستیره ی پرش و بلاو جیگای هه وزان دهگر نه وه. به لام
چ نهستیره یه که ئهوانی که پۆل پۆل له بوژاندا هه لده کهن و دمخولینه وه. رۆژ له
پاش شهوانی دوور و درتژ وهکو خه رمانه ناگری تکی گهش و سوور له که له که ی
چیبای ناگری یه وه هه لده ی.

چیبای ناگری شهوانه که وره تر ده بی، قورس و گرانه تر ده بی. پیت وایه
هه موو دنیا بریتیه له چیبای ناگری و بهس. تاک و ته نیاییه که ی، گرم و
هۆری به سام، دای دری. له مسه ر تا ئه وسه ر. چیبای ناگری له ته نیاییدا
ده کو ئی، ده جۆشی. به شهوی تاریک ناسر درتیه وه. تیکه ل به شهو نابئ. له
شهو تاریکتر، له شهو ته نیاتر، به سهر گهردووندا ده دا. به مانگه شه ویش
په رته ویکي ناسکی. روونه، هیند ته نکه راده خرئ، شهوانه به سامه،
تاریکیه که ی هینده ی تۆفه دیوار تک ئهستوره، له شهوی ئهنگوسته چاوی بی
ستیردا گرم و هۆرتکی له ناخی ناخه وه دئ، هر ده لئیی له دوورایی هه زاران
ساله وه هه لده قو ئی.

تاریکایی وهکو بهرد قورس و گران، وهکو دیوار وابوو، چیبای ناگری وهکو
وهسه ر پی که وتبی و بروا وابوو. ده ورو بهر کر و کپ بوو. هر دمتگوت ئهو

جه ماوه ریکي بی ژمار هتیرش دهبه نه سهر کوشک و
سهر ا

کړوکي پيښه په که نهختی پشې رڼی دنيا خرابوون و قیامت هه لستان ههستی
پتی ده کړی، شه وگار، تاریکی، چمان، دهستیان به پتی رڼی کړد.

له پيشه وه نه حمده به سواری نه سپه که، له م دیوه وه نینسانانی چپای
ناگری، نهوچا خانوو و بهره و گوندان، دار و بهرد، هرچی هه په و نیبه وه کو
لافوا هورووژمیان هیتایه سهر شاری بایزید.

هر له وه ده می، که ناری گولی وانیش ومخه بهر هات، گونده کانی دهشت و
نارانانیش، نهوانیش داوهرینه شاری بایزید هوه، وهکو له ناسمانه وه باریبن و
له سهر نه رز برڼن، عه شاماتیکی که وره و کران له که ل شه ودا، له که ل چپای
ناگریدا، هه موو پیکه وه به سهر کوشک و سهرای مهحموودخانیان دادا.

رڼ به سهر بالیکی چپای ناگریه وه نیشتبوه وه، له هه لاتن و ناووبونیدا
بوو، مهحموودخان جه ماوهره که ی له په نجره ی سهراره وهکو تارمایی و خه یالی
وه پش چاو که وت. سواره، پیاده، که وله بز، که وله مه پ، که وله مامز، که وله
جوانوو له بهر، که له که ت و به ژن بلند، که نم رهنگ، رهمستاله، موورمرد و به له ک
چاو، دهست و مه چک جوان، کیل که ردن، چاوگه ش. جه ماوهره که ورده ورده،
له که ل رڼیونه وه دا، وهکو له ژیر تم و مژنکی هه لپرینگاو ومدرکه ون، له ژیر
داوینتی شه پزل شه پزلی شه وگار هوه ومدرکه وتن. مهحموودخان نه که ر نه و
قه ره بالفیبه ی دیت، چاوی قوچاند، هه لی هیتا، نه حمده به سهر نه سپه که وه
بوو. مهحموودخان له داخان چاوی په ریبه توی سهری، نوریبه نه م لاه نه ولای
خوی، ویستی فرمانی بدا. ته پایبی له زاردا نه ما بوو. بیری کرده وه. شاری
بایزید به دار و بهر دیه وه تیکرا و سهرویهر ببا به سهر باز چی له که ل نه و
جه ماوهره پتی ده کرا؟ سهریکی له نیزیکی تر یکی چپای ناگری بوو.

جه ماوهره که هیدی هیدی به ره و سهرای کشان. هر دهتگوت میرووله ز
رچکه یان به ستووه، سرته له که سه وه نه ده هات. له پر دهنگی قرچه قرچیک
هات. دهرکه ی سهر دارووخا، جه ماوهره که پزایه نیو سهراره.
سه لارانه و سهرگرانانه، چوونه زیندانن. سمایل ناغا گولبه هاری له بیرو
زیندانن دهرتیا بوو، له بهر دهرکه ی، به له رزه له رز چاوه روان بوو. گولبه ها،

به رانبر به رۆژ چاوی هه‌لنه‌دهات چاوی هه‌لنه‌گلۆفت، هه‌ر چه‌ندی ده‌کرد له رووداوه‌که نه‌ده‌که‌یشت. ته‌نیا هه‌ر هه‌تنده‌ی ناگا له خۆی بوو که وا له بی‌ری زیندان‌تی ده‌ردی‌ن. جه‌ماوه‌رکه‌که دیسان هه‌ر له‌سه‌رمخۆ و سه‌رکرانانه کولبه‌هاریان خسته به‌ینی خۆیان‌ه‌وه و له‌ده‌رکه‌ی سه‌را وه‌ده‌رکه‌وتن.

له‌ولاوه‌ ناگرێکی که‌وره له‌ ته‌نیش‌ت گۆری ئه‌حمه‌دی خانی هه‌لکرا‌بوو، ده‌رویش و سه‌رفی‌یان به‌سه‌ر کۆز و پشکۆ ناگردا ته‌ندوره‌یان ده‌کرد، که هه‌تنده‌ی جی جۆخینیکی گرت‌بووه‌وه. مریدانیش به‌ ده‌ورو‌یه‌ری خه‌رمانه‌ ناگره‌که‌دا سۆز و هۆره و زکریان ده‌کرد، بلو‌تیریان ده‌ژهنی. جه‌ماوه‌رکه‌که هه‌ر به‌و سه‌رکرانی و بیده‌نگی‌ه‌وه ئالقه‌یان له‌ ده‌وری خه‌رمانه‌ ناگره‌که‌ به‌ست. سینگ و لاپالی چپای ناگری له‌به‌ر ئینسانان ره‌ش ده‌چوو‌ه‌وه. ئه‌وانی به‌سه‌ر ناگره‌که‌دا ده‌رویش‌تن و ته‌ندوره‌یان ده‌کرد له‌ ده‌وری دووره‌وه‌ دیار بوون. له‌شی رووتی ئاره‌قاوی ده‌رویش‌ه‌کان له‌ تۆی کۆز و سکل و پشکۆ ناگری گه‌ش و به‌ چریسکه‌ چریسکه‌وه وه‌کو ئاوی روون فی‌چقه‌ی ده‌کرد و ده‌رده‌په‌ری.

مه‌حموودخان هه‌ر سا نا ساتی ده‌یگوت:

«ئه‌من ترسنۆکم» و به‌ شیرری رووته‌وه و به‌ ته‌نی هه‌لپه‌ی ئه‌وه‌ی بوو له جه‌ماوه‌رکه‌که راسی. سمایل ئاغا و ئه‌وانی دیکه‌ ده‌یانگرت و هه‌رچه‌ندیان ده‌کرد بۆیان رانه‌ده‌گیرا.

ده‌یگوت:

«ژبانی له‌مه‌ویاشم به‌ که‌لکی چ دئی؟ نۆوی عوسمان‌لیی که‌وره و گرانم کرد به‌ پوولتیکی قه‌لب ... له‌و دنیا‌یه سووک و ریسوا بووم. داخۆ سه‌رای ئه‌سته‌مبۆلی بیستیته‌وه چ بقه‌ومی؟ ژبانی له‌مه‌ویاشم بق چیه‌؟»

به‌لام قه‌له‌بالغی نییه، له‌ کیشی هیچ هیز و توانستی‌کدا نییه، ئه‌م قه‌له‌بالغییه قۆشه‌ن و له‌شکرانیشی ده‌روست نایه، مه‌حموودخان ئیدی هه‌روا له‌ دلی خۆیدا لێکی ده‌داوه و ده‌یگوت: ئه‌مه ئه‌سپ نه‌بوو، به‌لای ناگه‌هان بوو.

داخو ئىم بەلایە، مەسەلەى ئەسپەكە ھەموو خوا كرىدى؟

جەماوەرەكە تا رۆژ ئاوا بوو، لەسەر گۆرى ئەحمەدى خانى رايان بوارد، دەھۆليان كوتا، زورنایان ژەند، دەروتش و سۆفییان بە لەشى نیوەرپووتەو، بە پرچی بژی چەتراساوه، بەسەر ئاگردا تەندوورەیان دەکرد، قاچیان دەفەرى و دەستیان لەگەل قاچیان تیکەل دەبوو، سەمایان دەکرد. کوپ و کال، كچان، ژنان، بە جوانترین و ناسكتترین باریكى تیرەى ئینسان پەسندى كا گۆهەند و شایبیان گێرا. رەشەلەك، لە سەت تەرزە و سەت رەنگە دەستیان گرتبوو. درێژایی گۆهەند و شایبیەكە، دەهات دەهات تا پالى وەسەر اوە دەدا، حەوت دەهۆلكوت و حەوت زورناژەن، بە یەك نەوا، دەهۆليان دەكوتا و زورنایان دەژەند ئەوجا ئەو شایى و گۆهەندە دوور و درێژەیان پى دەگتێردا. ژنان بە مێزەرکی ئارمووشی نەخشینەو، كۆمك و كۆفییەكانیان بە پۆلە و پلپلە و سەسەلەو وەكو تیشكى رۆژ دەچریسكاوه.

گۆهەند و شایى و داوئەكە دەكشا، دەهات، دەهات، وەكو شەپۆلى دەریا شەپۆلى دەدا تا دەگەیشتە داوئینی چیاى ئاگرى. شەپۆلى داوئەت تا دەهات كەرە و بەربلاوتر دەبوو، ھەندى جار چكۆلە دەبوو، ھەندى جار وەكەف و كۆل دەكەوت.

گولبەھاریان بۆ مالى ئاسنگەر برد. پاك و خاوتنیان شوشت. بەرگیكى كۆنى جوانى لە قوماشى لاھوورى ئى وەكو چیرۆك و داستانیان، دەتگوت دروومانى نەدیتبوو، لەبەر كرد. ئەوجا سواری ئەسپەكەى باویان كرد و بردیانە مالى پیری كاروان. ئەسپىكى دیکەشیان بۆ ئەحمەد پەیدا كرد.

گولبەھار و ئەحمەد نیازیان گرت و شانى پیری كاروانیان ماچ كرد. پیریش ئەوانى ماچ كرد و پیرۆزبایی لى كردن. كەین و بەینەكەیان، ئەوى مەحموودخان پى زانیبوو و ئەوى پى نەزانیبوو، سەرلەبەر، لە پیری كاروان راگەیاندا.

پیر گوتى:

«مەحمودخان عوسمانلییه‌که، کافرئیکه بۆ خۆی. ئەوانه مەخلووقاتئیکن، جیاوازن، له تیره‌ی ئینسان ناچن. نایه‌لئێ ئەممان به سەر‌وه بچئ. ئۆغرم و گۆیه‌ندئیکى وەسەر ئاگرئییئ دئینئ. ئەو له کۆزیه و ساوا سەر‌برین ناپرئینگئته‌وه، چ جایی شتی دیکه. جگه له‌وش با سنووری داوونەرئیت له لای ئئیمه‌وه که‌ل نه‌یئ. ئەحمه‌د ئەتوو هەر ئئستا گۆلبه‌هار هه‌لگره، پئ و راست بچۆ بۆ قه‌لای خۆشاب، بۆ کز به‌گی. برائیمی خه‌لیفه‌شمت په‌گه‌ل ده‌خه‌م. به‌گی قه‌لای خۆشاب خه‌لیفه برائیم ده‌ناسئ. هه‌ستن برۆن. با به‌گی قه‌لای خۆشاب کاره‌که‌تان له‌بۆ بسازئینئ. مریدی خۆمه‌».

داوونەرئیتئیکى کۆن هه‌بوو. ئەگه‌ر لاوئک کچئیکى هه‌لگرتبا و په‌نای وه‌بر مائئیکى بردبا، جا باوی کچه هەر که‌سئیک با، خانه‌خوئ کچه‌که‌ی نه‌ده‌داوه. به‌هەر نرخئیکى با، باوی کچه‌ی قایل ده‌کرد، شیربایی و ماره‌مییبه‌که‌ی ده‌دا، شایی و زهماوه‌ندی بۆ ده‌گئیرا. جا له سۆنگه‌ی کئیز ره‌دووکه‌وتن و کچ هه‌لگرتنه‌وه خوتئنتئیکى زۆر ده‌رژا.

گۆلبه‌هار و ئەحمه‌د بۆ کز به‌گی قه‌لای خۆشاب ده‌چوون. به‌گی قه‌لای خۆشاب به‌گئیکى نیوه ده‌ستدا و نیوه پئومندی عوسمانلییان بوو. ئەو کچه هه‌لگئیراوش نه‌ک کچی مەحمودخان، کچی خونکاری عوسمانلیش با، به‌گی خۆشاب نه‌یده‌داوه. ئەو په‌فتاره له‌گه‌ل نه‌رئیتی به‌گایه‌تئیدا نه‌ده‌گونجا. شه‌ری ده‌کرد، سه‌ری ده‌دۆراند، به‌گایه‌تیبه‌که‌ی له ده‌ست ده‌چوو، به‌لام کوپ و کچه‌ی وه‌ده‌ستی که‌س نه‌ده‌داوه. قه‌لای خۆشاب قه‌لایه‌کی جوان بوو. له خاوه‌ری کۆلی وانئ، له‌سه‌ر شاخئیکى تووشی وه‌کو دیوار، به‌سه‌ر کاروانه‌رئیه‌کی که‌وره‌وه که له ده‌شت و ئاران‌ه‌وه هه‌وراز هه‌لده‌کشا، له‌سه‌ر شاخه به‌رئیکى تووشی وه‌کو دیوار پۆنرابوو و به‌سئ وارشی سه‌خت و قایمییبه‌ک له نئو په‌ک شووره درابوو. ئاوی روون و سازگاری خۆشابى به‌بندا تئ ده‌په‌ری. که‌س نه‌یده‌زانئ که‌نگئ هئمی ئەو قه‌لایه لئ درابوو له سه‌دان سال به‌م لاره، هەر چه‌رخه و پارچه‌یه‌کی لئ زئنده کرابوو. به‌لام قه‌واره کۆنه‌که‌ی خۆی نه‌دۆراندبوو. به‌گی خۆشاب له جوانترین قه‌لای سه‌ر دنیایئ داده‌نئشت.

گولبه‌هار و نه‌حمه‌د له بن زناری قه‌لایٔ پیاده بوون.

نه‌سپه‌کانیان کٚشانه خوارٔ، بۆ سهر ئه‌و ناخوړانه‌ی که له خوارٔ، له پټده‌شتٚکدا بۆ نه‌سپي سه‌ربازی به‌گ دروست کرابوون. کٚشکچي نه‌گه‌ر چاویان به‌ خه‌لیفه برایمی کهوت، یه‌کسه‌ر وه‌نیاز که‌وتن و به‌ره‌و قه‌لایان برد. به‌گ پاش نه‌وه‌ی رووداوه‌که‌ی ورد و درشت له زاری برابم بیست، گوٚتی:

«نه‌م مه‌حموودخانه نه‌ریت و ده‌ستووران نازانٔ. نه‌و به‌گ نییبه، پاشایه، عوسمانلییبه. نه‌گه‌ر به‌ هاتنی نه‌م مندالانه‌ی زانیبٔ، بٔی سٔی و دوو قوشه‌نمان ده‌کاته سهر. چ بکه‌ین، راستان ده‌ؤ، ده‌بٔی کچه‌ بپارٚیزین. سه‌ریاکی مال و سامانمان ده‌ده‌ین، کچه‌ له نه‌حمه‌د ماره‌ ده‌که‌ین، فه‌رمانی پیرمان له‌سه‌ر سه‌رمان، گیانیشمان ده‌ده‌ین».

شه‌قه‌ی له ده‌سی هٚتا پٚشخزمه‌تان هاتن، فه‌رمانی دا:

«نان بۆ نه‌و میوانانه دانٚتن، جٚگا و رٚگایان نیشان دهن، له دووره‌وه نه‌سپیان نازاوه».

نه‌گه‌ر گولبه‌هار و نه‌حمه‌د وه‌ده‌رکه‌وتن خه‌م و که‌سه‌ر روخساری به‌گی خوٚشابی داگرت. هه‌ور و هه‌لای خه‌فه‌ت به‌ر چاوی گرت. قرٚه کاله‌که‌ی هه‌لماوی بوو. راچه‌نی، هه‌لستا سهر پٚیان، زۆر که‌له‌که‌ت بوو، گوٚتی:

«خه‌لیفه، فه‌رمانی پیر به‌سه‌ر سه‌ران، به‌لام چۆن له زٚٚر نه‌و باره‌ ده‌رچٚن؟ کچی هه‌ر پیاوٚتکی دیکه‌ با، هه‌ر ئٚستا سوار ده‌بووم، ده‌چووم، ده‌مگوت بیکه‌ به‌ خاتری من، گولبه‌هاری کچت بده‌ به‌ نه‌حمه‌د. به‌لام مه‌حموودخان به‌م زمانه‌ حالی نابٔ، هه‌ر یه‌کسه‌ر خه‌لک زیندان ده‌کا. پیاوٚتکی به‌ شه‌ره‌ف و نازایه. نه‌من له نه‌سته‌میووله‌وه‌ ده‌یناسم. باویشم باوی ده‌ناسٔ. به‌راستی سه‌یره، نه‌حمه‌د نه‌م کچه‌ی چۆن له‌سه‌را رفاندووه، ده‌ بۆم بگٚٚره‌وه، به‌لکو به‌و جۆره‌ چاره‌سه‌ریکی له بۆ بدوٚزینه‌وه».

برایم له پٚشدا له نه‌سپه‌که‌وه ده‌ستی پٔی کرد، چۆنی روودابوو به‌و ره‌نگه‌ی کٚٚٚرایه‌وه. نه‌وجا به‌سه‌ره‌اته‌که‌ی یه‌ک یه‌ک بۆ کٚٚٚراوه.

بهک گوئی:

«کارتیکی سهخته، خهلیفهم، سهخته، زۆر دژواره. مهحموودخان هار بووه. تۆلهی ئەمه له چپای ئاگری، له ده‌ریاچهی وان، پاشان له منی دهکاته‌وه. له میژه خه‌به‌ر وه پاشای وانێ گه‌بیوه، به‌لام ج بکه‌ین».

ئهوئێ شه‌وئێ هه‌ر بیری کرده‌وه، بۆ سبیانێ برایمی بانگ کرد، گوئی:

«بنۆره، خه‌لیفهم، بلێ چم بیره‌کرده‌وه. پاش پازده بیست رۆژی دیکه مه‌لا مه‌مه‌دی زمان پاراو ده‌نێر مه‌ کن مه‌حموودخان، بۆ ناشتبه‌وونه‌وه و مه‌سه‌له‌هت هه‌رچییه‌کی ویست ده‌یکه‌م. به‌ پیرم بلێ ئەگه‌ر مه‌حموودخان له تۆله‌ی کچه‌که‌ی قه‌لای خو‌ش‌ابیشی ویست ده‌یده‌مێ. ئەگه‌ر له‌شکری عوسمانلیشم بکاته‌ سه‌ر، تا سه‌رم نه‌ده‌م ئەو کچه‌ی ناده‌م. سه‌لام له‌ پیرم ده‌که‌م و به‌رانبه‌ر به‌و پشت پێ به‌ستن و بروایه‌ی، به‌رانبه‌ر به‌وه‌ی که‌ ئەو ئەمانه‌ته به‌ نرخه‌ی پێ ئەسپاردووم زۆر منه‌تبارم. ده‌ستی ممباره‌کی ماچ ده‌که‌م».

ئهوئێ شه‌وئێ کێته‌ ژوور له‌ هه‌موو ژووره‌کانی قه‌لا میچ بلندتر بوو، به‌ مه‌ر مه‌ر بوو، نایابترین لبادی سووری لێ پاخرا‌بوو، دیواره‌کانی به‌ به‌ره‌ و مافووری نایابی کورده‌واری دا‌پۆشرا‌بوو، ئەوه‌یان به‌ میوانه‌ نازیزه‌کان پێشکه‌ش کرد. لێفه‌که‌یان ئەتله‌س بوو. دۆشه‌گه‌که‌یان پان و به‌رین بوو.

گولبه‌هار هاتنه‌ ژێر جێوه‌ی ئەحمه‌دی زۆر به‌ رێزه‌وه‌ چاوه‌نۆڕ کرد. چرایه‌کی زیو به‌ دیواره‌وه‌ هه‌لکرا‌بوو. رۆنی نیو چراکه‌ بۆنکی خو‌شی تیکه‌ل کرا‌بوو و ژووره‌که‌ پر بوو‌بوو له‌ بۆنی خو‌ش پیاوی مه‌ست ده‌کرد.

ئەحمه‌د پێش ئەوه‌ی بجێته‌ ژێر جێگاوه‌ شیره‌که‌ی هه‌لکێشا، به‌ رووتی له‌ ناومندی دۆشه‌که‌که‌ی دانا. مشتووه‌ زێره‌که‌ی له‌ بن سه‌رینه‌که‌یاندا مات بوو. ئەحمه‌د له‌م دیوی سه‌رینه‌که‌وه‌ درێژ بوو. گولبه‌هار سه‌ری له‌و کاره‌ سوپما.

ئەحمه‌د له‌ رێگاش له‌ خانه‌که‌ی ئه‌رجیشیش، له‌ وانیش هه‌ر وای کرد‌بوو. ئەحمه‌د به‌و کاره‌ ده‌یویست ئەوه‌ له‌ گولبه‌هار راگه‌یێتی که‌ گۆیا هه‌ر خوشک و

بران. به لآم ئایا خوشک و برایه تییان له نیتواندا مابوو؟ ئه دی گولبه هار له ژووری زیندانی، که پتی وا بوو جارێکی دیکه چاوی به ئهحمهد ناکه و پتته وه، قهتی خۆ به ئهحمهد نه دابوو؟ نه بوو بوو به ژنی؟ ئه دی ئه م شیر له نیتوان دانانهی له چی و ئهحمهد له مه چی مه بهست بوو؟

گولبه هار ههناوی به جارێ گری گرتبوو. چ بوو؟ چ قهوما بوو؟ نابه دلییه کی ئهحمهدی له دهست قهوما بوو؟ یا خۆ ئه مه یهک له نه ریت و دهستووری ناگریا بییان بوو و ئه وه نهیده زانی؟

تا سبیانی خه وه نه چوو هه چاوی. چهن دین چهنه سۆنگه و هۆی چاک و خراپی به بیرداهات. گولبه هار وه کو ژێ کرژ بوو بووه وه و له ئهشقان هه ره ئه وه بوو شیت نه بی. به راستی ئه وهی که نه ده شیردراوه ئه وه بوو که گۆرانی تیک سه ری هه لدا بوو و ئهحمهد وه کو بازان، وه کو له ژووانان یه کدییان ده دیت نهیده عاملاند. زۆر سارد بوو، زۆر تووره بوو، زۆر به ئهن دیشه و په زاره بوو.

ئه م گۆرانهی ئهحمهد چ بوو و سه بارهت به چ بوو؟ گولبه هار خۆی پی نه گیرا، ئهحمهدی به توندی وه خه بهر هینا، کوتی: «هه لسته، ده مه وی پرسیا ریتک لئ بگه م. به لآم راست و ره وان، به دل وه لآم بده وه».

ئهحمهد قسه ی نه کرد. لووتکه ی چیاکانی خاوهر سپی ده چوونه وه، تیشکیکی خهست و په یت، پارچه پارچه به سه ر نوینه کانیاندا هه لده رزا.

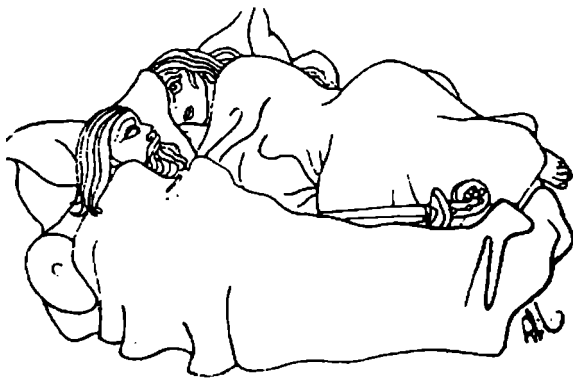
«ئه م شیرهت بوچی له نیتوانماندا دانا؟ ده مه وی له سۆنگه ی بگه م. ئه دی له سه رای پی نه بووم به ژنت؟ ئیتر پاش ئه وه شیر له نیتوان دانان بووه و بیستراوه؟ یانه کو ئه مه داوونه ریتی چیا بییانه و ئه من نایزانم؟ وه لآم بده وه خۆشت ده ویم».

ئهحمهد کر بوو.

گولبه هار دوویاتی کرده وه:

«ده بی وه لآم ده یه وه».

ئهحمهد وه لآمی نه داوه، گولبه هاریش په یتا په یتا داوای وه لامدانه وهی لی

گولبه‌هار و نه‌حمه‌د شیرتکیان له نیتواندایه و نووستوون

دهکرد. ئەحمەد لە شەرمان هەر ئەوهبوو بە ناخی ئەرزدا نهچۆ، دهيوست ئەوی به بیریدا دههات له مێشکی بتارینتی، بهلام هەرچهندی دهکرد و دهکۆشا دهپۆستی بیرى وا به سام نهدههات. بیرى وا جهرگبیری، نهک به گۆلبههار، تهناهت له شەرمان به خۆشى نهدهتوانی بلتی. ئاخریبهکهی ناچاربوو دهست به درۆیان بکا، گوتی:

«شتى وا له داوونهرىتى ئيمه‌دا نيه، بهلام خه‌لكى ئەم قه‌لايه، خه‌لكى كه‌نارى كۆلى وانى، خه‌لكى ئەو دهشت و ئارانانه نهرىتيان وايه، منيش بۆيه‌م وا كرد. تا باوت قايل نه‌بى دهستت بۆ نابه‌م».

گۆلبه‌هار دلێ به‌و قسانه ئاوى نه‌خواردوه. ده‌يزانى ئەوانه هه‌موو بيانوو و پينه و په‌رۆيه.

چهندين پۆژ رابرد. په‌ژاره وه‌كو گورگى هار دل و ده‌روونى ده‌كروشت. گۆلبه‌هاريش هه‌ستى به‌وه كردبوو. ئەحمەد چاوى به قوولداچوو، بريقه و رووناكى بى تتي‌دا نه‌مابوو.

گۆلبه‌هار پۆژ له دواى پۆژ له ژير ئەو باره گرانده ده‌پووكايه‌وه. دنياى روونى لى بوويوو به چوار ديوارى ره‌ش و تاريك، پتي وا بوو تووشى سووكايه‌تياهكى زۆر كه‌وره هاتوه. له‌و حه‌ره‌مسه‌را كه‌وره و گرانده، خه‌مناك، خه‌ورق، بى ئەوهى پارووه نانچكى له زار نى، وه‌كو شيت هەر دههات و دهچوو. ئەحمەدیش له‌گه‌ل به‌كى خۆشابدا هه‌وتووى جارتك سوار ده‌بوون ده‌چوونه راو و شكار، ئيواران به كه‌لاكى بزنه كيوى و مامز و بالندهى زه‌لام و سه‌ير سه‌يره‌وه ده‌گه‌رانه‌وه. گۆلبه‌هار مه‌گه‌ر له‌و پۆژانه‌دا كه ئەحمەد وه‌ده‌ركه‌وت پشووچكى دابا. هيچ نه‌با ئەحمەدى به‌و حاله‌وه نه‌ده‌بينى. كار كه‌يشته‌بووه راده‌يهك ئيدى ئەحمەد ته‌ماشاي گۆلبه‌هارى نه‌ده‌کرد. ئەوانى له قه‌لادا بوون هه‌موو هه‌ستيان به‌ حالى ئەحمەد كردبوو.

به‌گ سا نا ساتى ملي ئەحمەدى ده‌گرت، ده‌يگوت:

«خه‌مت نه‌بى كورم، ئەحمەد، ئەگه‌ر سوپاي عوسمانليان هه‌موو كردومه‌»

سەر، دەبێ ئێوه به کامی دلی خۆتان بگن و به مرادی خۆتان شادبن. ئەوی روو له مالی من بکا، هیمەت و بەرەکهتی پیری کاروان پشتیوان بێ و له ژێر چاودێری ئێودا بێ، دەبێ له چ بترستی، له چ بسلەمیتەوه؟ ئایا رەوايه به ناھومتیدییهوه بگلی؟»

ئەحمەد خۆی له قسەکانی بەگ دەبوارد و ھەر پێ دەکەنی. کەس پەیی به دەردی دلی نەدەبرد، تەنانەت گۆلبەھاریش، کە دوورە سۆسەیهکی دەکرد، ھەلی نەدەھێنا.

مەلا محەمەد پازدە رۆژ بوو چوو بوو بۆ بایزید، ئەو سبەینێیه گەراپەوه. بەگ و ئەحمەد خۆیان بۆ چوونە راوی ئامادە دەکرد.

بەگ مەلا محەمەدی بانگی دیوھخانی کرد:

«چ بوو محەمەد؟ چابوو، خرابوو؟»

مەلا محەمەد گوتی:

«خراپە».

رڤینە سپییەکەھی دەتگوت ئاوی روونە به روخساریدا دەھاتە خوار. گوتی: «پاشا زۆر خرابی پێشوازی کردم، زۆر خراب. ھێندەیی نەما بوو شیرم لی ھەلکێشی و لەت و پەتم بکا. گوتی: ئەو دژمنایەتی و ئالچاخییەم له ھەموو کەسیکی چاوەروان بوو تەنێ لەو نەبێ. پێی گوتم، برۆه پێی بلێ: کچە و کورەم ھەردووک بۆ پێکەوه بیەستی و زوو بیاننێرتەوه. دەبێ بلووکێ سەربازیشیان لەگەڵ بن، ھەر پاش گەرانەوت به پازدە رۆژ ئەووم له بەگ چاوەنۆرە. گوتی: ئەگەر ئەحمەد و کچەکەم بۆ نەنێرتەوه لەشکری لی دەکەم». ھەرچیپێکیشی به زاردا ھات نە له تۆ نە له پیر نەپرینگاوه.

«بە پیریش؟ بە پیریش؟»

«بە پیریش».

«ئەم کابرایە شیت بوو، ئەقلی تیک چوو»

بەگ قەدەرێ دۆش دام، ئەنجا چوو دەری. ئەحمەد لەبەر دەرکەیی

چاوهروانی بوو. پاشان بې ئهوهی هیچ به ئهحمده بلّی، بیکهوه له قهلا چوونه خوارې، بۆ سهر پردهکه. ئهحمده چاوی پر بووبوو له پرسسار. چاوهپرې بوو قسه بکا. دوايي لهسهر پردهکه وهستان. بهگ گوتی:

«ئو کابرايه شیت بووه، تهنانهت جنیوی به پیریش داوه. دهوجا بزانه چ به لایهکی وهسهر بیئی. گویا پاش یازده رۆژانیش لهشکرمان دهنیریته سهر.»
ئهمده گوتی:

«با ئیمه لیره نه مینین، بهگم خوا هلی ناگرې، بۆچی له نیوچاوانی ئیمهوه خوین برېژی.»
بهگ هلهزه قییهوه، گوتی:

«بۆ هیچ کوئی ناچن، له وهتی قه لای خویشاب رۆنراوه، تا ئیستا کهس دهرکهی نه کردووه تهوه. مهحمودخان ئهگهر به تهمای هانتییه دهبی به تهمای بینینیش بی. تو کوپری ئهم مالهی بۆ چ جیتیان ناچی. ئهوه شهرف و ناموسی منه. ههر من له گورپددام و بهس. تو نی. ئهتوو بۆ خووت له قهلا دانیشه، کوئی مده هیچ.»

بهگ پاش ئهوش له کهل ئهحمدهدا له راو و شکاری خوئی نه کهوت. دهچوونه راو، چاوهروانی لهشکری مهحمودخانیان دهرکرد، خوین له بۆ شه ر ناماده و تهیار دهرکرد.

له دهشتهکانی باشورهوه، له ناگرییهوه، له نارانی مووشهوه، له گۆلی ورمیوه، له وانوه، له بتلیسهوه، له دیاربهکروهه کوهمک و یارمهتی به بهگی قه لای خویشاب رادهگه یاندره، له هه موو لایه کهوه دهستی دوستایهتی دریز دهرکه. بهگیش زۆر بهم ههلویتسته شاد و خویشحال بوو.

خو له پیناوی پاراستنی نه ریتی بهگ نشینتیکی کهونارای وهکو قه لای خویشابدا، له پیناوی قهرزتیکی له ستویدا بوو، له وراستانی پش قه لای خویشاب جاریکی دیکهش شانتیکی له شانی عوسمانلی ددها.

له کهل گزنگی رۆژدا بوو که دهسته سواریک به دیارکهوتن. ری و راست

نعمت له گه ل به گي خوشابدا ده چي ته راو

دههاتن، ئهسپهكانيان ههموو كووتت بوون. سوارهكان لهسهر پردهكهى خوشابهوه جلهوى ئهسپهكانيان وهكيتش كرد. پيشكاران سوارهكانيان به ريزهوه پيشوازي كرد و جلهوى ئهسپهكانيان له دهست وهرگرتن.

بهكى خوشابى له دهركهى وارشى ژوورئ به پيرى زهلامهكانهوه چوو. ههمويانى له نيزيكهوه دهناسى. بهكى هۆز و خيلهكانى نهو دهووبهراڤه بوون. دهشيزانى سهبارت به چى هاتبوون. كهواتا مهحموودخان دهستى له شهر هلايساندن ههلگرتبوو.

بهكى زيلان كهله لاوتكى شوخ و نازا و بويز و خوئين گهرمى بهجوش بوو. نهو قسهى كرد. لووتكى قولينگانهى پيوه بوو. دهنگى نيز و دلير بوو، گوتى: «بهگ، با له سهرىنى نههوه شهرئ نهقهومى. بويه هاتووين، چارهسهرىك بۆ نهو كاره بدوزينهوه. مهحموودخان لهشكرى دهكيشا، بهلام ئيمه پيشمان لى گرت. جا ئيستاش قسه قسهى تويه».

بهكى خوشاب هاته دوو، گوتى:

«ئيوه بۆ خوتان ههموو شتىكى له من چاتر دهزانن. من نهحمهه و گولبههار نادهمهوه. لهوهش زياتر هيچ چارىكى ديكهه نيبه. لهوه بترازئ پاشا ههر شتىكى ديكهى ليم دهوئ بهسهر سهرم. من نهو كوړ و كچهى وئ دههوه تا دنيا خرا دهبئ نهخۆم نههۆزهكهه چاومان لهبهه سهگانيش ههلهنايه. ئيوه بهه ههموو بهگه بۆ خوتان چارهيهكى بۆ ببينهوه. مالم له موو بارىكتره. حورمهت و ريزيشم عهرزى پاشا بفرموون. ههزئ دهكا سهه و مالم ههمووى له قههههه دهكهه. چى دهوئ بۆ به رادانئ دهدهم، چهههه گوندههه پيشكىشى زاواى دهكهه. خوشى كهيفى چى ديتئ بهسهر ههرتك چاوان. بهلام ميوانى مالى خۆمى بۆ گيانئ به دهستهوه نادهه».

بهكى زيلان گوتى:

«بهگ راست دهكا، ئيمه له خۆپايى هاتووين».

ئهوانى ديكههش گوتيان:

پاشا ئەوئى پۆژى زىافەت و ميواندارىيەكى زۆر گەورە و گرانى بۆ بەگەكان ساز دا. ديومخان زۆر ئاپۆرە و قەلەبالغ بوو. سبەينى پاشا رووداوەكەى له نووكەوہ بۆ پاشاى ئەرزەپۆم نووسى. پاشاى ئەرزەپۆم يەك بوو لەوانى كە زۆر چووبووه دلى پادشاوه. چەندىن چەند لە سەراى ئەستەمبوولتى مابووہوہ و لەگەل گەورە وەزيران زۆر ھەلستابوو و دانىشتبوو. ئەگەر پاشاى ئەرزەپۆمى پىشتى كرتبا ھەموو شتتى سانابوو و كەللەى سەرى ئەو بەگە لە خۆبايى بووہى خۆشبايشى بە ھاسانى و مچەنگ دەكەوت. كاغەزەكەى زۆر بە گازاندە بوو. شەوئى لە شەوان چۆن سەد ھەزار سواری دپندە، وەكو كورگ لە چيا ھاتبوونە خوار و بەسەر سەرياندا دابوو و كچەكەيان فراندبوو، و ئەمىش بە خۆى و سەربازەكانىيەوہ لە بەرانبەر ئەو ھەموو عەشاماتە گەورە و گرانە دەستە پارچە دەوہست و چيان لەگەل ئەو لىشاوہ زۆر و زەوہندەيە پى ناكړى و چى و چى ديكەى لە وردەگازاندەوہ بۆ پاشاى ئەرزەپۆمى نووسىبوو.

ئەو پەيكەى ماوہيەكى زۆر بوو بۆ ئەرزەپۆمى نارەبوو گەراوہ.

پۆستەم پاشا نامەكەى خۆيندبووہوہ زۆر پى كەنىبوو. ئەگەر پەيكەكەى مەحموودخان باسى قەلەبالغىيەكەى ئەوئى شەوئى بۆ دەگىرپتەوہ پۆستەم پاشا ھەردوو دەستى بەبەر وركىيەوہ دەگړى و دەداتە قاقاى پىكەنىنى و ھىندەى نامىنى بىچرئ، دەلت:

«زۆر سەلام لە مەحموودخان دەكەم، پى بلى كىژەكە لە كورپە مارە بېرئ. ئەو كچەش وەكو ئەسپەكەيە، تازە بووہ بە ئى كورپە. ئەمنىش بۆى دەنووسم».

مەحموودخان ئەگەر نامەكەى پۆستەم پاشاى، كە بە خەتتىكى خۆش نووسرايوو، خۆيندەوہ، گوئى: «ھەى ئالچاخى كورپى ئالچاخ، گالئەم پى دەكا. دەبا ئەوہ بەسەر خۆى ھاتبايە: بەكىكى چيايى كىژى وى فراندبا. جا ھەنگى بمزانىيا گالئەى بە چ دەھات؟ يانەكو زمانى ھەلدەھاتەوہ بە تەوسەوہ بلى: لە سۆنگەى كچىك بە تەماى ئاگرى شەر لەو ھەموو دنيايە ھەلآيسىنى؟ دووجا وەرە، منىش سەگى وام بە دۆست زانى و لەمالى خۆم وەكو پادشاين ريز لى كرت. ھەبى و نەبى بەخىلى و ئىرەيى بە كۆشك و سەراكەمدا ھاتووہتەوہ

و بەم نامەيە تۆلەي خۆيم لى دەكاتەوہ.

ئىدى كاغەزەكەي ھەروا بەم ديو و بەو ديودا ھەلدەگىراوہ و جارىكى دەخوتىندەوہ و جارىكى بىردەكردەوہ.

لەشكرى دەكىشا سەر قەلاي خۆشابى. باشە ھاتو لەبەر بەكى خۆشاب، دىندەيەكى وا بەزى، لەوہتى قەلاي خۆشاب قەلاي خۆشاب بوو بەزىنى بە خۆيەوہ نەديتبوو.

مەحموودخان تا دەھات ھەناسەي پتر سوار دەبوو. ئەگەر ھەناسەشى زۆر سوار دەبوو، ئىدى بەجارتى لەنگەرى لەدەست دەتازا، ھەموو رۆژى لەگەل سمایل ناغادا قسەي دەکرد. ھەرچى بەكى جى بىراي ھەبوون، ھەمووى بانگ دەکردن، راويژى لەگەل دەکردن، بەلام چارەيەكيان پى نەدەكرا.

لەو دەمىدا باليۆزى بەكى خۆشاب، مەلا مەمەدى دەمودوو شىرن لە ھاتوچۇدا بوو، دەيگوت: «پاشام، ھەمووت بە قوربان بىن، بەكى ئىمە دەلى، لە سەرتىنى كچىكەوہ بۆچىم بۆسۆ و بەدناو دەكا. دەستەكانى رادەمووسم، ئەگەر پاشام ميوانەكانم لى بستىنتەوہ، ئەوسا لەبەر سەگانىش چاوم ھەلتايە. چەندى شىربايىي دەوتى دەيدەم. ئەگەر مەحموودخان پۆحىشىمى بوئ دەيدەم. بۆ ئەحمەدىش، بلى بمرە، دەمرى».

بەكى خۆشاب ھەلوئىستى مەحموودخاننى رۆژ بە رۆژ لە دوور و نىزىكەوہ سۆسە دەکرد. ئاگاي لەوہ ھەبوو كە پتییەكى لە كىن پاشاي ئەرزەپۆمى و پتییەكى لە كىن پاشاي وانى بوو و مەسەلەكەي لە ورد و درشتى بەگەكان، لە ئەستەمبوول، لە پادشا راگەياندبوو و بە ھەموولايەكدا ھەلپەي دەکرد. ئەم كابرانى بى ئەقلە كەللەپەقە ئەمرۆ بى يا سبەينى بى قۆشەنى دەكىشىتە سەر و شەرىك ھەلدەكىرسىتى، سالانى سال درىژە بكىشى، ھەزار و دەستەوسانان ديسان لە برسان پەرىشان دەبن و لە نىچاوانى كچىكەوہ داخۆ چى بەسەر ئەو عالەمە بى. توخوا ئەمە نەرىتە؟ داخۆ كى، چ بەگىكى گەلۆر، چ خەلكىكى بى ئەقل داى ھىتابى؟

پاشاش دهرتسا. دهبوو کارهکەى دوايى پى هيتابا. هاتنى ئەسپەکە بۆ
 بيش مالى ئەحمەد، سەرەنجام دلدارييهکى وا گەرەى لى بکەوتتەوه، مەمۆ
 هەر بۆ ئەوهى ريزى خۆى بۆ گولبەهار ئيسپات کا، خۆى به قوربانى ئەم
 دلدارييه بکا، ئەمانە هەموو شەخسيهتتکى پيرۆزانەى به ئەحمەد و گولبەهار
 دەبهخشى. ديسان شەويک خەلکى ئەو چيای سەرئى، خەلکى ئەو دەستانەى
 خوارئى هەلدەستن، ئەم چاره دار بەسەر بەردەوه نايەلن، سەرا دەرووخين و
 زيندەوهرتکى تيدا به ساغى نايەلن.

مەحموودخان ئيدى به جارئى تەپايى لى گەرودا نەمايوو. شەوانە خەوى
 لى نەدەکەوت. گوڤى هەلخستبوو، لى چکۆلەترين سرتە رادەچەنى، به شيرى
 پروتەوه لى نىو سەرادا دەهات و دەچوو. به جارئى هەر چوار سەرى دنياى لى
 هاتبووه يەک. هەرچەندى دەرکەد چارەسەرئى بۆ ئەو کارەى نەدەبينيهوه،
 شەرەف و ئابرووى کيشوهرى ئال عوسمان لى سايبى ويهوه بووبوو به چوار
 بوول.

بەرانبەر بەگى خۆشاب بەزيبوو. عوسمانليش بەزيبوو. تا دەهات
 دەتوايهوه، دەپرايهوه. بۆ خۆشى نەيدەزانى چيى دەرکەد. ئيدى کەسى
 نەدەواند. تا دەهات چەمبەر و ئالقهى تووک و نەفرينى توندتر لى گەردەن
 دەناللا. ئەو هەستەى لى بووبوو به گرئيهک و لەسەر دلى رەق بووبوو.

هەموو سالى کە بەهار دەگەرئتەوه چيای ئاگرى، شوانى ئەو دەوروبەرانه
 هەموو دینه سەر کەنارى گۆلى کوپه، کەپەنەکەکانيان به ئالقه لەسەر خاکی
 مس پەنگى گۆلەکە، لەسەر بەردەجاري بەردەستى سوورەکان رادەخەن و
 دادەنيشن. ژمارەى شوانەکان سال بە سال دەرکۆرئى. هەرکە ئاسۆ روون
 دەبئتەوه بلوئەرەکانيان لەبەر پشتينيان رادەکەنەوه و راست دەبنەوه. لەو
 دەميشدا بالندەيهکى چکۆلەى سپى دئى، بالئىکى لى ئاوى شينى گۆلەکە
 وەرهدا و دەفرئى، دەروا. لە دوور، لە سەرروى سەرئى، لە رەوژئیکەوه، کە
 وەکو کەشتى، لى ولاتى بەفرستانئى دەرکشتى، ئەسپئىکى زەلام بە ديار دەرکەوئى.
 قايش و بەندى لى تاريک و پروندا دەبريقتەوه. دەبئى به تارماييهک بەسەر

گۆلەكەدا دەخزئ، پارچە پارچە دەرھوتتەوہ و یرەنگی دەپەرئ و لەو دەشتە دەتوتتەوہ و دەکشیتتەوہ و نامینئ.

ئەگەر شوانەکان دەکشیتتەوہ، دەرۆن گۆرانیببژتیک لە نیو ڕەشمالیکدا چۆک لەسەر خاکی تیزئ بەھاری دادەدا و دەست دەداتە گۆچانی و گۆرانی دەچرئ و بلوێز ئەنگیتوکیش بۆ دەستینیتتەوہ.

لەسەر خاکی نەحەلتی ئاخۆری چۆکم دادا، لەسەر خاکی ئەوینی ھەزار سالە، لەسەر خاکی بەھاری ھەزار سالە چۆکم دادا. سئ جارنم بانگ کرد. ھەرسئ جارن چیا ی گەردنکەش وەلامی دامەوہ.

لەسەر گولیلکی سوور سوور، ئی شین شین، ئی زەرد زەرد، ئی کەسک کەسک، لەژێر خەرمانە ئەستیرەکەئ سەر تریکی چیا ی چۆکم دادا. لەسەر پشتی چیا ی، لەسەر سەھۆلبەندانئ دلی چۆکم دادا، لەبەر ڕووناکی ئەو چیا یەئ کە دەررونی بۆ ئەوینە گەورەکان کردووەتەوہ چۆکم دادا. گۆرانئ توورەبییەکم چرئ کە کەس نایگاتئ. لە ژێر ھەوری ڕەش و تاریک، لە نیو بۆن و بەرامەییەکی کە پیاو مەست دەکا، چۆکم دادا. لەسەر لافاوێکی کلپە و کړتکی گەورەئ بئ سەر و شوێن، کە لە چیا ی دادەکشیتتە خوار چۆکم دادا. سئ جارنم بانگی چیا ی کرد، سئ جارنم ھاوار کردە دلی خاکی بەھاری ھەزار سالە، سئ جارنم وەبەر گوئی خاکی ئەوینی ھەزار سالە دادا. گوتم شوانەوتلە، ھۆشوانەوتلە، ئەوہ لە کوئی؟ شوانە ھات لەپیش دەم قوت بووہوہ.

شوانەوتلە ئاشقی کچی بەگ بوو. کچەش ئاشقی ئەو بوو. بەگ پئی زانی. بەگ پازدە گوندئ بوون. ھەر پازدە گوندەکەشی لە دۆلی ئاخوپیئ بوون. بەگ کوئی: ئەو شوانە بگرن. ئەو شوانەئ کە وێراویە دلداری لەگەل کچی من رۆئئ. مردوو، یا زیندوو ھەر دەمەوئ.

بالندەئ ئەوین بوو بە ئاگر. ھیلانەییەکی لە ئاگر رۆنا، لەسەر کپە دارچناریک. بالندەئ ئەوین لەو ھیلانەییەدا نوست. سئ بیچووی بوون.

بالندهی ئه‌وین له‌گه‌ل سێ گره‌ بێچوودا هه‌لفرین. به‌ هه‌ر لایه‌کیدا هه‌لفرین، له‌هه‌ر شوێنیکه‌ نیشته‌وه‌ گه‌ری گرت. چیا بوو به‌ گه‌ری. به‌رد بوو به‌ گه‌ری، خاک و خۆل بوو به‌ گه‌ری، به‌ری ئاسمان، ئه‌ستێران، هه‌موو له‌ نیو گه‌ری و کله‌په‌دا شله‌قان. ئینسانه‌کان هه‌موو گه‌ریان گرت. بالندهی ئه‌وین له‌ گه‌ری رسکاو په‌رییه‌وه‌ ئه‌وبه‌ری چیا، ئه‌وبه‌ری ده‌ریا، ئه‌وبه‌ری چیا بوو به‌ گه‌ری، ئه‌وبه‌ری ده‌ریا سه‌رتاپا بوو به‌ گه‌ری، گه‌ری له‌ گولیلک پشکووتوون. ئیکجار ئه‌وانی هه‌ره‌ شین شینه‌کان، زه‌رده‌کان، که‌سه‌که‌کان هه‌موو گه‌ری پشکووتوون.

شوانه‌وێله‌ په‌نای وه‌به‌ر چیا ئاگری برد. دلی چیا ئاگری بوو به‌ گه‌ری. پیاوی پاژده‌ گوندان وه‌دووی شوانه‌ که‌وتن، بێگرن، بێکوژن. چیا ئاگریان کون به‌ کون پشکنی. چیا شوانی وه‌شێرد، شوانه‌ش بوو به‌ گه‌ری.

کچه‌ خۆی له‌به‌ر ئه‌و ئه‌وینه‌ سه‌خته‌ پێ رانه‌گیرا، ئه‌ویش دایه‌ چیا، منداڵ و مه‌زن، پیر و جوان، ژن و پیاوی هه‌ر پاژده‌ گوند وه‌دووی کچه‌ش که‌وتن. ئاگری کچه‌شی وه‌شێرد. کچه‌ش بوو به‌ گه‌ری.

پوژیکه‌ شوانه‌وێله‌ سه‌به‌ری له‌به‌ر ده‌به‌رێ، ده‌ستوور له‌ ئاگری ده‌خوازێ، وه‌ده‌رده‌که‌وێ، ده‌لێ: «با جارێکی چاوم به‌ دلداره‌که‌م بکه‌وێ، ئه‌گه‌ر کوشتیشیانم با بمکوژن». به‌ره‌و گونده‌که‌ چوو. سێ شه‌و و سێ پوژان له‌ ده‌وری گونده‌که‌ خولاوه‌. مردن کارێکی سانا نییه‌. ئاخێکه‌ی چاوی قوچاند، ده‌یویست نه‌ختی دره‌نگتر بمه‌رێ.

پێ و راست به‌ره‌و گوندی چوو. نواری له‌ جێی گونده‌که‌ په‌پوو ده‌خوێتی، بای وێرانی هه‌لی کردووه‌. چوو گوندی. نواری هیج نه‌ماوه‌. ته‌ماشای ئه‌ولاتری کرد گونده‌کانی دیکه‌ش شتاقیان نه‌مابوون. پاشان روانی له‌ولاوه‌، له‌ کن ئه‌و به‌ردی مالی خۆیانی لێ بوو، دلداره‌که‌ی پراوه‌ستاوه‌. دوو دلدار به‌ یه‌ک گه‌شتن.

مه‌لێ چیا ئاگری له‌ زۆر سته‌مان تووره‌ ده‌بێ، که‌رتیکه‌ خۆی به‌سه‌ر هه‌ر پاژده‌ گونده‌که‌دا ده‌دا. پاژده‌ گوند به‌ خه‌لکه‌که‌وه‌ی به‌ ژێره‌وه‌ ده‌بن.

شوانه دلداره که پهنا دهباته بهر چپای ناگری و
بلویر دهژهنی

چيای ناگري هه ليان ده لووشی، جا توور هيبه کهی ناگري نا نه مهيه. بالندهی نهوین گريکه، وه بهر هر دل و دهر وونتيکی بکهوئ ده سبه جئ دهیکا به پارچه يهک گري. هيلانهی نهوین گريه.

نه مه توور هيبی ناگريه. نه مه به لای ناگريه. شان له شانی ناگري نادرئ. نه مه تووک و له عنه تی ناگريه.

جا هه موو به هارتيک، له وه ده می گولی کوويه به گوليلکان ده خه ملئ، سه رپاکی شوانه کانی چيای ناگري دینه سه ر که ناری گۆله که، که په نه که کانیان له سه ر خاکی به هاری هه زار ساله راده خن و گريه بالندهی نهوین، بالئ له شينترين جيتگای گۆله که هه لدينئ.

حوسۆی ناسنگه ر، نيوه رپوت هاتبووه بهر دهرکی سه را پر به دنيا دهيزريکاند: «پاشا، پاشا، گوئ ديره، گوئت له بلوئر نهنگيوه کهی بوهارئ بوو؟ تئ گه يشتی؟ رک و غه زه بی ناگريت به سه ردا برؤئ، وهی دهر د و به لای ناگريت لئ وارئ. به رۆکی ناشق و نه وينداران به رده، به سه.»

مه محمودخان به پياوه کانی گوئ:

«برؤن نه و ناسنگه رهم بق بينن، بزانم نه وه چ ده لئ، با تئ بگه م.»

حوسۆ نيوه رپوت بوو. له شه به هيزه کهی له له شی مرؤيه کی سه رووی مرؤيان ده چوو. مه محمودخان نه گه ر چاوی پئ کهوت سه رسام بوو.

ناسنگه ر پرسئ:

«نه و لاوژه چکۆله يهت بيست که بؤم نار دبووی؟»

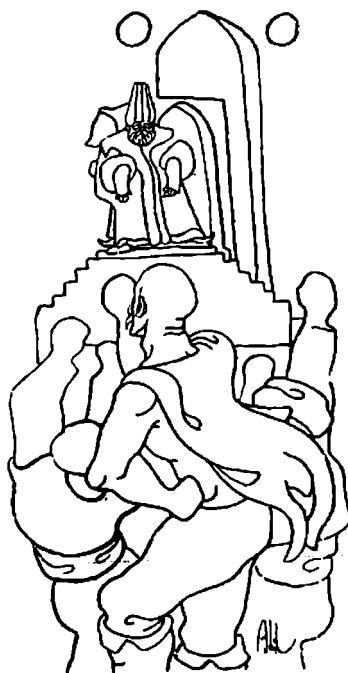
خان گوئ:

«بيستم.»

«چاکه، چ ده لئ، ناترسی؟»

پاشا گريو.

حوسۆ هه رچی به زاردا هات گوئيه خان و وهکو که رته چيايه ک هه لستايه

حوسق ئه‌وه‌ی به زاریدا هات به پاشا ده‌لی

سەر پټيان رۆيشت. هەر که له دەرکهی دیومخان وه دەرکهوت، گوئی:

«تۆ دهزانی پاشا، تۆ دهزانی».

پاشا ئهوهی ئهوه چوو دهري، سمايل ناغا چوو زووري، گوئی:

«پاشام دههوي چهند پرسيارکت له خزمهتدا بکه».

پاشا گوئی:

«پرسه».

«پاشا تا ئیستا کهس توانیوه بچینه سەر لووتکهی چيای ناگری؟»

پاشا گوئی:

«نهخیر».

«چا که ئهوهی له تیرهی ئینسانه دهگاته ئهوي؟»

«پهنگه بگا، بهلام ناگه پیتهوه، ناگری دهگرئ، ئیدی بهری نادا».

زۆر کهس چوو یونه سەر ترۆکی چيای ناگری تاقیيان کردبووهوه. بهلام کهس نهگه رابوووهوه.

خه زمانه ناگریک لهسەر تهپله سهری چيای ناگریه. له نیهندی پۆیه کهوهی بیریک تا ناوه راستی دنیا رۆچووته خوار. یه کهم ناگر له دنیا دا لهم بیره وهگر اووه. یه کهم ناگریک که ئاده مزاد چاوی پئ کهوتبئ ناگری نیو دهروونی چيای ناگریه.

مرۆ وستهویه لهم ناگری وهچنگ کهوي، ومچهنگی نه کهوتوه. یه که له ناگردزان خافلانی چيای ناگری به ههله دهزانی. چنگئ ناگر له کۆلی ناگر دهچرئ، بهره وخوار بقی ههلدئ، قه دهري دوور دهکهوتیهوه. له ودهمی چيای ناگری به خۆدا دیتیهوه، دهنۆرئ ناگردزه که وا بهره وخوار سهری خۆی هه لگرتوه وههرا دهکا. ئیدی یه کسه ر کابرای ناگر به دهست له جیی خۆی رادهگرئ وهه له ویدا دهیکا به بهرد.

قه دپاله کانی چيای ناگری بزن لهم جۆره ئینسانه به بهرد بووانه. ناگری،

هەرچی چووینته سەر تۆقه سهری، هەر کەسێ ئه‌وتی دیتبێ، ئاگری لێ
دزیبێ، قه‌تی لێ خۆش نه‌بووه.

سمایل ئاغا گوتی:

«که‌واتا، پاشام دهمه‌وێ پێشنیاریکت له‌ خزمه‌تا عه‌رز که‌م».

«بێ سمایل».

«با هەر ئیستا کانی خه‌به‌ر بنێرینه قه‌لای خۆشایی، گولبه‌هار و نه‌حمه‌د
بگه‌نه‌ ئیتره. ده‌فه‌رمووی بۆ خۆم ده‌جم بۆ خۆشاب ده‌یانه‌ینمه‌وه. نه‌گه‌ر
نه‌حمه‌د توانی بجیته‌ سهر ترقیکی چیا ئاگری و پتی سه‌لماندین چووه، ئه‌وه
کچه‌ی به‌ ده‌ستی خۆمان ده‌ده‌ین. شای و داوه‌ته‌که‌شی له‌سه‌ر خۆمان.
مه‌گه‌ر به‌و ره‌نگه‌ له‌ نه‌حمه‌د قوتار بێن. له‌ دمگۆ و زمانی خه‌لک رزگار بێن.
ئیدی که‌س قسه‌ی بۆ نامینێ».

پاشا گوتی:

«نامینێ، بیرتکی چاکه‌ سمایل. ده، دوو سی به‌گیش ره‌گه‌ل خۆت خه، بچۆ
بۆ قه‌لای خۆشاب. با نه‌حمه‌دیش بگه‌ریته‌وه. گولبه‌هاریش بێته‌وه. نه‌گه‌ر نه‌و
داخوازه‌ی لێ په‌سند نه‌کردم، به‌ به‌گی خۆشاب بێت کچه‌که‌م له‌ بۆ بنێریته‌وه».

سمایل ئاغا، پێنج پیاوی، دوویان به‌گ بوون، هەر ئه‌وێ رۆژێ وه‌دووی خۆ
دا و به‌ره‌و خۆشاب به‌رێت که‌وتن.

گه‌یشتنه‌ قه‌لای خۆشایی. به‌گی خۆشاب له‌ جارانی گه‌لیک پتر و گه‌رمتر
پێشوازی کردن و دۆستانه‌ی میوانداری کردن. شای و زهماوه‌ند و ئاهه‌نگی
بۆ گێران. سمایل ئاغا ئه‌وێ شه‌وێ کاره‌که‌ی له‌ به‌گ راگه‌یان.

به‌گ گوتی:

«سمایل ئاغا، چۆن ده‌بێ، ئه‌مه‌ مردنه، پاشا، نه‌حمه‌د بۆ مردن ده‌نێرێ.
چما تا ئیستا که‌سی وابوو وه‌سه‌ر ترقیکی چیا ئاگری که‌وتبێ و
که‌رابیته‌وه؟ که‌سی وا بێندراوه؟ بێستراوه؟»

سمایل ئاغا گوتی:

«نهن نازانم، نئوه بۆ خۆتان گوتیوتان چتان دهوئێ دهیکهن. جا نیستا داخواز له نئمه و کردهوه له نئوه».

بهگ به دوودلی و نا هومئیدییهوه:

«ده جارئ، با به ئهمهد بلئیم، بزانم ئه و چ دهلئ؟»

ئهگهر ئهمهد ئه و مه رجهی قبوول نه کردبا، ئه و سا بهگی خۆشاب چ مه جبوور نه بو له قه لای راگری و بیپاریتزی. ئه و ئهمه دیش و هه موو که سئکی دیکه ش ده یزانی. هه قیش به لای پاشادا ده کهوت شه ری بکا.

بهگ گازی ئهمه دی کرد، له حوزووری سمایل و ئه وانی دیکه دا لئیی

پرسی.

ئهمهد، بی دوودلی و به وپه ری رووگه شییه وه، گوتی: «قایلم، چاکه، ده چمه سه ر ترۆپکی ئاگری. له وئ، شه وئ، ئاگریکی که وره هه لده که م. پاشاش ده بیئئ. ده با هه ر له نئستاوه ده س پئ بکه ین».

بهگی خۆشاب، گولبه هار، خه لکی دیکه، ئهمه دیان له وه سه رکه وئنی ترۆپکی چیا ی ئاگری، له و سه فه ری مردنه بی په شیمان نه کراوه. بۆ رۆژی پاشئ که ردن ئازاییان لئک کرد. سوار بوون، بایزید خۆ بگره هاتن.

گولبه هار و ئهمهد له مالی پیری کاروان دابه زین. سه رانه ری شاری بایزید، ده وریه ری ئاگری هه موو به هاتنی ئهمهد و گولبه هاریان زانی. ئاسنگه ره که هاته مالی پیر. له که ل پیردا ئهمه دیان زۆر نسحه ت و ئامۆژگاری کرد، گوتیان:

«ئهم پاشایه کافره، کوره ده یه وئ له نئوت ببا».

هه رچه ندیان کرد و کۆشا ئهمه دیان پئ په شیمان نه کراوه. چیا بییه کانیش هاتن که لئک له ئهمه د پارانه وه، ئهمه د گوتی نه دا که س.

سبه یئیه ک هه ستا ده سئتی پیری ماچ کرد، سوار بوو، به ره و سه را به ری که وئ، چوو ه خزمه تی پاشا، گوتی:

«ده چمه سه ر ترۆپکی ئاگری، پاشام، هه ق به لای تۆوه یه که به کارئکی وا

عوسمانلی بیر له هیزشی خه لکه که دهکاته وه

دژوار و چه توونه و مت گلاندووم».

پاشا ئوغرخیری لی کرد.

«سئی رۆژان دهنۆرپنه ترۆیکی ئاگری، سهر لووتکه که سی، له شه وێکی بی ههور و هه لادا دهچریسکیته وه، هه لده بی».

سواری ئه سپه که سی بوو. ئه سپ رفاندی، به رهو ترۆیکی ئاگری برد.

قه له بالغیه که له مهیدانی بایزیدی، له بازار، له بهر دهرکی سهر، به ره بهر تا دههات ده په نگایه وه. خه لکه که له چیا گرانتر، وه کو سیلاویکی کپ و بی دهنگ دههاتنه خوار، له نیو شاری بایزیدا تیگ دهرژانه وه و یه کیان دهگرته وه. له پیده مشتکانیشرا به رهو ههوران، ئه وه ههر خه لک بوون به قه پال و مله و به ندهمانه وه، به کاوه خۆیان به رهو بایزیدی دهکشان، دههاتن، ده په نگانه وه، ئیقیان ده داوه، بازاری شار، کووچه و کۆلاتان، مزگه وته کاتیان پڕ ده کرد. کپ و بیدهنگ ده بوون.

سمایل ناغا دهمه و نیوروانی هاته کن پاشا، پاشا لئی پرسی:

«هه روا دین و دین، دوایان نه پراوه؟»

سمایل ناغا دهستی به م دیو و دهستی به ودیودا، به ناهومیدییه وه، گوتی: «هه روا دین. تا دی زیادیش دهکن، هه لدهتۆقن، هه لدهقولین. عه شاماته که عه شامات نییه، لیشاویکه بق خۆی، لافاوی ئینسانه و هه لستاوه، دهکشئی. دهکشئی و ناوهستیته وه. په ککو ئه م چیا یه ی ئیمه چهندی ئینسان تیدا یه، ئه م دهشته ی ئیمه چهندی خه لک تیدا یه».

پاشا گوتی:

«زۆری ئینسان تیدا یه. ئه م دنیا یه زۆری ئینسان تیدا یه. بق کاریکی خیرا وا کۆ نابنه وه و به ورمنگه نایه نه گۆرئ. چۆنیان وا زوو به چونه سهر چیا ی ئه حمه دی زانی؟ له کوئیان بیست، هه روا دین؟ کئی خه بهری دانی؟ تو بلئی ههر بێن و بێن؟».

بهو نیو دالانه درتزه ئه ستوند مه پ مه پ زۆر و زه وهندی سه رادا دهرۆیی و

پیتی له نیتو فهرش و مافووران نوqm دهبوو. دم و چاوی دریتژ بوویوووه،
رهنگی زهرده لگه رابوو چاوی که له نیتو چرچ و لۆچان خول خول دهخولاووه و
له پیتلویدا تویتکهی نه دهگرت، به جارئی رۆچوو بوو.
به هه راسانییه وه گوتی:

«سمایل ئه دی ئه وهی له مه ر ئیمه کوا؟»

سمایل ئاغا له دوو ده ران قه له بالغیه کهی بۆ ده ستنیشان کرد، گوتی:
«هۆوه تی، له وسه ری قه له بالغیه کهی، له نیتزیک گۆزی ئه حمه دی خانیه وه،
زه ردی پۆشیه.»

پاشا دهستی شۆر بووه وه و پاشه و پاش گه راوه. ده یویست شتیکی بلتی. به
شایانی نه زانی لیتی پاشگه ز بووه وه. بی ئه وهی خۆی له سمایل ئاغای
بگه یینتی سه ره له نوێ دایه رۆشنتی. سمایل ئاغا وه ستابوو، چاوه نۆری ئه وه
بوو پاشا شتیکی بلتی. قه ده رتیکی خایاند، پاشا له نکاو وه ستا، سه ری بلند
کرد، چاوی وه کو پشکو گه شایه وه، له سمایل ئاغای نۆری، پرسی:
«سمایل ئاغا، کارتیکی له گه ل ئه قه له بالغیه نه کهین، داغانیان نه کهین،
ئه دی وه نییه؟»

سمایل ئاغا گوتی:

«هیچیان له گه ل ناکهین، هه رچی سه رباز و مه ربازمان هه ن، قشله و
سو پاگه مان هه ن، له میژه که وتوونه نیتو قه له بالغیه که وه. هه ر په نجه شیان بۆ
نا به ن. له سه رادا هه ر سه د و په نجا، دو سه د سه رباز هه ن، ئه م قه له بالغیه
قۆشه ن و له شکرێ دنیا یان ده رۆست نایه ن.»

پاشا هه ناسه یه کی هه لکیتشا، گوتی:

«ده رۆست نایه ن، ده تو بۆ، بزانه هه ر دین؟»

ئه وی رۆژی به ره و ئیوارئی قه له بالغیه که په ره ی ساند و زۆر بوو، گه وره بوو،
له سنووری شار تراز، شیوه کهی خواریتی شار و راستانه کهی باشووری
شیوه که یه کی دیکه ی نه ده گرت، هه موو به لاپاله کهی ئه ولای گۆره کهی

ئەحمەدى خانىيەو پىز بويوون. قەلبالغىيەكە لە برانەو نەدەهات، لە چياو، لە دەشتەكانەو، بى پشوو دەهاتن و لە كەمىيان نەدەدا.

لەپاشان سەر لە ئىتورى پەشمال هەندرا، لە پيش پەشمالان ئاگر كرايەو، بۆنى رۆن لەگەل بۆن و بەرامەى هيشكە كيا و كۆلان، لەگەل بۆنى هيشكە كۆلان تىكەل دەبوون. بەلام ئەو قەلبالغىيە زل و زەلامە دەتگوت بى گيانە، رۆحى لە بەردا نىيە، جوولەى نەدەكرد، سرتەى لىو نەدەهات. كرى و پىدەنگ وەكو رووناكييەكى بى سەر و شوپن بەم لاو بەولادا شەپۆلى دەدا.

ئەگەر دنيا تاريك داها، مەحموودخان لە سمايل ئاغاي پرسى:

«هەر دىن؟»

«ئەرز و ئاسمان پر بوون لە ئىنسان. لە ئەستىرەى ئاسمان پترن. قەلبالغىيەكە زەوى ناىگرىتە خۆى ...»

«هېچ قسە ناكەن؟»

«ورته لە زارى كەسيانەو نايە.»

«سەبرى هېچ كوئى، سەبرى چياى ئاگرىش ناكەن وە نىيە؟»

«نەخىر سەير ناكەن، وا دەنوخۆ رۆچوون، قەلبالغىيەكى وا گەورە و گران دەلىتى خەويان لى كەوتوو. هيند بى گيانن، دەلىتى خۆلى مردوويان بەسەردا بىزراوئەتەو. بۆرە بزاوئۆكەيەك لە روخسارى شتاقاندا وەدى ناكرى.»

شەو ئەنگوستەچاو بوو. بەرى ئاسمان سامال، بى هەور و هەلا بوو. ئەستىران دەتگوت بە لاپالەكانى، بە تروپكى ئاگرىيەو داکوترا بوون، هەر دەتگوت پولهكەن و بەرى ئاسمانيان گرتوو. كشموماتىيەكى مردووانە بەسەر شار دادرا بوو. ئىنسانەكان هەناسەى هەناسە ئاساييشيان نەدەدا.

مەحموودخان ئەوئى شەوئى تا سببىانئى خەوى نەچوو چاو، لەنىو سەرادا هەر هاتوچۆى دەكرد و بىرى دەكردەو. بىرى لە مردن و زيان دەكردەو. بىرى لەو ئىنسانانە، لەو جەماورە گەورە و گرانە دەكردەو كە لەو چيا و چۆلانە پچرا بوون، هاتبوون. ئەمانە هەموو لە پىناوى ژن و پياوئىكدا

جهماوهرتکی له نهستیران زۆرتەر دهوری سهرا دهدا

کۆیویوونوه و لیره‌کانه هیتوریوون. به پروالته و له دهرهوت سهیر کردبان وا دیار بوون. به لام شتیکی زۆر له بن ئه و کاسهیدا په‌پکه‌ی دابوو. تووره‌مییه‌کی له باوه‌ر به‌دەر جینگلی خواردبوو، خولیای سه‌ر به‌رزکردنه‌وه‌ی سه‌د هه‌زاران سال په‌نگابوووه. ئه‌و تووره‌مییه‌ی که نه‌ده‌هاته‌ زمان، نه‌ده‌بزووت. ئه‌و تووره‌مییه‌ی که عه‌شقی کوپ و کچتیکی کردبووه بیانوو. به‌ره به‌ره‌ زهمان ده‌شیوئ و خه‌لکیش به‌ جارئ له تامیان ده‌رکرد. ئه‌م‌رۆ به‌ به‌هانه‌ی کچه‌وه‌ ده‌رکه‌ی سه‌را به‌ من ده‌گرن، سبه‌ینی به‌ به‌هانه‌ی شتیکی دیکه‌وه‌ ده‌رژیتنه‌ نێو شاری ئه‌سته‌مبووله‌وه‌ و ده‌رکه‌ی پادشا ده‌گرن. پێم وایه‌ ئیدی ومختی هاتوو.

چاره‌سه‌رتک بۆ ئه‌م خه‌لکه‌ نه‌دۆزینه‌وه‌ هه‌موو سه‌رمان تیدا ده‌چئ. سبه‌ینی به‌ بیانووی زوالم و زۆره‌وه‌، دوو سبه‌ی به‌ بیانووی خه‌رج و باجه‌وه‌، سئ سبه‌ی به‌ بیانووی کۆشک و سه‌راکانمانه‌وه‌، چوار سبه‌ی به‌ بیانووی نانه‌وه‌، یه‌ک ده‌گرن. یه‌ک ده‌گرن، به‌لام چی؟ به‌ تووره‌یی و ئیش و نازاری سه‌د هه‌زاران ساله‌وه‌، هه‌روه‌کو ئیستاش ناوها بێدنه‌نگ و کر و کپ یه‌ک ده‌گرن.

ئه‌م قه‌له‌بالییه‌ هیز نییه‌ به‌ری بگرئ. هه‌رچی هۆردوو و قۆشن و له‌شکری دنیا هه‌ن خه‌رکرتنه‌وه‌ ده‌رۆستیان نایه‌ن. ئه‌مانه‌ ئه‌گه‌ر بینه‌ ئاراوه‌ پێشیان ناگیرئ، چاره‌یه‌ک کوپینه‌، بۆ ئه‌وه‌ی نه‌یه‌نه‌ ئاراوه‌ چاره‌یه‌ک.

خۆر چریسه‌که‌ چریسه‌ک، له‌ ناسمانیکی شۆراوی، خاوتنکراوه‌ی پروناکی، سامالی بئ هه‌ور و هه‌لا، له‌ چیا هه‌لات. قه‌ده‌رئ به‌ لاپالی ناگرییه‌وه‌ لکا، پاشان لئی هه‌لبه‌را، دیسان پتیه‌ لکاوه‌، پاشان به‌ته‌واوی هه‌لبه‌را، پاپه‌ری چوو به‌رانبه‌ر به‌ چیا وه‌ستا. مه‌حموودخان قه‌تی رۆژ به‌و حااله‌ نه‌دیتبوو. ته‌نانه‌ت رۆژیش حاالی گۆرآبوو. ئیدی خان هه‌روا له‌به‌ر خۆیه‌وه‌ قسه‌ی ده‌کرد و گوته‌ نیشانان به‌ دیار که‌وتن، نیشانه‌کانی ناخه‌ری زهمانی.

میشه‌هه‌نگ چۆن پاش گه‌رادانان قه‌ده‌رئ تۆپه‌ل تۆپه‌ل به‌ هه‌واوه‌ خۆ شه‌نوکه‌وه‌ ده‌که‌ن و پاشان له‌ بنه‌وه‌ تا نووک له‌ چله‌داریک ده‌ورووکێن ئه‌و سبه‌ینییه‌ شاری بایزید به‌و ره‌نگه‌ بووبوو به‌ پوره‌ی هه‌نگ.

لهگه ل گزنگی رۆژێ پیاوان به کلاوی لواوه، به کهوله بزنی و مامزێی هه مه
 رهنگه وه، به پۆسته جوانووه وه، سمیل درێژ، بهژن بلند، ژنان به کراسی یهک
 لهسه ریه که وه، به شه ده هه ورپی هه زار و یهک رهنگی، به تارا و سلسله و
 پلپله ی زێر و زیوه وه، چاو چاوی کارمامز، رهش، گهش، بهنگی، دهست و
 مه چهک ناسک، لهگه ل گزنگی رۆژدا پتکه وه هاتنه جۆش و کۆل. دیسان کر و
 کپ بوون، دهنگیان لیه نه ده هات.

قه له بالفیبه وه جۆش هاتوه که، ده مه ده می چیشتانێ له پر گۆرانیکێ
 به سه ردا هات. تیکرا هه موو پروویان به لای ناگریدا وه رچه رخان و بێ چاو
 ترووکاندن چاویان بریبه ترۆکی چیاکه و هه موو دایانه چاو قایمی و هه روا
 مانه وه.

مه محمودخان خۆی نه وه ی دیت. زۆریش ترسا:

«نه رێ سمایل ناغا، نه مانه هیچ قسه ناکه ن؟ وا نییه؟»

«پاشام، قسه ناکه ن، هه ر وه ستاون، بێ چاو ترووکاندن ته ماشای چیا
 ده که ن. قه ده رتیکیش ده ستیان بۆ ئاسمان بلند کرد، کر و له سه ره مخۆ
 پارانه وه.»

تا سێ رۆژان چاوه رپێ ده که ن، نه که ر پرووناکییان له سه ر لووتکه ی ناگری
 به دی نه کرد، نه وه رپێ راست دینه زگ سه را ده بریووختن، ته ختی ده که ن،
 داری به سه ر به ردیبه وه نایه ل ن.

مه محمودخان ئیدی هه روا له هیچه تۆقیبوو و له دلی خۆیدا گوتی، من له
 ترسان وا بیر ده که مه وه، کێ ده لێ وا ده بی.

«سمایل ناغا، هه ر دین؟»

«هه ر دین، تا دی، زۆرتر ده بن. نه م خه لکه له کوپه دین؟ کێ ده بانه ی تێ؟»

مه محمودخان زیرکاندی، گوتی:

«نه و مه نده بووره، نه و پیری کاروانه بێ خواجه، نه وانه، نه و پیرانه هه میشه
 دژمنی نیمه بوون. سمایل ناغا، نه مانه نه گرینه خۆمان تیدا ده چین. سمایل

ئاغا، پەكیان قوول پۆچوو، پەكى سەد ھەزار سااان لەنئو خەلكدا
داكوتاوه. ئەگەر لەگەلئان يەك نەگرن. « لە پەنجەرەمكەوه خەلكەكەى پيشان
دا، «ئەدى، ئاوها دەبئ سمال ئاغا».

«ئئمه ھەموو ومختئ دەتوانن لەگەلئان يەك بگرن پاشام».

مەحموودخان بىرى كردهوه، لە دلئ خۆيدا گوتئ: دەلئئ مال و مندالەكەم،
دەستە و داپەرەكەم ھەموو كۆكەمەوه و سەرايئ چۆل كەم. بەلام ترسنۆكى
نئيه؟ ئەستەمبۆل پئ نازائئ، ئەدى پاشان. پاشان خۆ چواردهورى سەرايئ
ھەموو تەنراوه، تەبرى لئ دەنچئ؟ دەكرئ بە شەر دەرياز بئ؟
لە پر گەشايەوه:

«ھيچ نەبئ خۆ لەم حالە قوتاركەم، سەرى ئەو بەگئ خۆشابە، سەرى ئەو
بىرى كاروانە بپەريئم. سەريان بپەريئم. ئەم نەگريسانە نەبوونايە ئەو ھەموو
جەماوەرم لە سەرايئ تئ نەدەورووكا. لە سەريان دەدەم، لە سەريان دەدەم.
لەسەريان دەدەم سمال ئاغا. با ببين با ببين».

تا ھئزئ تئدا بوو دەيقئژاند، دەمارئ ملئ پەپ بووبوون، ھەر ئەوه بوو
نەدەبووراوه. ھەر گوتئ و گوتئ، پاشئ بەرە بەرە خاوبوووه. بەكاوہخۆ، كر
و بئدەنگ، ھەر دەيگوت: «لەسەريان دەدەم، لەسەريان دەدەم، لەسەريان دەدەم
خۆم لەو بەلئە پرگار دەكەم».

سمال ئاغا لە كئ دەركەى پشئ بە كۆلەكە مەرمەپئكى پەمبەيئەوه
دابوو، چاوەنۆرئ خاوبوونەوهى مەحموودخانئ بوو.

«سترانبئژ و بلوئرئەنگئوانئش ھاتن، سمال ئاغا؟»

«بە سەدان دەھۆلكوتئش ھاتوون، چاوەرئئ داوت و پەشەلەكئ دەكەن».

«ئئشاللا ئاگرەكە لەسەر ترۆيكى چيا ھەلدەكرئ، سمال ئاغا، يانە...»

مەحموودخان شەرمئ بە خۆدا ھاتەوه كە گريئ دەروونئ خۆئ، ترسى
خۆئ يەك جار بەو پەنگە لە بۆ نئزئكترئ كەسئكى وەكو سمال ئاغا
كردهوه. يەك دوو شئانئ لە زاريدا جويئەوه، وئستئ زمانئ بگۆرئ بۆئ

سەروبەر نەكرا. سەرى بەسەر سینگیدا شۆر بووهوه.

سمایل ئاغا لە پەشیمانی مەحموودخان گەشت. ئاغا پیاویک بوو، دل و زمانی و مکو یەك بوون، راست و پەوان گوتی:

«پاشام، جەماوەرەكە ئەم شەویش ئاگرەكە لەسەر تروپکی چیاى نەبین خۆ ئیدی ئارامیان لەبەر دەبرێ، دین دار و پەردووی سەرا و مەرامان تێكۆپێك دەدەن و هەموومان دەكوژن. جا بۆ لە یەكدی وەشترین، با چاریکی بكەین».

مەحموودخان ئەگەر ئەو قسەى بیست، هەر ئەوه بوو شاگەشكە نەبوو، پرسى:

«چۆن؟ چۆن چاریك سمایل؟»

«واز دینی. لە كەلى شەیتانی دێهە خوار و ئەه. دەجیبە بەر دەرکەى، دەلتی مادامێكى ئەو هەموو خەلكە وای دەوێ، ئەوا لەبەر خاتری ئەم جەماوەرە لە مەرجی خۆم پەشیمان بوومهوه. كچەكەم پێشكێش بە ئەحمەدى كرد. ئەحمەدى بێن، با بیکەین بە شای و لۆغانی. دەشلتی: هەر لەبەر خاتری ئێوه سەروبەرى شایبێهەش هەر خۆم دەیکەم. جا ئەوسا بزانه خەلكەكە چۆنت لەسەر سەرى خۆیان دادەنێن و خەلوا خەلوات پێ دەكەن و لە پاش خوا ئەتۆ دەبى. هیچ چاریكى تر نییه».

«كارى وا ناكەم، سمایل ئاغا، نۆرەى ئەوهمانە پیمان بڵێن ترسنۆكن».

«پاشام، شتى وایان قەت بە بیردا نایە. جەماوەر قەت بێر لە فیتنه و فەسادى ناكەنەوه. دلپاكن. نیهاد خاوتین».

«سمایل، بە بیریاندا دێ، كەس لە جەماوەر زیرەكتر نییه. شتى وەكو جەماوەر نەهاتووته دنیاوه».

«پاشا، بە هەلەدا چووی، سەرا رووخاندنیان بە كەلك نایە. بەلام بیشیرووخیتن لەبەر ناچاربیه. هەر كە بەسەریاندا هات چ دەلتی.

كە ناچار بوون دەمانكوژن. لەوانەیه تا ئیستا ئەحمەدیش نەماپێ .

كۆ دەلتی ئاگرى ئەویشی هەلنەلووشیوه؟ بەلكوش،»

«پاست دهلتي، ههفته، ههفته، بهلام نايکه م سمايل. له قسه‌ی خۆم
په‌شيمان نابمه‌وه.»

«ئه‌وانيش ده‌ترسن. به‌لام زۆريان كه‌يف به‌وه‌دا دېته‌وه تو واز له مهرجه‌كه‌ي
خۆت بيتي. جا بۆيش ئه‌وه‌يان به‌ بيردا نايه كه ئيمه ليتيان ده‌ترسين. به
پيچه‌وانه‌وه، به‌ په‌رستن ده‌ته‌په‌رستن، خي‌رخوايي و چاكه‌په‌روه‌ريت به
حاله‌له‌ي ئاسمان ده‌گه‌يه‌نن. ده‌بييه داستاني سه‌رزاري گه‌وره و چووكيان.»
«نه‌مكردوه و نايکه‌م، له ده‌ستم نايه، سمايل ئاغا. يا بمكوژن. هم، هم، هم،
هم، كي ده‌لي و سه‌ر ترۆپكي چيا ناكه‌وي. به‌شكو له‌وانه‌بي ئه‌مشه و ئاگره‌كه
بيبين.»

سمايل ئاغا زريكاندي: «نه‌بووه و نه‌كراوه، ئاگري، هه‌رچي و سه‌ر ترۆپكي
كه‌وتبي ده‌م و ده‌س گرتويه و كردويه به‌ به‌رد.»

«پيري كاروان خاوه‌ن به‌هره و كه‌رامه‌ته. به‌لكو كه‌رامه‌تي.»

«ئاگري گو‌تي له‌ كه‌رامه‌ت و مه‌رامه‌ت نيه‌ه. ئاگري ده‌رفه‌تي بيتنكردي
ترۆپكي خۆي به‌ كه‌س نادا.»

«جا به‌لكو نه‌گاته سه‌ر ترۆپكه‌كه‌ي، هه‌ر له‌و خوارانه‌وه ئاگره‌كه‌ه‌لكا.»

سمايل ئاغا ده‌ستپيكي به‌ پديندا هينا. بزه‌ گرتي، په‌نجه‌كاني ته‌قاند،
گو‌تي:

«ئه‌حمه‌د بو‌ير و ئازايه، ئه‌گه‌ر چو و سوور ده‌يزاني ده‌مرئ. هه‌ر ده‌گاته
ترۆپك.»

«ده‌ منيش له‌ برياري خۆم نايه‌مه‌ خوار سمايل ئاغا، له‌ به‌ليني خۆم
پاشگه‌ز نابمه‌وه. به‌ ده‌م شه‌په‌وه ده‌مرم. برۆ سه‌ربازان ته‌يار كه‌ه. هه‌رچيه‌كه‌ي
له‌ قشله‌شدا هه‌ن رايانگو‌يزنه‌ سه‌رايي، به‌ده‌م شه‌په‌وه ده‌مرين.»

«ده‌رفه‌تي شه‌پركردنمان به‌ ده‌سته‌وه ناميني پاشا. ئه‌من ده‌زانم ئه‌و جو‌ره
جه‌ماوه‌ره چين. هه‌ر هينده‌ي چاو قووچاندني به‌كمان به‌ ساغي نايه‌ن،
هه‌موومان ته‌فروتونا ده‌كهن.»

پاشا سووربووه، گوتی: «با تفروتوونامان کهن، ئیمهش له و ماوهی چاقووچانهدا به هممو توانامانه شه دهکهین. هه رۆ سه ریازان راگهیهنه، ئامادهبن، ئهوانی قشلهش با بین».

سمایل ئاغا ئیدی قسهی نه کرد. قسهی چی کردبا، دهیزانی پاره ناکا. جگه له جیبه جیکردنی فهرمانی وی چ چاریکی دی نه بوو.

ئێوارێ بوو، تاریکی دادههات. دهشتهکهی خوارێ له بهر ئینسان رهش رهش دهچوووه. هه ر خه لک بوو و دههات، هه ر دهوار و رهشمالان بوو هه لدههرا. له پیتش دهوار و رهشمالان، ئهستیره، ئهستیره، دهست به ناگر هه لکردن دهکرا. تاریکی داهاات و دانهاات جهماوه رهکه هه لستا. چاویان بپیه ترویک و لووتکهی چپای ناگری. نه و هممو مردهم بووبوون به یه ک دل و چاوه رێ بوون. به چاوه، چاوه هه ر چاو تکیان بووبوو به چوار.

مهحموودخانیش له کۆشک و سه رای خۆی چاوه نۆرێ ئه و ناگره بوو. له لایه ک جهماوه رهکه، له لایه ک مهحموودخان، گیاتیان ها تبووه سه ر لیوانیان چاوه رێ ئه وه بوون، ها، ئیستا ها، نهختیکی تر موجیزه و په رجوو له ترویکی چپای ناگری هه لدێ.

که له شیری نیوه شهوێ خوتندیان. جگه له ئهستیره خه رمانکراوه کانی سه ر ترویکی چپای ناگری که پتوه سووابوون ترووکه یه کی دیکه وه دی نه دهکرا. ئاسۆ روون بووه وه، ئهستیره ی کلکار ورشه ورش، چریسه ک چریسه ک له چه رخی شینی خۆیدا خه رمانه ی دا هه ر دهنگوت مانگیکی دیکه ی زۆر سهیره له نیزیکی ئاسۆه. سمایل ئاغا وهکو با گه راپه وه. له ئاره قه دا چۆر ه ی دههات، گوتی: «وا ئیستا دهستیان به غه لبه وهه را کرد، له سه ره مخۆ گه رانه وه سه رایی. نه ک هه مووشیان، به شیکیان».

مهحموودخان هه ر دوو چاوی بووبوون به کاسه ی خوتن. دهستیکی به مشتووی شیره که وهی، ئی دیکه ی بۆ ده مانچه زێرکفته، مشتوو ماهیه، چه خماخلیه که ی به رپشتی دهچوو. به درێژایی ئه وێ شهوێ دهستی به و رهنگه هه ر دههات و دهچوو و چاوشی له ترویکی ناگری بوو.

«هیچ چاریکی تر نییه پاشام، هیچ چاریکی دیکه‌ی قوتاریبون ...»

پاشا خاو بووه‌وه. به هه‌موو گوریتکییه‌وه، قورس و گران، به‌لۆزه‌لۆژ، هیز له‌به‌ر برآو، سا به هه‌ر جوریکی بوو خۆی گه‌یاند به‌ر ده‌رکه‌ی سه‌را. له‌پیش ده‌رکه‌ی مزگه‌وته‌وه په‌ت بوو، له‌هه‌وشه‌یه‌که دوو جار قاج و قولی تیک ئالان، ویستی بگه‌ریته‌وه نه‌گه‌رایه‌وه. هاته به‌ر ده‌رگانه سه‌ر به‌که‌مبه‌ره زه‌لامه به نه‌خش و نیگاره له‌ئەقل به‌ده‌ره سوولجوقییا نه‌که‌ی هه‌وشی. جه‌ماوه‌رکه‌ی نه‌گه‌ر دیتیان له‌غه‌لبه و بۆلژن که‌وتن و کپ و ورت له‌به‌رده‌وه ده‌هات له‌وانه‌وه نه‌ده‌هات. ته‌نانه‌ت پشوووشیان نه‌ده‌دا. مه‌حمووودخان به‌چاوه زه‌لامه‌کانی جه‌ماوه‌رکه‌ی دابیژا، جه‌ماوه‌ری تاین به‌کاوه‌خۆ، وه‌کو ده‌ریای پاش مه‌د و جه‌زران ده‌هه‌ژا. پاشا به‌ره‌و ته‌پۆلکه‌ی پیش سه‌رای چوو، به‌ته‌پۆلکه‌دا هه‌لگه‌را، گوئی:

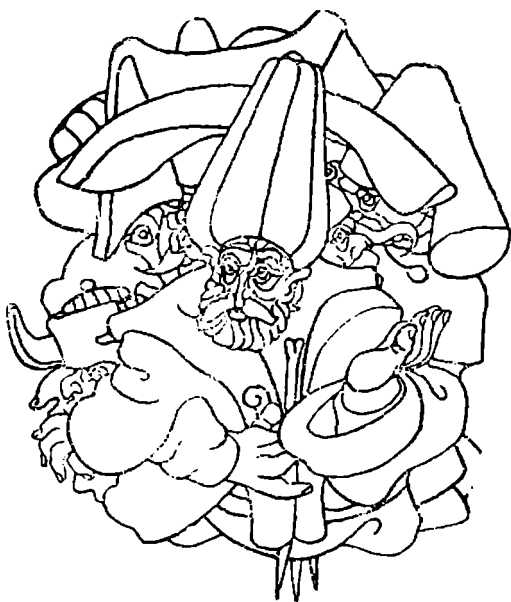
«له‌به‌ر خاتری ئیوه‌وا ئه‌حمه‌دم به‌خشی. شاییه‌که‌شی خۆم سه‌روه‌ری ده‌که‌م. مادامیکی ئه‌وه‌موو خه‌لکه، ئه‌وه‌موو مه‌رده‌هاتوون. هه‌ر ئیستا پیاو ده‌نیرم ئه‌حمه‌د بی‌ننه‌وه. کتیه‌تان له‌هه‌مووان سوارجا‌کتره، کامه‌تان له‌هه‌مووان چالاک و چاپ‌کتره برآو، به‌فریای ئه‌حمه‌د که‌وتی، پیتی را‌گه‌یه‌نی، پاشا وازی هینا.»

جه‌ماوه‌رکه‌ی له‌ناخه‌وه وه‌غه‌لبه و غرتو که‌وتن. یه‌که دوو جاران له‌مه‌سه‌ریا تا ئه‌وه‌سه‌ری، شه‌پۆلی دا. جه‌ماوه‌رکه‌ی وه‌کو ژتی کرژ هه‌لاتووی لی به‌سه‌ره‌اتبوو. خاو ده‌بووه‌وه، ده‌ره‌ویه‌وه. پاشا سه‌سه‌ی نه‌وه‌ی کرد.

به‌رواله‌ت شاییه‌ی به‌خۆبوو، له‌ده‌رووندا دلی تۆقیبوو، له‌ته‌پۆلکه‌ی هاته‌خوار، به‌هه‌نگاوی قورس و گران وه‌ژوو سه‌رای ته‌پۆلکه‌ی سێ هه‌نگاوی له‌دوووه‌ ده‌پۆشتن.

نه‌گه‌ر پاشا وه‌ژوو که‌وت و نه‌که‌وت بری لای خوی گه‌رم، هه‌ندی به‌سواری، هه‌ندی به‌پیاوه‌ ملی رتگیای چیا‌ی نا‌گریان گرت. جه‌ماوه‌رک وه‌کو بفری به‌ره‌و نا‌گری هه‌لکشان.

ئهوێ پۆژی جه‌ماوه‌رکه‌ی خاوبوووه، ده‌ستیان به‌قسان کرد. با‌یزید وه‌کو

مہموودخان لہ ترسان تہ حمہ دہ بہ خشی

ئاسنگەرەكە بوو.

دەيگوت، كۆمەكم كىردووه، ئاگرى نايگرى رى و راست دەيگەر ئىنتىتەوہ.
لەبەر خاترى كلپە و بلىسان، پىر و پىاو چاكان ئەحمەدمان بۆ دەنتىتەوہ.
ئەوئى رۆژئى ئىسوارەى چوارەم رۆژ بوو. لەنكاو زىكەى ئاسنگەر بەردەى
شەوى دىرى، پاشان ھەرايەك وەكو تەقینەوہى تۆپ لە جىاي ئاگرى دەنگى
دايەوہ. چىا راچەنى، لەرزى ھەرا و زىرىكە لە شىو و دۆلانەوہ وەكو تۆپ
تەقینەوہ. ھەموو سەبرى تروپكى جىاي ئاگرىيان كرد. ترووسكە ئاگرىكى
بارىك لەسەر تروپكى چىا گەشايەوہ. ھەندى جار ون دەبوو، لەپر پەيدا
دەبووہوہ. دىسان ون دەبوو.

مەحموودخان گوتى:

«ئاگرى ئەحمەدى نەگرت، چ بوو؟»

سمايل ئاغا گوتى:

«ئەحمەد ئاگرىيايىيە، لە خۆيەتى ھىچى لى ناكا.»

مەحموودخان قىژاندى:

«دروپە، ئەمە شتىكى تىدايە.»

بۆ سبەينى زوو ئەحمەد نىشتبووہ ئارەقە و خوين بە سواری ئەسپ قوت
بووہوہ، ھات لە پىش دەرکى سەرا وەستا.

جەماوہرەكە ھەر چوار دەورىان تەنى. ئىزنىيان نەدا لە سەرايى بچتە ژوور.
بۆ دووكانى حوسۆى ئاسنگەريان برد. ئەحمەد دەستى حوسۆى ماچ كرد.
«پىران دەستىيان بە بالتەوہ گرت. ھەمىشە پىرانت لە پشت بن.»
ئاورىنگانى بە سەردا پىژاند و پىرۆزى كرد.

گولبەھار ھاتبوو لە سووچىكەوہ راوہستابوو. ئەحمەد ھەر تەماشاشى
نەكرد. گولبەھار بەم پەفتارەى زویر و زگار بوو. قسەى نەكرد. تۆ بلىتى
وايى؟ جا نەگەر وابوو ئەم پىاوہ بۆچى لە رۆحى خۆى بوورد و چوو لەسەر
تروپكى جىاي ئاگرى، ئاگرى ھەلكرد.

گولبەھار لە ھەموو شتى حالى بوو. خۆشەويستىيەكەى بە عەينى

ئەندازە بەرەو رىك و كىن دەرهويىيەو. ھەر لە دووى ئەحمەد وەدەرکەوت گوتى:

«ئەحمەد با بېرۆين».

ئەحمەد گوتى:

«بېرۆين».

نەچوونە سەرايى. سەيرى جەماوەرەكەيان نەكرد. چاويان بەو داوت و شايىيەى بۆيان تەدارەك كرابوو، نەكەوت. دەستى پيرى كاروانيان ماچ كرد، سواری ئەسپەكانيان بوون، سەرلەنوئى دايانكىتشا، بەرەو چيا گەرانەو.

گۆلىك بەسەر سىنگى چياى ئاگرىيەو، ھەر ھىندەى جى جۆخىنى گەرەيە. ئاوەكەى تا بلىتى شىنە. ھەموو سالى كە بەھار بەسەر دنيدا دەدا، سبەينىيەك، پىش ئەوھى رۆژ ھەلى، تىكرای شوانەكاني چياى ئاگرى دىنە سەر ئەم گۆلە. كەپەنكەكانيان بەسەر تەقتەقە تاوتىرى سوور، رىك، رۆد، بەسەر كلى مس رەنگى گۆلەكەدا رادەخەن، لەسەر خاكى سەوداى ھەزار ساڵە دادەنیشن و بە بلوتىرەكانيان ھەموو بەيەك پشوو توورەيى چياى ئاگرى دەژەن. ھەرکە ئىوارى دادى، بەلندەيەكى سېى دى، زۆر چكۆلانە، بەلىكى لە شىنايىيەكە وەر دەدا، دەفرى و دەروا.

لە پشەتەو، نەختى لەولاو. سىبەرى ئەسپىكى زەلام، بەرەو گۆلەكە دەكشى. ھەر كە دى و ناىە، گورجى لە چا و ن دەبى. ئەگەر رۆژ ئاوا دەبى و نەبى شوانەكانيش لە پر لە بلوتىرەنەن دەومستەن و لە نىو تارىكايى چياى ئاگرىدا رەنگيان دەچىتەو و و ن دەبن و لەگەل تارىكىدا تىكەل دەبن.

سەرى ئەسپەكانيان كىتشا پىش ئەو ئەشكەوتى كە لە سەرووى گۆلى كووپەو بوو. چادر و رەشمالتيكى زۆر لە راستانى سەر ئەشكەوتى، لە لاپالەكاني خوارى ھەلدرابوو. چرا كزەكاني نىو چادر و رەشمالان بە ئاگرىيەو وەر كرابوون، ترووسكە ترووسكيان بوو. دەورەبەر بۆنىكى ھىند تىژ و تالى لى دەھات، پياوى مەست و گىژ دەكرد. بۆن و بەرامەى مانگى نەورۆز، تىژ تىژ، لەو نىو پەنگابوو. ھەر بۆنەى وەكو بۆنى سىو كىويلەيەكى كۆن و سىس دەچوو. گژ و كياى ھەلقراچا، گولالەى ھەلپرووزكاوى بە ھىز،

گولبه‌هار و نه‌حمه‌د رزگاربان ده‌بی و
ده‌گه‌رینه‌وه چیا‌ی ناگری

کوریتله کورتیله، کولبهنه، کولبهنه، خشه خشیان بوو. ئەسپهکانیان به دهوئیکهوه بهست، ئەحمەد به بەر دەستیکه‌ی ناگریکی هەلکرد، گولبەهار گزره ئاردووئیکی هیشکی دار و دهوئن له دهوئن به‌ران خەرک‌کردهوه. هەردووکیان له لێو ناگره‌که، به‌ران به‌ر به‌یک دانیشن، ئەحمەد نان و پەنیری سه‌وزی له هه‌گبه‌ ده‌رتنا. دوو به‌ دوو ده‌ستیان به‌ خواردنێ کرد. ورته له ده‌می شتاقیان‌وه نه‌ده‌هات، نه‌یان‌ده‌نۆریه‌ نێو چاوی په‌کدی. تهنیا ئەگەر ناگره‌که رووی له کوژانه‌وه ده‌کرد، گولبەهار هه‌لده‌ستا ده‌چوو باوه‌شیکه ئاردوو دیتنا. دووکه‌ل گنجی نێو که‌پووی ده‌زوراند‌وه، به‌لام هه‌یچیان به‌ خۆیان نه‌ده‌زانی.

له نواله‌که‌ی دووره‌وه گرم و هۆرتیک ده‌هات، ئەو چیا‌یه‌ی ده‌هه‌زانده‌ ده‌تگوت به‌ سه‌دان شه‌په‌ و هه‌ره‌سه‌ به‌فر هه‌ره‌سیان هه‌تئاوه‌ و ده‌ته‌قینه‌وه. مه‌لێ ئەمه‌ ده‌نگدان‌وه‌ی ئەو هه‌ره‌سه‌ سه‌هۆلانه‌ بوون که له لووتکه‌ و تروئیکی چیاکان‌وه هه‌ره‌سیان دیتنا و به‌ره‌ به‌ره‌ ده‌نگیان گه‌وره‌ ده‌بوو.

جا، هه‌موو وه‌رزێ، هه‌ره‌سه‌ سه‌هۆلی وا زه‌لام، که‌ په‌کی هه‌تنده‌ی چیا‌یه‌کی چکۆله‌ ده‌بی، غلۆر ده‌بنه‌وه‌ و له نوال و شێو و دۆلان گرمه‌یان گه‌وره‌ ده‌بی و ده‌نگ ده‌ده‌نه‌وه‌.

گولبەهار به‌ ترستیکه‌وه، به‌ په‌ژاره‌ و کول و نسرينه‌وه، چه‌نه‌ی له‌سه‌ر چۆکی دانابوو و بۆ خۆی هه‌لترووشکا‌بوو، هه‌ر هه‌تنده‌ی گۆله‌یه‌کی مابوو‌وه.

باگه‌ر و زریانیک له‌ ده‌رێ هه‌لی کرد، هات و رابرد. بوو به‌ سامال، پاشان هه‌وا له‌نکاو په‌وییه‌وه‌ و خۆش بوو. شه‌وگار راشکا. ئەوان هه‌ر به‌و ره‌نگه‌ به‌ران به‌ر به‌یک دانیشن‌بوون، چاویان بری‌بووه‌ ناگره‌که‌ و هه‌یچی تر.

نه‌ئهمیان ده‌یتوانی ده‌س به‌ قسان بکا، نه‌ئهمیان. ر‌ک و تووره‌یه‌ی گولبەهار تا ده‌هات پتر هه‌لده‌توقی. ئەوین و سه‌وداسه‌ریه‌که‌ی چه‌ند به‌ ره‌گ و ریشه‌ بوو و قوول و پۆچوو بوو ر‌ک و تووره‌یه‌یه‌که‌شی به‌و ئەندان‌یه‌ هه‌لده‌چوو و سه‌رپێژی ده‌کرد. له‌ نکاو ته‌قییه‌وه، گوتی:

«بیلێ ئەحمەد، ئەتوو شتیکت له‌ دلیدایه، بیلێ.»

ئەحمەد چاۋە گەرەكەكانى بە شلەزاۋىيەۋە كىردەۋە، لە ھالى گولبەھار كەشىت. دەتگوت چەندىن سالە، تازە گولبەھارى دەيىنى، دەتگوت دەيەۋىيە كىكى زۆر لەمىژ ناسياۋى ۋەبىر بىننەتەۋە، شتىكى ۋاي لە پوخساردا ۋەدى دەكرا. ئەحمەد قسەي نەكرد، نەيتوانى چ بلى. دەنگى گولبەھار ۋەكو سووتمان ۋ ئاگرەكەۋتەۋەمبەك دەچوو. دەبوو ۋەرامى بدىتەۋە. ئەحمەد چاۋى بىرپىۋە پوخسارى گولبەھار ۋ دەمى چوۋبوۋە كىلە، مەقى نەدەكرد. پاشان ۋەكو گىانى لە بەدەن بكتىش، گوتى:

«چۆنت رىكار كىرم، گولبەھار؟ چت بە مەمۆ دا سەرمەت پى كىپىۋە؟ مەمۆ لە پاي چى خۆي بەخت كىرد ۋ سەرى مەنى ساندەۋە؟ چما كاتىكى مەنى قوتار كىرد بە مەرگى خۆي نەدەزانى؟ راستىي ئەۋم پى بلى. دەيزانى، نەيدەزانى؟»
 ۋەستابوو لە گولبەھارى دەنۆرى، چاۋەنۆرى بوو.
 گولبەھار گوتى:

«دەيزانى. دەيزانى كە ھەر زىندانەۋاننىك دەرگەي زىندانى بۆ زىندانىيان ۋەكا لە چ جىيان لەسەر ئەۋ دىنبايەي ناڭى. پەنا ۋەبەر ھىچ ۋلاتىكى نابا، مەمۆ بۆ خۆي ئەۋەي زۆر چاك دەزانى. ھەر بۆيەش بەدەم شەپەۋە تا ئاخىر پىشوو خۆي بەخت كىرد لە بىرچى قەلاۋە خۆي ھەلداشت.»
 «زىرت دايە، دەستى لە رۆچى خۆي ھەلگرت؟»
 «نە».

«كۆشك ۋ سەرات پى بەخشى، سەرى خۆي دا؟»
 «نەخىر»
 «ئەدى چت دايە گولبەھار، لە پىناۋى چدا گىانى خۆي بەخشى؟ بۆ گىانى بە گىانى كۆرىپىۋە؟»

«ھىچم نەدايە ئەحمەد، ھىچى نەۋىست.»
 «بۆ قوتار كىردى من؟»
 گولبەھار قسەي پى بىرى، گوتى:
 «پىم كوت چت دەۋى دەيدەم، بۆ قوتار كىردى تۆم بوو. ھىچى نەۋىست.»

«تۆ پیت گوت، چت دهوی دتهدمتی، وهها؟»

«گوتم، چت دهوی ددهدم، نهو هیچی نهویست.»

کر و بی دنگ بوون. ناگرهکه بهره بهره دهکوژاوه بهش به حالی گولبههار هه موو شتی برابوووه. زۆر چاک له نیاز و دۆزی نهحمهه گیشتبوو.

نهحمهه هه لستا وربهه سهر نهسپهکهه هیتنا، گیا و گۆلی پاخست. له پووش و په لاشی بۆن تیزی چیای ناگری سه رینی دروست کرد. شیرهکهه هه لکیشا له ناوهندی ریژ کرد. شیر له بهر ترووسکه مرده لهی ناگرهکه مات مات بریقاییه وه. نهو چا راکشا، وربهکهه به خۆیدا دا.

گولبههار وهدرکهوت. هه مپیزی گزهه هیسکی دیکهه هیتنا. ناگر بلێسهه ساند. مات، هه سرهتاوی، تامه زۆ، له روخساری نهحمهه دی روانی. هه ر ده پروانییه سهر و روخساری و روانینی دههاتتی، لتی تیر نهدهبوو. هه رچهندی ته ماشا دهکرد، هیندهه دیکه سه ودا ی و هه وه ل دهکوت و پتری بهره دهستاند. له نیو بی چاره پیدا به جارئ کرژ هه لاتیبوو و به سه ر به کدا دا قوو پابوو. هه موو شتی، هه موو شتی برابوووه. نهو نازاره ترسناکهه له ناخوه هه ست پتی کرد. بهرگهه نه دهگرت. جا چیی کردبا؟ بۆ کوئ چوو یا؟ په نای وه بهر کتی بردبا؟ تا نیو موخی هیتسکانی پر بووبوو له نهوین و سه ودا. نایا به راستی هه زی له نهحمهه کردبوو؟ نهگه ر هه زی لی کردبا به به مرگی خۆی قایل دهبوو. مه مۆی...

چوو ده ری. ساتمه و سه رهنگریی دا، نهستیران خروشان. جارئ وه سه ر ناگری دهکوتن جارئ دههاتنه خوار، ناگری نهوی بووه وه، بلنن بووه وه، له گه ل نهستیران تیک چرژان، تیک نالان، تیک جوشان. نرکاندی، پاچه نی، کرماندی، رووخا. گولبههار به باوه شتیک گزه وه گه راپه وه ژوو ری. ناگرهکه گری ساند، ده م و چاوی نهحمهه هیندهه دیکه جوانتر بووه وه، زیاتر وه سه ودا کهوت. نهحمهه نوستبوو. به خولیا ی سه ودا وه هیندهه دیکه وه کتپه و بلێسه دهکوت، دهگه شاهه، گه وره تر دهبوو. گولبههار کرژه لات. دنیا دهخولاهه کهور و گاشهه نهشکه وته کهه به ناله و هات و هاواریکی

ترسناکه وه لیک دهقلیشانه وه و له بهر یهک هه لده زران، ئهستیران له ده ری دهفرین، ده خرۆشان، ده ور بهر هار بوویوو، دنیا خرابوویوو، قیامت هه ستابوو. گولبه هار له تاریکیدا غه رق بوو. ته نیا دم و چاوی ئه حمه د دیار بوو. گولبه هار دهستی بۆ خه نجه ره که ی چوو. خه نجه ر به دهستییه وه سارد بووه وه، تا قۆلی ماندوو بوو، که وته خواری. ئه گه ر چاوی هه لئینا رۆژ هیدی هیدی روون ده بووه وه. یه که م شنه با، بۆن و به رامه تیزه کانی به هه ر چوار لادا داغان ده کرد. گولبه هار ئه حمه دی له نیو تۆیه له تیشکیکدا، له سه ر زنا ره که ی پتیشه وه دیت، نیشته بووه نیو تاریک و روونه که.

به ره و ئه حمه د چوو:

«ئه حمه د، ئه حمه د، ئه حمه د، وه ره مه رۆ ... ئه حمه د، ئه حمه د.»

سه رانسه ری چپای ئاگری دهنگی دایه وه. به سه دان هه ره سه به فر له سه ردا شه په ی هینا بۆ نیو نوالان، بۆ نیو گه لییان. چیا له ناخی ناخییه وه راچله کی. گولبه هار چه ندی له ئه حمه د نیزی که ده که وته وه، ئه حمه د هینده ی لێ دوور ده که وته وه. ئه گه ر راده وه ستا، ئه ویش راده وه ستا، ئه گه ر ده رۆی، دوور ده که وته وه، برۆ تا گه یشته گۆلی کوویه. گولبه هار ئه حمه دی له گۆلی کوویه ون کرد. هه ردوو دهستی به لاجانگییه وه گرت له سه ر خۆله مس ره نگه که ی گۆلی کوویه دانیشته. چاوی له ئاوه شینه که بری.

ئیتیر له وی رۆژتۆیه هه رچی به کن گۆلی کوویه دا تێ ده په ری، ته ماشا ده کن، گولبه هار، که زییه درتزه ره شه کانی، که وه کو رووناکی ده کشان، به سه ر پشتیدا شوێ کردوونه وه و هه ردوو دهستی به لاجانگییه وه گرتوه و سه یری نیو ئاوه شینه که ده کا.

ناو به ناویش ئه حمه د له نیو ئاوی گۆله که دا دیته پتیش چاوی گولبه هار، گولبه هاریش باوه شی بۆ ده کاته وه، به ره و پیری ده چی، هاوار ده کا:

«ئه حمه د، ئه حمه د!» دهنگی له و چیا و چۆله دهنگ ده داته وه. ده لێ «ئه حمه د، ئه حمه د. ئه توش بای له جیتی من، هه ر وات ده کرد، ئیدی به سه، ده وه ره، ئه حمه د گیان، ئه حمه د گیان، ئه حمه د گیان.»

گۆل دهكۆلئى، هه لدهقۆلئى، ئهحمهد دهسپردرئىتهوه، گۆلبههار دهسپردرئىتهوه، مهليكى سېي دئى بالئىكى له ئاوه شينهكه وهردئىنى. پاشان سئيبهريكى رهشى نهسپىك بهسهر گۆلهكهدا دهكشئى و دهروا.

هه موو سالتئى، كه بههار به تاراي گولالان دهخه ملتئى، دنيا وهگروگالان دهكهوئى، شوانهكانى چيائى ئاگرى لهههر چوار كه نارهوه دئىن، كه پهتهكهكانيان لهسهر خۆله مس رهنگهكههئى گۆلى كوويه رادهخهن و لهسهرى دادنهشن. لهكهل سووراييى ئاسوډا بلوئيرهكانيان لهبهر پشتئينهكانيان وهردئىن، توورهئىيى ئاگرى دهژهنن، سهودا و ئهوينى ئاگرى لئى دهدهن، تا رۆژ ئاوا دهبئى، جا ههنگئى مهليكى سېي.....

هه موو سالتئى له بههاردا بالندهئى سېي بالئى خۆئى له ئاوى
گۆلى كوويه سئى جاران وهردهدا

فەرھەنگۆك

بئارىنى: لەجىتى خۆى ھەلكەنى.	ئ
بىر: تالان.	ئايقۇرە: قەرەبالغ.
بىرئ: ھەندئ.	ئاخاوتن: قەسەكرىن.
بىرپارىيان رۇنا: بىرپارىيان دا.	ئاران: دەشت، تەختان.
بزاوتن: جوولاندن.	ئاردوو: ئاوردوو، سووتەنى.
بزاوتۆكە: نىمچە جوولە.	ئاژواى: لىتى خورپى.
بژۆل: بىرژانگ.	ئاسەوار: شوپتەوار.
بلوتىرئەنگىتو: بلوتىرژەن.	ئاكار: رەوشت.
بىندارۆك: سەيران.	ئاكام: ئەنجام.
بىنەمايى: بناغەيى.	ئاورىنگ: پىرىشكى ئاگر.
بۆسۆ: بەناو.	ئاويتبا: بەاويشتايە.
بۆلژن: بۆلە.	ئاوتى: فرى دەپتە.
بەدووم: بەد يومن، نەحس.	ئۆغرم: كارەسات.
بەرھەلدا: بەرھەللە.	ئەستووندا: ستوون، كۆلەكە.
بەنگى: دلدار.	ئەگەر: كە.
بەھاستەم: بەئاستەم.	ئەوين: دلدارى.
بىتىنكرىن: كچىنى لابرىن.	ئىرەيى: ھەسوودى.
بىلتەپ: زەوى ھەلگىرئانەو بە پىمەرە.	ئىكلام: ئىكرام، تەمەنناكىشان.
بىوانى: بوورانەو. خاوى.	
بىور: تىغى مل پەراندىن.	
	پ
پ	باختوم: بدوتم.
پاداشت: مكافأة.	باگەر: باھۆز.

پاکار: بەردەست.

پاوان: لەوەرگەیی قەدەغەکراو.

پرووشە: وردە باران و وردە بەفر.

پۆر: قژ.

پەرچوو: موەجیزە.

پەرچینکردن: چەسپانندن.

پەمبەیی: پەمەیی.

پەنام: نەهتیی.

پەیدۆز: پەیحۆز.

پێ حەسیان: هەستیان پێ کرد.

پێدەشت: سەرەتای دەشت لە بنی

چیاو.

پیل: پەل.

پێور: ئەستێرەیی ورد، وردە پڕیشکی

ئەستێرە پاش کشانی.

ت

ترنجی: لە رەنگی ترنج.

ترۆیک: پۆبە.

تۆرە: نەریت.

تووک: نزای خراب.

تووتکە: ئارام.

تەقا: هاتو، بەلکو.

تەقتەقە تاوێز: تەختە بەرد.

تەیار: ئامادە.

تەیر و توو: تەیر و تووآل، پەلەوەر.

تێ بردبان: لەناویردبوونایە.

تیریتژ: ئەو تیشکەیی پۆژ کە لە

دەلاقەو دەتێ ژوورەو.

ج

جۆخین: خەرمان.

جۆگەت: رێچکۆلەیی ناو بەفر.

جینگل: گینگل.

چ

چاومجاغ: ئاگردان.

چما: بۆچی؟

چوویا: چووویا پەتە.

چووک: بچووک.

چەتراسا: وەک چەتر.

چێترین تاژی: خێراترین و بۆ راو

شارەزاترین تانجی.

چێرگ: بالدارتکی گەورەیی کێویە لە

جۆری قەلەموون.

چینگە: بەردی رەق.

ح

حەلحەلە: کەشکەلان.

حەوتووی دادی: حەفتەیی داهااتوو.

خ

خاوەر: پۆژھەلات.

خرا: وێران.

خەرتەل: بالەندەییەکی گوشت خۆری

دەرنەدیە.

خەرمانە ستیر: کۆمەلە ئەستێرە.

خەنیم: دوزمن.

د

دمنه دمنه: دمنده، په راسو و.
 دهو: له و.
 دهوده وائی: پتیشبرکه (مسابقه).
 دهیثاژوا: لئی نه خوری.
 دهیاننقری: سهیریان نه کرد.

ر

رادهکه نه وه: پیادهکه نه وه.
 راستان: ته ختان.
 راستی: راست بیته وه.
 رایی ماستی: تیی سره واند.
 ردین بژ: ردین پرژ و بلاو.
 رفکان: فرکان.
 رگ: رقی. پرژد.
 رڅخانه: چه م.
 رڅنرابوو: دروست کرابوو.
 رهگه ل: له گه ل.
 رهگه ما: رهگه ز.
 رهوه ز: نه و گوره شاخانه ی
 به سه ریه که وه دریتز دهکشین.
 رهها: به ره لالا.
 ری نیش: لی نیش.

ز

زاوزاتوول: به چکه و مه چکه.
 زراو: باریک.
 زریان: ره شبا.
 زنار: که مر کاج. شاخی بن که ن.
 زوب: زوق.

داخان: پهرت و بلاو.
 داخاوت: قسه ی نه کرد.
 داو: تال.
 داو و دهو: فروفیل.
 دراو: پاره.
 دزیتو: ناشیرین.
 دمگژ: نیشاعه. واته وات.
 دوو گاسنه: زهویپه ک دوو جار
 هه لدرابیته وه، دوو جار جووت
 کرابی، وهرد دراوه. کینایه یه له
 دوویاتکر دنه وه.
 دوند: پویه.
 دهپه نگیاه وه: به نگی ده خوارده وه.
 دهجمی: ده جوئی.
 دهچریسکیته وه: ده بریسکیته وه.
 دهتریسکیته وه.
 دهچکین: ده تکین.
 ده دلوییتی: دلویه ده کا.
 دهروست: دهره قمت.
 ده ساژو: رام.
 ده ستدا: ملکه چ، ژیردهسته.
 دهسته کوکتی: په له کوکتی، په لکوتان.
 ده عاملاند: موعامه له ی له گه ل نه کرد.
 ده منی: وهک.
 ده می چوو یوه کللیه: ده می
 به سترابوو.

زوراندوهه: تووزاندوهه.

زورگك: ريزه گردى سووركاز.

زوزان: كوستان.

زه مبه: سينه به ندى به سلسله و پلپله.

زهنگو: ناوزهنگى.

زيركفت: زهركفت، به زير رووكهش كراو.

ژ

ژوقوماوى: تال.

ش

شاگه شكه: نه وهى له خو شيااندا

ومخت بى شيت بى. كينا يه له

شادمانى زور.

شايى: جوړه پارميه كه، كينا يه له

كه مترین نهخت.

شتاقيان: هيچ كه سيكيان.

شتها: شته ها، چند جوړه شت.

شمش شمش: دهمار دهمار.

شيبانه: لاشيبان.

س

ساره: به يانى، سبه ينى.

سانايى: ناسانى.

سيانئ: به يانى.

ستو: نه ستو.

ستير: نه ستيره.

سوسه: هست. سوراغ.

سوزنگه: هو.

سهدهقى خوئى لئ ددها: راي خوئى

دوره بى.

سه رنگى: پئ هلكه وتن، نوچدان.

سه روک ره هوند: سه روچهر.

سه ره دوره لئ دهر نه كردن: كينا يه له

نه شاره زايى.

سيكارد: كيردى زور گوره.

سى گاسنه: بروانه: دوو گاسنه.

غ

غريو: هاوار هاوار.

ق

قامك: په نجه.

قوشن: له شكر.

ك

كاژ: درمختيكة له جوړى گهز و سهروو

و سنه ويهر.

كپ: كپ.

كريت: دزئو، ناشيرين.

كوتكاسن: كوتكى له ناسن دروست

كرايى.

كوچله بهر: نه وهى له سه ر پويشتن بى.

كونه باجه: تاقي بچكوله ديوه ودر

كه باي ليوه دئ.

كۆۈمەند: شايى.
 كۆي دېرە: كۆي بگرە.
 كۆي پاداشتن: كۆي پاكرتن.
 كۆي: جۆر.
 كەپناس: كەلمىرد.
 كەۋالەكەۋالە: كلۆت كلۆتى ھەور،
 پارچە پارچەى ھەور.

ل

لوا: بەرگن، خورى بەرخى سالتى
 لە دوور پا: لە دوورەۋە.
 لە ھەژمەتان: لە تاۋانا.

م

مەتبەق: چىشتخانەى مالان.
 مەتەقيان نەكرد: ۋرتەيان لى نەھات.
 مۆل درا: كۆكرايەۋە بۆ ھەسانەۋە.
 مېچ: سەقف.

كەپۆ: لووت.
 كەزى: پەلكە.
 كەسەر: خەفت.
 كەلەۋەكېشى: سەركېشى.
 كەمدوۋ: ئەۋەى كەم قەسە بكا.
 كەور: بەرد.
 كەۋنارا: كۆن و بە شكۆ.
 كېشكە: چۆلەكە.
 كېلەپى: نېشانەى سەر پى بۆ
 پىنۋىنى.

گ

گازانده: كلەيى.
 گرزە: چەپك.
 گنجى لووت: ئەۋ شۋىنەى لووت كە
 ئەسوۋتتەۋە.
 گورمىلە: خې و تۆپ.
 گۆرىن: ناۋبراۋ، تايىن.

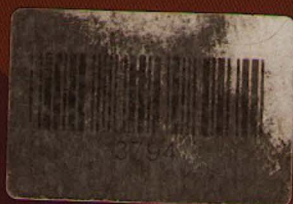
منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

له تهمەنی حەقدە - هەژدە سالی مەوێ بیروباوەری
چە پرەو بیانەم له خۆمدا بەدی کرد. هونەرە کەم شان
بە شانی ئەو بیروباوەرە دەروا و بستی لێی جیا
نابێتەوێ. بروام بە دوو شتە: بە هیزی بی سنووری دوو
شت، بە خەللاقییەتی بی سنووری دوو شت، بە گۆرانی
بی سنووری دوو شت؛ ئەویش گەل و سروشتە.

من هونەرە کەم لە گەل گەلە کەمدا و بە پشتیوانیی
خەللاقییەتی گەورە گەلە کەم و بۆ گەلە کەم و بەرەم
دێنم. بیروباوەری سیاسیم له هونەرە کەم جیا نابێتەوێ.
هەرکەسێ رینگێ بەختەوێ له گەلە کەم بگری، بە
هونەرە کەم، بە هەموو ژيانمەوێ بە گزیدا دەچم.

یەشار کەمال

چاپخانەیی

هەولێر - کوردستان

Aras Press

Kurdistan - Erbil

ژینۆوسی یە ککرتوو